

POLONYA

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Songül BEKTAŐOĐLU**
Ankara - April, 2011

T.C. BaŐbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŐTİRME ETÜD MERKEZİ

POLONYA

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Resmî Adı	Polonya Cumhuriyeti
Nüfus	38.2 milyon
Yüzölçümü	311.889 km ²
Dil	Lehçe
Din	Katolik (%95), Protestan, Ortodoks ve diğerleri (%5)
Başkent	Varşova
Para Birimi	Zloti (Zl)
Başlıca şehirleri	Varşova, Krakow, Lodz, Wroclaw, Poznan, Gdansk
Yönetim Şekli	Parlementer Demokrasi
Cumhurbaşkanı	Bronislaw Komorowski
Başbakan	Donald Tusk

The Economist Intelligence Unit Poland Country Profile, 2011

Temel Ekonomik Göstergeler

	2006	2007	2008	2009	2010	2011a	2012a
GSYİH (milyar dolar)	341.6	425.1	529.4	430.5	471.0	497.6	516.7
GSYİH (milyar Zloti)	1.060	1.177	1.275	1.344	1.421	1.515	1.594
Büyüme (%)	6.2	6.8	5.1	1.7	3.8	4.2	3.9
Kişi başına GSYİH (\$)	14.879	16.367	17.582	18.020	18.800	19.936	21.193
İşsizlik (ort.; %)	16.2	12.7	9.8	11.0	12.1	10.7	10.0
Enflasyon (ort.; %)	1.0	2.5	4.2	3.2	2.6	3.0	2.4
İhracat (fob milyon dolar)	117.468	145.337	178.427	142.085	160.459	171.226	182.418
İthalat (fob milyon dolar)	124.474	162.394	204.399	146.440	169.477	183.384	196.699
Cari Denge (milyon dolar)	-9.394	-20.253	-25.554	-9.598	-15.577	-14.677	-15.477
Döviz Kuru Zl:\$ (ort)	3.10	2.77	2.41	3.12	3.02	3.05	3.09
Döviz Kuru Zl:€ (ort)	3.89	3.78	3.52	4.33	3.99	3.81	3.70

The Economist Intelligence Unit Poland Country Profile, 2011

a Economist Intelligence Unit tahmini, Satın alma gücü paritesiyle

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Avrupa Birliği, Arctic Konseyi ACCT(Gözlemci), Australia Group, BIS, BSEC (Gözlemci), CBSS, CE, CEI, CERN, EAPC, EBRD, EIB, ESA (İşbirliği), EU, FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IEA, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MINURCAT, MINURSO, MONUC, NATO, NSG, OAS (Gözlemci), OECD, OIF (Gözlemci), OPCW, OSCE, PCA, Schengen Konvansiyonu, SECI (Gözlemci), UN, UNCTAD, UNDOF, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNIFIL, UNMIL, UNMIS, UNOCI, UNWTO, UPU, WCL, WCO, WEU (ortak), WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Yaklaşık 312 bin kilometrekarelik yüzölçümü ile Avrupa'nın 10. dünyanın 69. büyük ülkesi olan Polonya

Orta Avrupa da batıda Almanya, güney batıda Çek Cumhuriyeti, güneyde Slovakya, kuzey doğuda Rusya ve Litvanya, doğuda Beyaz Rusya, güney doğuda Ukrayna ve kuzeyde Baltık Denizi'ne komşudur. Ülke genellikle düz ovalardan oluşmakta olup, güney kıyısı boyunca da dağlar sıralanmaktadır.

Ülkenin en yüksek noktası 2.499 metre ile Tatra sıradağlarındaki Rysy Dağıdır. En alçak noktası ise, Raczki Elblaskie köyü olup, deniz seviyesinin 1.8 metre altındadır.

Başlıca nehirleri Vistül (1.047 km), Oder (854 km), Warta (808 km) ve Bug (772 km) nehirleridir. Ayrıca ülkede alanı bir hektarın üzerinde 9.300 adet göl bulunmaktadır. Bunlar arasında en büyüğü 11.383 hektar alanla Sniardwy Gölü'dür. Ülkenin % 30'u ormanlarla kaplı olup, orman ağaçları arasında, çam, meşe, huş ve üvez en önemli türlerdir.

Siyasi ve İdari Yapı

17. yüzyılda Avrupa'nın en güçlü devletlerinden biri olan Polonya 18. yüzyılda giderek zayıflamaya başlamış olup, bu zayıflıktan yararlanan Rusya, Avusturya ve Prusya tarafından 1772-1795 yılları arasında paylaşılarak Avrupa haritasından silinmiştir. Bu tarihten sonra Polonya'nın tekrar bir devlet kurması ancak 1. Dünya Savaşı'ndan sonra 1918 yılında mümkün olmuştur. 1939 yılında Nazi Almanyası tarafından işgal edilen ülke, 2. Dünya Savaşı'nın bitmesinden sonra Doğu Bloku ülkelerine katılmış, hatta bu ülkeler arasında kurulan Varşova Paktı 14 Mayıs 1955 tarihinde Polonya'nın başkenti olan Varşova'da imzalanmıştır.

Polonya'da komünist yönetim, 4 Temmuz 1989 tarihinde ülkede yapılan ilk serbest seçimlerde Solidarnosc (Dayanışma) Partisi'nin büyük bir zafer kazanması ile sona ermiştir. 1990 yılında Lech Walesa Cumhurbaşkanı seçilmiş, Varşova Paktı'nın dağılması ve Sovyet ordusunun ülkeden çekilmesi ile Polonya'da Batı ile bütünleşme dönemi açılmıştır. Ülke 1990 yılında NATO'ya, 1 Mayıs 2004 tarihinde ise Avrupa Birliği'ne katılmıştır.

Ülkenin yönetim şekli cumhuriyettir. Yasama görevini üstlenen ve 460 üyeli parlamento ve 100 üyeli senatodan oluşan ikili meclis, 4 yılda bir yapılan seçimle işbaşına gelmektedir. Son parlamento genel seçimleri 21 Ekim 2007 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Polonya'da cumhurbaşkanı 5 yıllık süre için doğrudan seçimle işbaşına gelmektedir. Son olarak, 9 ve 23 Ekim 2005 tarihlerinde iki turlu olarak yapılan cumhurbaşkanlığı seçimleri neticesinde Hukuk ve Adalet Partisi lideri ve Varşova Belediye Başkanı Lech Kaczyński % 54,04 oyla yeni Cumhurbaşkanı olarak 23 Aralık 2005 tarihinde görevine başlamıştır. Cumhurbaşkanı Lech Kaczyński'nin 10 Nisan 2010 tarihinde Rusya'nın Smolensk kentindeki uçak kazasında hayatını kaybetmesinin ardından sonbaharda yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimi yaklaşık 4 ay erkene alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı seçiminin 20 Haziranda yapılan ilk turu cumhurbaşkanlığını vekaleten yürüten ve iktidardaki Yurttaş Platformunun adayı Komorowski yüzde 41,54'le ilk sırada, Lech Kaçinski'nin ikiz kardeşi ve muhalefetteki Hukuk ve Adalet Partisinin adayı Jaroslaw Kaçinski ise yüzde 36.46'yla ikinci sırada tamamladı. Polonya'da 4 Temmuzda yapılan cumhurbaşkanı seçiminin ikinci turunda kullanılan oyların % 51,3'ünü Bronislaw Komorowski alarak görevine başlamıştır.

Ülke 16 idari bölgeden (voyvodalık) oluşmaktadır. Bunlar, Wroclaw, Bydgoszcz/Torun, ?ód?, Lublin, Gorzów Wielkopolski/Zielona Góra, Kraków, Varşova, Opole, Rzeszów, Bia?ystok, Gda?sk, Katowice, Kielce, Olsztyn, Pozna? ve Szczecin'dir. Bu idari bölgeler de 379 ilçe ve 2478 komünden oluşmaktadır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

2009 yılı verilerine göre, 18.4 milyonu erkek, 19.8 milyonu kadın olmak üzere Polonya'nın nüfusu 38.2 milyondur. Bu sayının 23.3 milyonu (% 61.1) şehirlerde, 14.8 milyonu (%38.9) kırsal bölgelerde yaşamaktadır.

Polonya nüfusu etnik özellikleri açısından incelendiğinde, Avrupa'daki en homojen halklardan biridir. Nüfusun %98'inden fazlası Polonya kökenli olup, diğer etnik gruplar ise Alman, Ukraynalı ve Belarus'ludur.

Yüksek işsizlik ve düşük istihdam, Polonya ekonomisinde büyük sorun yaratmaya devam etmektedir. 2000-2003 yılları arasında en yüksek seviyelerine ulaşan işsizlik genç ve nitelikli işgücünün yurtdışına göçü ile sonuçlanmış olup, resmi rakamlara göre 2 milyonu aşan kişi Batı Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Bununla beraber, Polonya'nın AB üyeliği ile birlikte imalat sanayiine yönelik yabancı sermaye yatırımları ve AB fonlarıyla desteklenen kapsamlı alt yapı projeleri beraberinde yüksek büyüme hızları ve yeni istihdam imkânları yaratmıştır. Nitekim 2002 yılında %20 olan işsizlik oranı 2010 yılında % 12'ye inmiş, Batı Avrupa'daki Polonyalı işgücünde yurda dönüş eğilimi başlamıştır. Özellikle işgücü yoğun hizmet sektöründe artan üretim ve ekonomik büyüme, işgücü piyasasına olumlu katkıda bulunmuştur.

Bununla beraber, 2009 yılında yaşanan küresel mali kriz ile istihdam koşulları yeniden kötüleşmiştir. Özellikle imalat sanayii ve hizmetler sektöründeki olumsuzluklar nedeniyle Polonya'nın 2008 yılında %9.8 olan işsizlik oranının 2010% 12'ye çıkmıştır. İşsizliğin en fazla, en genç ile en yaşlı işgücü arasında görülmesi, ayrıca, işsiz nüfusun en az nitelikli nüfus olması sorunun çözümünü zorlaştırmaktadır. Ortalama işgücü maliyeti, vergi yükü nedeniyle halen görece yüksektir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Polonya taşkömürü, linyit ve bakır başta olmak üzere önemli maden kaynaklarına sahip bir ülkedir. Polonya'da madencilik ve taş ocakları sanayi üretiminin %4.9'unu oluşturmaktadır. Taşkömürü toplam sanayi satışlarının %2.8'ini ve sanayi istihdamının ise %4.7'sini oluşturmaktadır. Taşkömürü ve linyit rezervleri bakımından dünya sıralamasında 5. konumda bulunan ülkenin 43 milyar ton taş kömürü rezervinin olduğu tahmin edilmektedir. Polonya kömür endüstrisi aşırı kapasiteye sahip olup, devlet yardımlarıyla önemli ölçüde sübvansé edilmiştir. Üretilen kömürün 1/3'ü enerji amacıyla kullanılmaktadır. Madencilik verimliliğini artırmak için yeniden yapılanma gereklidir. Ayrıca, dünyadaki üçüncü büyük bakır madeni Polonya'dadır. Öte yandan, sülfür, çinko, kurşun, gümüş, magnezyum, kaolin, kil, potas ve tuz rezervleri mevcuttur.

Polonya'nın bakır ve gümüş madenleri işleme kompleksi KGHM, Polska Miedz adlı özel firma tarafından işletilmekte olup, dünyanın en büyük dokuzuncu büyük bakır ve üçüncü en büyük gümüş üreticisi konumundadır. Yıllık 533.000 ton bakır, 1 215 ton gümüş üretilmektedir. Üretimin tamamına yakını Asya ülkelerine ihraç edilmektedir.

Madencilik sektörü ithalatında ham petrol, petrol mamulleri, doğal gaz, demir, alüminyum cevheri, azot, gübre, fosfor ve potasyum önem taşımaktadır. İhracatta ise, taşkömürü ve türevleri, bakır, petrol ürünleri, demir ve alaşımları, azot ve gübre, gümüş, alüminyum, tuz ve sodyum bileşikleri öne çıkmaktadır.

Maden ve petrol yataklarının işlenmesi, Çevre Koruma, Doğal Kaynaklar ve Ormanlık Bakanlığı tarafından yürütülen 1994 tarihli Jeolojik ve Madencilik Yasasına göre düzenlenmektedir. Maden çıkarma hakkı altı yıllık süreler için verilir. Üretim süresi ise uzatmaya tabi olmak üzere otuz yıldır.

Polonya Jeoloji Enstitüsü (www.pgi.gov.pl/mineral_resources/), ülkenin tüm maden kaynaklarını ve rezerv miktarlarını izlemekte ve yıllık raporlarla açıklamaktadır.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

Polonya önemli ölçüdeki yüzölçümü, nüfus ve ekonomik potansiyeli ile orta büyüklükte bir Avrupa ülkesidir. GSYİH'da son yıllardaki artış nedeniyle dünya ekonomisindeki önemi ve payı yükselmektedir. Özelleştirme uygulamaları neticesinde, ülke Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri içerisinde en fazla doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına konu olan ülke durumundadır.

Ülkede, 1989 yılından sonra serbest piyasa ekonomisine geçiş yönünde ekonomik politikalar izlemiştir. Bu dönemde izlenen "Balcerowitz Planı" piyasa ekonomisine geçiş için sistematik bir dönüşümü öngörmüştür. Uygulanan politikalar neticesinde, ilk anda işsizlik ve enflasyon artmış, ancak yıllar itibarıyla düşüş göstermeye başlamıştır. 2002 yılından itibaren hızla iyileşme göstermiştir. GSYİH artışının arkasında özellikle başarılı ihracat performansı yatmaktadır. Zaman içinde iç talebin güçlenmesi, özel tüketim ve sabit yatırımların artması da hızlı büyümenin temel dinamikleri olmuştur.

Ekonomik büyüme, doğrudan yabancı sermayenin çekilmesi ve ihracat açısından son on yıllık dönemde iyi bir performans sergileyen ülkenin önemli ticari ortaklarında yaşanan ekonomik durgunluk 2008 yılında kendisini hissettirmiş ve ekonomi yavaşlama sürecine girmiştir.

2009 yılındaki küresel mali kriz öncesindeki beş yıllık GSYİH büyüme oranı ortalama % 5 (27 üyeli Avrupa Birliği ortalaması % 2.3'tür) düzeyindedir. İhracatının yaklaşık % 80'ini AB üyesi ülkelere yapmakta olan Polonya'da alt yapı yatırımlarının hız kazanması, doğrudan yabancı sermayenin Polonya pazarına olan ilgisinin kesintisiz devam etmesi ve tüketim harcamalarının mali krizden nispeten daha az etkilenmesi gibi nedenlerden ötürü, ekonominin 2009 yılında da büyümeye devam etmiştir. Hatta 2009 yılında pozitif büyümenin görüldüğü tek AB ülkesidir.

Polonya'nın dış pazarlarındaki daralma ve dış kaynaklı kredilere ulaşma gücü, iç piyasaya şiddetli kur dalgalanmaları, sanayi ürteminde düşüş, perakende satışlarda azalma ve işsizlikte artış şeklinde yansımıştır. 2008 yılında % 5.7 düzeyindeki kişisel tüketim harcamaları artışı 2009 yılında ortalama % 2.3 ile sınırlı kalmış ancak diğer AB üyesi ülkelerinde olduğu gibi negatife dönüşmemiştir. Ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlama bütçe gelirlerine de yansımış ve 2009 yılında kamu borçları GSYİH'nın % 51'ne ulaşmış, bütçe açığı ise GSYİH'nın % 7'sini aşmıştır. Polonya'nın ekonomik alt yapısının modernizasyonuna yönelik projeler ve yerel yönetimlere sağlanan ilave destekler de bütçe açığındaki artışlarda önemli bir rol oynamıştır.

Ülkede alt yapı yatırımlarının hız kazanması, doğrudan yabancı sermayenin Polonya pazarına olan ilgisinin kesintisiz devam etmesi ve tüketim harcamalarının mali krizden nispeten daha az etkilenmesi gibi nedenlerden ötürü, Polonya ekonomisi 2009 yılında % 1.7 oranında, 2010 yılında % 3.8 büyümüştür. Avrupa Komisyonu'nun tahminlerine göre, Polonya 2011 yılında % 4 oranındaki büyüme oranı beklentisi ile AB içerisinde en hızlı büyüyen ekonomi olacaktır.

2007-2013 bütçe döneminde AB kaynaklarından Polonya'ya tahsis edilen kaynak 67 milyar Euro'dur. (2010 yılı ortası itibarıyla % 40'ı dağıtılmıştır). Ayrıca, 2007-2009 yıllarında öngörülen büyüme hedefinin üzerinde bir büyüme yakalandığından, 2011-2013 dönemi için 633 milyon Euro'luk ek kaynak da tahsis edilmiştir.

Tarım ve Hayvancılık

GSYİH'nin % 4'ü tarım sektörü tarafından oluşturulmaktadır. Ancak, tarım kesiminin ülkedeki sosyal ve politik ağırlığı devam etmektedir. İşgücünün %15'i tarım kesiminde istihdam edilmektedir. Toplam istihdam içerisinde endüstrinin payı dikkate alındığında, söz konusu oranın yüksekliği dikkat çekmektedir. Tarım kesiminin toplam istihdam içerisindeki payı yıldan yıla düzenli olarak düşmektedir. Ancak, bu değişim sırasında sosyal problemlerin en aza indirilmesi konusunda ülkenin yoğun bir çaba harcaması gerekmiştir. Polonya, tarımın yeniden yapılandırılması konusunda AB'nin desteğine ihtiyaç duymuş, AB katılım müzakereleri sırasında en sorunlu alanı tarımda istihdam edilen nüfus olmuştur.

Polonya, Rusya ve Ukrayna hariç tutulduğunda tarımsal alan büyüklüğü açısından Avrupa'nın 3. büyük ülkesidir. Toplam tarım arazisi büyüklüğü 18.4 milyon hektar olup, ülke yüzölçümünün %61'ini oluşturmaktadır. Toplam tarım arazisinin %76'sını ekilebilir alanlar (14.1 milyon hektar), %12.9'unu çayır ve meralar (4 milyon hektar) ve % 0.9'unu meyve bahçeleri (0.3 milyon hektar) oluşturmaktadır. Arazi mülkiyeti incelendiğinde ise Polonya'nın tarımsal arazisinin %92.3'üne tekabül eden 17 milyon hektarın özel sektör mülkiyetinde olduğu görülmektedir. Kalan 1.4 milyon hektar ise kamu sektörünün elinde bulunmaktadır.

Polonya bazı tarımsal ürün üretiminde Avrupa ve dünyada önemli üretici konumundadır. Elma üretiminde Avrupada birinci; üzüm, çavdar, ahududu üretiminde Avrupa ve dünyada ikinci sırada yer almaktadır. Diğer taraftan, patates, çilek, soğan, şeker pancarı, buğday, süt, domuz eti üretiminde Avrupa'da ve dünyada ilk on sırada yer almaktadır.

Tarım arazisinde en verimli topraklar ülkenin güney ve batı bölümlerinde bulunmaktadır. Bu bölgelerde buğday ve mısır üretimi ağırlıklıdır. Ülkenin orta, kuzey ve doğu bölümlerinde çavdar ve patates üretimi ile hayvancılık yaygındır.

Ortalama tarımsal işletme büyüklüğü 8.2 hektardır. Aile işletmelerinin 1/3'ü kendi ihtiyaçları için üretim yapmaktadır.

Yüksek miktardaki ucuz yem stoklarına rağmen, hayvancılık üretimi tatmin edici düzeyde bulunmamaktadır. Polonya'daki hayvancılık esas olarak domuz ve siğir üretimine dayalıdır.

AB üyeliği Polonya tarım sektörü bakımından olumlu etki yaratmış, Birliğin çiftçilere doğrudan ödeme şeklinde yaptığı yardımlardan dolayı çiftçilerin gelirinde artış olmuştur.

Sanayi

Polonya sanayi siyasi ve ekonomik rejimin değiştiği 1990 yılından itibaren köklü bir yeniden yapılanma sürecine girmiş, komünist rejim zamanında kalma eski teknoloji ve devlet desteği ile ayakta durabilen madencilik, demir-çelik, gemi inşaa ve demiryolu ekipmanı gibi ağır sanayii işletmeleri zaman içerisinde kapanmış veya el değiştirmiş, imalat sanayi AB ile bütünleşme süreci içerisinde ve büyük ölçüde yabancı sermaye desteği ile otomotiv, elektronik, dayanıklı tüketim malzemeleri ve gıda sanayii gibi ihracat odaklı hafif endüstrilere yönelmiştir.

Polonya'nın demir-çelik üretimi ülkenin güneyindeki Silezya ve Krokaow civarındaki modernize edilmiş tesislerde yapılmakta ve ağırlık olarak otomotiv, gemi inşaa ve alt yapı inşaatlarına girdi sağlamaya yönelik olarak faaliyette bulunmaktadır. Fiat ve GM firmalarının Silezya'da, Volkswagen firmasının Poznan kentinde üretim tesisleri bulunmakta olup, binek otomobil ve hafif ticari araç üretimi yıllık yılda yaklaşık 1 Milyon adet civarındadır. Polonya'nın daha küçük çaplı ağır vasıta (otobüs, kamyon ve hibrid toplu taşıma araçları) üretim kapasitesi bulunmaktadır. Polonya'nın başta dizel motor üretimi olmak üzere, otomotiv sektörünü destekleyen ve yabancı sermaye ağırlıklı güçlü bir yan sanayii bulunmaktadır. Benzer eğilim tüketici elektroniği için de söz konusu olup, Polonya, AB'nin en büyük LCD ekran üreticisi ve ikinci büyük elektrikli ev aletleri üreticisi haline gelmiştir. Dell, LG, Sharp, Funai, Toshiba, Elektrolux, Bosch, Indesit ve Whirlpool gibi büyük uluslararası firmalar üretimlerini Polonya'ya kaydırmışlardır. Polonya yazılım şirketleri de AB içerisindeki faaliyetleri arttırmaktadır. Polonya'nın havacılık sanayii köklü bir geçmişe sahip olup, özellikle helikopter ve hafif uçak üretimine yönelik imalatı bulunmaktadır. Orta ve küçük ölçekli çok sayıda firma uluslararası havacılık sanayiine aksam ve parça tedarik etmektedir. Kimya sanayii, sülfürik asit, sentetik elyaf, kaustik soda, sentetik boyalar ve kimyasal gübreler gibi çeşitli alanlarda hacimli üretim potansiyeline sahip olup, plastik ve türevleri önemli gelişme göstermiştir. Petro kimya sektöründe faaliyette bulunan halen devlet kontrolündeki büyük firmalar Plock ve Gdansk'taki rafinerilerde önemli kok ve petrol işleme potansiyeline sahiptir. Bu firmalar dünyanın pek çok ülkesinde petrol ve gaz sondajı yapmaktadırlar. Polonya'nın komünist dönemden kalma eczacılık firmaları modernleştirilerek el değiştirmekte ve ülkenin bu alandaki üretim potansiyeli uluslararası firmaların yatırımlarıyla büyümektedir. Polonya, son dönemde, yenilenebilir enerjiye yönelik yatırımlara büyük önem vermektedir. Gıda işleme sanayii Polonya'nın büyümeye devam eden sektörlerindedir. Bu sektörün yarattığı katma değer 6 Milyar Dolar civarında ve GSYİH'nin % 6 'sına karşılık gelmektedir.

Bununla beraber, Polonya'nın orta kesimlerinde yer alan Lodz civarındaki tekstil ve konfeksiyon endüstrisi, eski SSCB'nin dağılmasıyla pazarını büyük ölçüde kaybetmiş, Uzak Doğu'dan gelen rekabetin de etkisiyle kademeli olarak küçülmüştür. Polonya gemi inşaa sektörü tüm yeniden yapılandırma çabalarına rağmen kapanma tehlikesiyle karşı karşıyadır. İnşaat malzemeleri sektörü de yeni teknolojilere uyum sağlamakta güçlük çekmekle birlikte, çimento üretimi yıllar itibarıyla artış göstermiş, seramik sektörü yeniden yapılandırılmıştır.

Madencilik

Dünyanın en büyük kömür üreticilerinden biri olan Polonya'da madencilik ve taş ocakları sanayi üretiminin %4.9'unu oluşturmaktadır. Maden ve petrol yataklarının işlenmesi, Çevre Koruma, Doğal Kaynaklar ve Ormanlık Bakanlığı tarafından yürütülen 1994 tarihli Jeolojik ve Madencilik Yasasına göre düzenlenmektedir. Maden çıkarma hakkı altı yıllık süreler için verilir. Üretim süresi ise uzatmaya tabi olmak üzere otuz yıldır. Taşkömürü toplam sanayi satışlarının %2.8'ini ve sanayi istihdamının ise %4.7'sini oluşturmaktadır.

Polonya'daki temel madencilik ürünleri kömür, bakır, gümüş, çinko ve kurşundur. Avrupa standartlarında Polonya iyi kalite taşkömürü ve linyit üreticisidir. Polonya kömür endüstrisi aşırı kapasiteye sahip olup, devlet yardımlarıyla önemli ölçüde sübvans edilmiştir. Üretilen kömürün 1/3'ü enerji amacıyla kullanılmaktadır. Madencilik verimliliğini artırmak için yeniden yapılanma gereklidir.

Polonya'nın bakır ve gümüş madenleri işleme kompleksi KGHM, Polska Miedz adlı özel firma tarafından işletilmekte olup, dünyanın en büyük döküzcü büyük bakır ve üçüncü en büyük gümüş üreticisi konumundadır. Polonya'da yılda 533.000 ton bakır, 1 215 ton gümüş üretilmektedir. Üretimin tamamına yakını Asya ülkelerine ihraç edilmektedir.

İnşaat

Polonya'da faaliyet gösteren inşaat firmalarının çoğu özelleştirilmiştir. Varşova, Poznan, Gdansk gibi büyük şehirlerdeki yeni otel, ofis, konut inşaatları, inşaat sektöründe büyük bir iş imkanı meydana getirmiştir. Bu eğilim diğer şehirlerde daha az olmuştur. Yabancı inşaat firmaları Polonyalı firmalarla ortaklıklar oluşturmuştur. Çimento endüstrisi yabancı yatırımcıların ilgisini çekmiş ve 1990'lı yılların ortasında özelleştirilmiştir. Yeni konut için büyük bir talep mevcut olup, söz konusu talebi ise ekonomik genişleme neticesinde halkın gelirlerindeki artış oluşturmaktadır. Ayrıca, Polonya inşaat hizmetlerinde önemli bir ihracatçı konumundadır.

2012 Avrupa Futbol Şampiyonası'na ev sahipliği yapacak olan ülkede tamamlanmayı bekleyen çok sayıda altyapı projesi bulunmaktadır.

Turizm

Son yıllarda Polonya'ya gerçekleştirilen seyahat sayısında önemli oranda artış söz konusudur. Ülkedeki ekonomik durumun iyileşmesi ve havayolu seyahat ücretlerinin düşmesi ile beraber turist sayısında ciddi artış görülmektedir.

Polonya'yı hem iş hem alışveriş amacıyla ziyaret eden en büyük iki yabancı grup, Almanlar ve Çeklerdir. Turist altyapısı ise özellikle başkent Varşova'da olmak üzere en önemli turizm merkezlerinde (Krakov, Zakopane, Baltık Kıyıları) hızla gelişmeye başlamıştır. Yılda yaklaşık 11 milyon turist ülkeyi ziyaret etmektedir.

Turizm sektörüne dair istatistiklere Polonya Turizm Enstitüsü'nün www.intur.com.pl/itenglish/statistics.htm linkinden ulaşılabilmektedir.

Avrupa 2012 Futbol Şampiyonası'nın da ülkeye turist girişinde patlamaya yol açması beklenmektedir.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Haberleşme altyapısı son yıllarda önemli ölçüde gelişme göstermiştir. Uluslararası haberleşme imkanları büyük şehirlerde etkili olmasına rağmen özellikle kırsal kesimde yetersiz kalmaktadır. Bu olumsuzluk ise mobil telefonların yayılması ile giderilmeye çalışılmaktadır.

Polonya'da sabit hatlı telekomünikasyon için 96 firma faaliyette olup, 10.3 milyon sabit hatlı telefon aboneliği bulunmaktadır. Piyasanın yaklaşık % 85'i ulusal operatör olan Telekomunikacja Polska SA.'nın elindedir. Sektördeki diğer operatörler Netia, Dialog ve Tele 2 olup, piyasanın % 11'ini oluşturmaktadır.

Polonya mobil telefon piyasasının büyüklüğü 6.390 milyon dolar civarındadır. 2006 yılı sonunda faaliyete geçen P4 (Play) firmasının dışında, PTK Centertel (Orange), Polkomtel (Plus) ve Polska Telefonía Cyfrowa (Era) sektördeki diğer operatörlerdir. Ülkede 44.9 milyon mobil telefon aboneliği mevcuttur. Polonya'da 18.7 milyon internet kullanıcısı bulunmaktadır.

Telekomünikasyon sektörü, 3 Eylül 2004 tarihinden beri yürürlükte olan Telekomünikasyon Yasası ile düzenlenmektedir. Sektör, bu çerçevede, Elektronik İletişim Ofisi (www.en.uke.gov.pl) tarafından gözetim altında tutulmaktadır. Sektörde faaliyet gösterilebilmesi için, Telekomünikasyon İşletmeleri Siciline kaydolunması gerekmektedir.

Enerji

Ülkede 52 termik santral ve 20 güç santrali bulunmaktadır. Polonya ihtiyacı olan doğal gazın % 30'unu, petrolün ise ancak % 3.8'ini üretebilmektedir. Yıllık elektrik üretimi 162 TWh civarındadır. Yerli elektrik üretimi talebin % 97'sini karşılamaktadır. Polonya'nın elektrik enerjisinin % 95'i kömüre dayalı santrallerden sağlanmaktadır. Kalan santraller ise doğal gaz ile çalışmaktadır. Elektrik üretiminde ağırlıklı olarak kömür kullanılması ve çevreyi korumaya yönelik maliyetler elektrik fiyatlarını AB

ortalamasının üzerine çıkarmaktadır.

Kömür ülkenin enerji üretiminde kullandığı temel yakıt olmayı sürdürmektedir. Doğal gaz esas olarak Rusya Federasyonu'ndan ithal edilmektedir. Rusya'dan ithal edilen doğal gaz 10 milyar m3 olan tüketimin %70'ini karşılamaktadır. Hükümet doğal gaz alımı için Danimarka ve Norveç ile de anlaşma imzalamıştır.

Petrol ve gaz üretimi lisansa tabidir. Petrol endüstrisi stratejik öneme haiz sektör olarak kabul edilmektedir. Polonya'nın rafine petrol ihtiyacının %20'si Rusya Federasyonu ve Kazakistan'dan ithal edilmektedir.

Petrol ve doğal gaz ithalatı bir bakıma taşkömürü ihracatı ile dengelenmektedir. Ancak, AB'nin karbon emisyonunun azaltılması amacıyla yenilenebilir enerjinin 2020 yılına kadar üye ülkeler enerji üretiminin % 20'sini karşılaması hedefini belirlemesi, petrol fiyatlarındaki artışlar ve enerji güvenliğiyle ilgili sorunlar Polonya'yı alternatif enerji kaynaklarına yöneltmiştir. Polonya'nın hızla büyümekte olan ekonomisi enerji tedarikine olan talebi de arttırmaktadır. Bu kapsamda bir yandan nükleer santral inşaatı imkanları araştırılırken, yabancı sermayenin yenilenebilir enerji yatırımları da özendirilmektedir. Diğer taraftan, Polonya büyük miktarlarda kilitli şist rezervleri keşfedilmiş olup, 1.4 ila 3 milyar metreküp arasında olduğu tahmin edilen bu rezervlerden ekonomik olarak gaz çıkartılması imkanları araştırılmaktadır. Polonya hükümeti 10 Kasım 2009 tarihinde ülkenin 2030 yılına kadarki enerji politikasını belirlemiş olup, Polonya Ekonomi Bakanlığı'nın <http://www.mg.gov.pl/Gospodarka/Energetyka/Polityka+energetyczna> adresinden konu hakkında malumat temin edilebilmektedir.

Polonya'nın yıllık doğal gaz tüketimi 16.5 milyar m3 civarındadır. Polonya Petrol ve Gaz Şirketi (PGNiG) yeni üretim sahaları ile arzı arttırmaktadır. İthalatta büyük ölçüde Rusya Federasyonu'na bağlı olunması nedeniyle doğal gaz tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesine ve stoklama hacminin artırılmasına özel önem verilmektedir.

Enerji güvenliğinin sağlanması ve enerjide Rusya'ya bağımlılığın azaltılması Polonya açısından öncelikli hususlardır. Bu nedenle Rusya doğal gazının Baltık Denizi yoluyla Avrupaya iletilmesine yönelik Nord Stream projesine (proje Rusya'da Vyborg'dan Almanya'da Greifswald'a uzanan 1.200 km'lik iki paralel boru hattının 2012 yılına kadar inşasını ve yıllık 55 milyar metreküp gazın taşınmasını hedeflemektedir) Polonya'nın dahil edilmemiş olması 2006 yılı içinde gerek Almanya gerek Rusya ile ilişkilerin gerginleşmesine neden olmuştur. Polonya, boru hattının inşasından sonra Rusya'nın Polonya'ya yönelik gaz ihracatının sektöre uğramasından endişe etmektedir. Doğal gaz tedarikçilerinin çeşitlendirilmesine yönelik diğer alternatifler arasında Odesa-Brody-Gdansk projesi bulunmaktadır. Kafkas petrolünün Polonya'ya taşınmasını hedefleyen 500 milyon Euro tutarındaki projenin 2011 yılında tamamlanacağı belirtilmektedir. Polonya, Orta Asya ve İran doğal gazının Avrupa'ya taşınmasına yönelik Nabucco projesiyle de yakından ilgilenmektedir.

Diğer taraftan, Polonya'nın yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yatırımları artarak devam etmekte olup, toplam enerji tüketimi içindeki payı 2010 yılında % 7.5' olan yenilenebilir enerji payını, 2020 yılında ise % 15'e çıkartılmayı hedeflemektedir. Bu amaçla, Polonya hükümeti 2020 yılına kadar ülkede 2.500 biogaz tesisi kurulmasına dair bir program başlatmıştır. Rüzgar enerjisine yönelik çok sayıda yabancı sermayeli yatırım bulunmaktadır. Ayrıca Polonya hükümeti, 2020 yılından önce nükleer enerji üretimine geçileceğini açıklamıştır. Bu bağlamda, iki nükleer santral inşası planlanmaktadır.

Bankacılık

Polonya'da faaliyette bulunan herhangi bir Türk bankası bulunmamaktadır. Ancak transferler ve firmalar arası akreditif işlemleri bankalarca muhabirlik ilişkileri çerçevesinde yürütülmektedir. Polonya bankacılık sistemi ve Polonya'da faaliyette bulunan bankalarla ilgili bilgilere Polonya Ulusal Bankası web adresinden <http://www.nbp.pl> ulaşılabilir.

1-Bankalarda Hesap Açtırılması

Polonya'da kurulu şirketler, bankalarda, yerel ve yabancı para cinsinden hesap açtırabilir.

2-Döviz Alım Satımı

Polonya uyrukluların yabancı para bulundurmaları, satın almaları, dövizle ticaret yapmaları ve yurt dışına döviz çıkarmaları serbesttir. Yabancılar da aynı şekilde bankalar ve döviz büroları (kantör)'nden serbestçe döviz alıp satabilirler.

3-Yurtdışına Kar Transferi

Polonya'da mukim olanların, mukim olmayanlara yapacakları 10.000 Euro'nun üzerindeki transferleri bankalar vasıtasıyla yapmaları gerekmektedir. Polonya'da mukim olmayanların vergiye tabi kazançlarını Polonya dışına transfer edebilmeleri için, vergi ofislerinden alacakları bir belgeyi sunmaları zorunludur.

Perakende Sektörü

Polonya, yaklaşık 320 milyar dolar civarındaki perakende piyasası ile AB'ne yeni katılan 10 ülke arasında en büyük pazara sahiptir. Perakende piyasası, ilk modern alışveriş merkezinin açıldığı 1993 yılından bu yana düzenli olarak büyümekte, iç talep de paralel bir şekilde artmaktadır. 2010 yılında

300.000 metrekare yeni perakende satış alanı hizmete girecek olup, halen 7,7 milyon metrekare alışveriş alanı ve yaklaşık 400 bin mağaza bulunduğu ve her bin kişiye 200 metrekarelik perakende satış alanı düştüğü tahmin edilmektedir.

Alışveriş merkezlerinin % 65'i Polonya'nın en büyük sekiz şehrinde yer almaktadır. Alışveriş merkezlerinin büyük bölümü Atrium European Real Estate, Caelum Development, GTC, Helical, IKEA, Keen Property Partners, Key Invest, Liebrecht&Wood, Mayland RE, Parkridge, Plaza Centers ve Rank Progress gibi yabancı sermayeli şirketler tarafından inşa edilmektedir.

Polonya perakende sektörü küresel mali krizden çok fazla etkilenmemiş olmakla birlikte, önemli alışveriş merkezlerinde kiralardan genellikle Euro karşılığı olarak belirlenmesi ve Zloti'nin son dönemde önemli ölçüde değer kaybetmesi düşük cirolu perakendecileri güç durumda bırakmıştır.

Polonya'da zincir marketler büyük ölçüde yabancı sermayeye aittir. Perakende piyasasında hakim konumda bulunan bir Polonya zinciri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Polonya halkının yarısına yakınının perakende formatları ile teması bulunmadığı gözönünde bulundurularak, Polonyalı perakende zincirlerinin bilhassa 100 bin ila 400 bin arasındaki orta büyüklükteki şehirlerde şanslarının büyük olduğu belirtilmektedir.

Polonya perakende piyasasında yüksek kalite ve zevke hitap eden mağazalar için halen bir potansiyel olduğu da ifade olunmaktadır. Polonya halkının alışveriş merkezlerine gitme ve alışveriş yapma hususunu bir boş zaman geçirme faaliyeti olarak görmeleri nedeniyle, e-ticaret yahut bilgi teknolojilerinden yararlanılması (sanal alışveriş vb.) konularında fazla istekli olmadıkları ancak yeni nesil ile birlikte bu durumun değiştiği dile getirilmektedir. Polonya'daki büyük perakende zincirlerinin ciroları ve mağaza sayıları da dahil olmak üzere, Polonya perakende piyasasına dair ayrıntılı istatistiklere <http://www.retailpoland.com/index.php?item=2> internet adresinden ulaşılabilir.

Polonya'da geçmiş dönemlerde Lodz kentinde Saspol Alışveriş Merkezi ve Varşova'da Blue City Alışveriş merkezi Türk müteşebbisler tarafından inşa edilmiş ve her iki alışveriş merkezinin de işletmesi Polonya'da yerleşik diğer müteşebbislere devredilmiştir. Bu itibarla, Polonya'da işletmesi Türk vatandaşları tarafından yapılan bir alışveriş merkezi mevcut bulunmamaktadır.

► Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Yabancı Yatırımlar

Yıl	Milyon Euro
2000	10.334
2001	6.372
2002	4.371
2003	4.067
2004	10.237
2005	8.330
2006	15.741
2007	17.242
2008	10.085
2009	9.863
2010 (*)	7.500

Kaynak: PAIIZ (Polish Information and Foreign Investment Agency)

2010 yılı verileri (Ocak-Eylül)

Yabancı yatırımlar imalat sanayinin yanı sıra ticaret ve finansman alanlarında yoğunlaşmaktadır. Yabancı yatırımların yoğun olduğu imalat sanayi kolları ise gıda işleme, otomotiv, kağıt, elektrik ve kimya endüstrileridir.

Ülkeye yabancı yatırımların çekilmesi amacıyla yatırımcılara çeşitli vergi muafiyet ve avantajlarının sağlandığı 14 Özel Ekonomik Bölge ve bu bölgelere bağlı alt bölgeler kurulmuştur. Bu bölgelerde sağlanan avantajlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Kurumlar vergisi muafiyeti
- Yatırım amaçlı arazilerin rekabetçi fiyatlarla satın alınabilmesi imkanı
- Yatırımla ilgili hizmetlerde ücretsiz yardım hizmetleri
- Bazı bölgelerde emlak vergisinden muafiyet imkanı.

Toplam 7.600 hektarlık bir alanı kapsayan bu bölgeler 2017 yılına kadar faaliyetlerini sürdürecektir.

Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan yabancı sermayenin Polonya'yı tercih etmesinin başlıca sebepleri arasında, ülkenin AB üyeliği ve Orta Avrupa'daki konumu, kalifiye iş gücü, büyük şirketlerle işbirliğine hazır çok sayıda küçük ve orta ölçekli işletmenin mevcudiyeti, AR-GE, iyi yönlendirilmiş devlet yardımları ve üniversitelerle işbirliğine hazır tekno parklar sayılabilir.

Ülkelere Göre Yabancı Yatırımlar

Ülkeler	Milyon Euro	Pay
Almanya	2,137	21.73%
Fransa	1,375	13.98%
Lüksemburg	1,250	12.71%
İsveç	940	9.56%
ABD	895	9.10%
Avusturya	586	5.96%
Hollanda	478	4.86%
İtalya	459	4.67%
İspanya	393	4.00%
Diğer	429	13.73%

Kaynak: PAIZ (Polish Information and Foreign Investment Agency)

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Polonya'da iş çevrelerinin faaliyetleri 2 Temmuz 2004 tarihli Ekonomik Serbesti Kanununa (Economic Freedom Act) dayanmaktadır. Yasa, iş kurma, işletme ve kapatma konularının yanısıra kamu idaresinin görevlerini de tesbit etmektedir.

Avrupa Ekonomik Alanını (European Economic Area-AEA olarak kısaltılacaktır) teşkil eden AB ve EFTA ülkelerinden gelen yabancılar (yabancı ifadesi Polonya vatandaşlığını haiz olmayan ve Polonya dışında ikamet eden kişiler ile Polonya dışında kayıtlı tüzel kişi ve birimleri ifade etmektedir) Polonyalı girişimcilerle aynı kurallara tabidirler. AEA dışından gelen yabancıların da aynı kurallara tabi olmaları aşağıdaki koşullara bağlıdır:

- Polonya topraklarında oturma izni alınması,
- Polonya makamlarınca göçmen statüsü yahut ikameti için tolerans tanınması,
- Geçici himayeden yararlanması.

Diğer yabancılar, uluslararası antlaşmalarla başka türlü öngörülmedikçe, aşağıda belirtilen türde şirketler kurabilirler:

- Limited ortaklık (limited partnership)
- Limited anonim ortaklık (limited joint-stock partnership)
- Limited şirket (limited liability)
- Anonim şirket

Yabancılar bu türlerde kurulmuş şirketlere ortak olabilirler ve hisse satın alabilirler. Yabancı girişimciler, Polonya topraklarında şube ya da temsilcilik de tesis edebilirler. Ancak, bu tür yapılanma kapsamında müsaade edilen aktiviteler çok sınırlı kalmaktadır.

a) Limited Ortaklık: Ticari faaliyetlerini kendi adı altında yürütmek isteyen iki gerçek yahut tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Şahıs ortaklığı olup, hukuki kişiliği haiz değildir. Şahıs veya kurumlar gelir vergisine tabi olup, ortakların vergilerini ayrı ödemeleri gerekmektedir. Şirket, Ticaret Kütüğüne (National Court Register-Krajowy Rejestr S?dowy)'a kayıt olmak durumundadır. Kayıt için müracaat vilayetlerde bulunan Ticaret Mahkemelerinin ilgili bölümlerine (Trade Register Division) yapılmaktadır.

b) Limited Anonim Ortaklık: Ticari faaliyetlerini daha geniş ölçekte yürütmek isteyen iki gerçek yahut tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Şirket kurma için gerekli asgari sermaye tutarı 50.000 Zloti (yaklaşık 16.000 Dolar)'dır. Şahıs ortaklığı olup, hukuki kişiliği haiz değildir. Şahıs veya kurumlar gelir vergisine tabi olup, ortakların vergilerini ayrı ödemeleri gerekmektedir. Şirket, National Court Register (Krajowy Rejestr S?dowy)'a kayıt olmak durumundadır. Yabancılar tarafından bu şirket türünün kurulabilmesi "karşılıklılık" ilkesine, başka deyişle şirket kuran yabancıların ülkesinde aynı imkanın Polonyalı girişimcilere de tanınıyor olmasına bağlıdır.

c) Limited Şirket: Bir ya da daha fazla gerçek ya da tüzel kişi tarafından iş yapma yahut Ticaret Kanununun izin verdiği faaliyetlerde bulunmak üzere kurulabilmektedir. Şirket hukuki kişiliği haizdir. Şirket kurma için gerekli asgari sermaye tutarı 50.000 Zloti (yaklaşık 16.000 Dolar)'dır. Şirket, görev ve borçlarından tüm mal varlığı ile sorumlu iken ortaklar sorumlu değildir. Şirket kurumlar gelir vergisine tabidir. Şirket, Ticaret Kütüğüne (National Court Register-Krajowy Rejestr S?dowy)'a kayıt olmak durumundadır. Limited şirket ortakları için Polonya vatandaşı veya yerleşiklik zorunluluğu bulunmamaktadır.

d) Anonim Şirket: Bu şirket türü büyük ölçekli ticari faaliyetler için uygundur. Şirket sermayesi hisse

satışı yoluyla temin edilebilir. Yalnızca bir ortağı bulunan limited şirketler hariç bir ya da daha kişi tarafından kurulabilmektedir. Şirket kurma için gerekli asgari sermaye tutarı 500.000 Zloti (yaklaşık 161.000 Dolar)'dır. Şirket hukuki kişiliği haizdir. Şirket, görev ve borçlarından tüm mal varlığı ile sorumludur. Şirket kurumlar gelir vergisine tabidir. Şirket, Ticaret Kütüğüne (National Court Register-Krajowy Rejestr S?dowy)'a kayıt olmak durumundadır. Polonya'da sadece anonim şirketler Varşova menkul kıymetler borsasında hisse senetlerini işleme koyabilmektedir.

Yabancılarca şirket kurulması, yetkili kurumlardan müsaade alınması şeklinde bir prosedürü gerektirmemektedir. Ancak yasal bir kişinin yeni oluşturulacak "Joint venture" şeklindeki ortaklığın başlangıç sermayesinin kendi payına düşen kısmı için nakdi olmayan cari varlıklarını (arsa, bina gibi) transfer etmek istemesi halinde Hazine Bakanlığı'ndan izin alınması gereklidir.

Diğer taraftan yabancılarca Polonya'da faaliyet göstermek mevcut şirketlerin hisselerinin satın alınması yöntemiyle de yapılabilmektedir. Borsada kayıtlı şirketlerin hisselerinin satın alınması mümkün bulunmakta ayrıca borsada kayıtlı olmayanlar için kişisel müzakereler neticesinde işlemler tamamlanmaktadır. Yabancıların mevcut şirket sermayesi-hisselerine katılımı için minimum bir sınırlama olmadığı gibi üst sınır için de kısıtlama bulunmamaktadır.

► Dış Ticaret

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyar Dolar)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
İhracat	74	89	110	139	172	134	156
İthalat	88	102	126	164	210	147	174
Denge	-14	-13	-16	-25	-38	-13	-18
Hacim	162	191	236	303	382	281	330

Kaynak: Trademap, Polonya İstatistik Ofisi

Polonya'nın ihracatı 1998 yılında yaşanan Rusya krizini ve AB'nin ekonomik büyüme hızından kaynaklanan duraklama sürecinin ardından istikrarlı olarak artarak 2008 yılında 172 milyar \$ olmuştur. Aynı şekilde, 2008 yılında ülkenin ithalatı yaklaşık 210 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise yaşanan küresel kriz nedeniyle, ülkenin ihracatı % 22 oranında düşerek 134 milyar dolar, ithalatı ise % 30 azalarak 147 milyar dolar olmuştur. 2008 yılında 38 milyar doların üzerinde olan dış ticaret açığı, 2009 yılında 13 milyar dolara düşmüştür.

Polonya'nın son yıllarda dış ticaretindeki bu artışlar büyük ölçüde uluslararası şirketlerin AB pazarına yönelik üretimlerini Doğu Avrupa'ya kaydırmaları ve artan refah sonucu tüketim harcamalarının artmasıyla açıklanmaktadır. Bununla beraber, dünya pazarlarında yaşanan daralma, yerli firmaların iç pazara olan ilgisini arttırmış olup, bu durum ithalat baskısı yaratmıştır.

İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2006	2007	2008	2009	2010
	Toplam İhracat	109.584	138.784	171.859	134.437	156.008
8703	Otomobil, steysin vagonlar	7.009	7.766	9.941	9.657	9.184
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	4.685	6.733	8.376	6.639	7.676
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	3.390	4.585	5.898	6.230	7.375
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	3.429	4.033	4.286	3.671	3.975
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	175	219	1.851	2.701	3.141
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	2.353	3.029	3.643	2.756	2.903
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	3.549	4.175	3.802	2.401	2.745
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri	2.603	3.250	3.431	1.932	2.497
7403	Aritilmiş bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	1.949	1.753	2.004	1.625	2.405
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen	1.119	1.381	2.560	1.068	2.203

GTİP No.	Ürünler	2006	2007	2008	2009	2010
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	2.539	2.308	2.732	2.458	2.112
8529	Planga, gemi vinci vb.kaldırma tertibatlı diğer araçların aksam ve parçaları	577	1.469	1.908	1.298	2.022
3004	İlaçlar	562	869	1.422	1.396	1.964
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.128	1.577	1.696	1.491	1.799
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.408	1.543	2.133	1.165	1.660
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.183	1.720	2.210	1.294	1.502
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	1.417	1.890	2.407	1.637	1.492
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	376	626	921	1.306	1.425
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen katı yakıtlar	1.272	1.090	1.420	948	1.176
4818	Tuvalet kağıtları, kağıt havlu, mendil, kumaş, masa örtüsü vb	693	929	1.191	1.117	1.169
3304	Güzellik/makyaj ve cilt bakım müstahzarları	516	714	994	902	1.062
8450	Çamaşır makinaları	505	663	577	720	977
7408	Bakır teller	623	761	668	465	972
3926	Plastikten diğer eşya	598	740	884	744	967
3923	Plastikten ambalaj mazlemeleri	611	811	993	834	965
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları	529	799	945	800	949
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz turbinleri	341	391	481	640	943
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	566	684	1.166	1.147	942
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi tehzatı	732	894	1.022	710	926
7326	Demir/çelikten diğer eşya	951	1.325	1.304	801	907
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	507	765	1.223	999	898
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	421	528	636	683	874
9404	Somyalar, şilte, yatak, yorgan, yastık, puf, diz, ayak örtüleri vb	423	599	817	703	841
8539	Kızma esaslı-desarj esaslı elektrik	642	832	937	847	841
0201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	426	503	707	728	838
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	719	885	947	645	824
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	641	749	918	680	817
8504	Elektrik transformatorleri, statik konvertörler, endüktörler	578	737	851	669	811
4418	Bina, inşaat için marangozluk, doğrama mamulleri	576	784	907	695	810
7106	Gümüş (ham/yarı işlenmiş, pudra halinde)	450	482	551	552	779

Kaynak: Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2006	2007	2008	2009	2010
	Toplam İthalat	125.645	164.172	210.478	146.608	173.934
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	8.491	10.046	14.852	8.396	12.322
8703	Otomobil, steysin vagonlar	4.016	5.733	8.005	5.068	5.358

0700	Kara taşıtları için aksamı, parçaları	3.033	4.337	6.277	7.730	9.232
3004	İlaçlar (dozlandırılmış)	3.137	3.811	5.174	3.981	4.806
8529	Radyo, televizyon, radar cihazları vb cihazların aksam ve parçaları	2.732	2.807	3.578	2.747	4.041
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	2.014	2.254	3.395	2.314	2.712
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.564	3.672	4.634	2.810	2.707
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	887	2.880	3.446	2.484	2.443
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	1.501	1.497	2.104	1.968	2.071
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	743	577	1.449	1.581	1.935
8542	Elektronik entegre devreler	993	937	1.184	1.541	1.745
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen katı yakıtlar	340	523	1.555	1.064	1.673
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm.den geniş)	1.107	1.715	2.086	1.383	1.651
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	33	920	1.494	1.446	1.645
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	1.649	1.875	1.887	1.326	1.626
0203	Domuz eti	375	598	1.383	1.302	1.294
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.153	1.369	1.646	937	1.287
3926	Plastikten diğer eşya	966	1178914	1.390	1.046	1.231
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	953	1.751	2.413	932	1.223
8701	Traktörler	1.270	2.235	2.014	730	1.212
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri	968	1.195	1.406	967	1.180
7208	Demir-çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. fazla	952	1.294	1.661	715	1.142
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamlar	763	954	1.156	867	1.102
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	791	1.064	1.185	835	1.087
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	877	1.076	1.242	980	1.066
8302	Adi metallere donanım, tertibat vb. eşya	679	839	967	750	979
8528	Televizyon alıcıları ve video monitörleri	507	1.006	1.462	1.171	968
8481	Muslukcu, borucu eşyası	757	940	1.119	842	915
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	616	895	943	761	905
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri	265	953	1.141	822	891
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	745	935	998	756	874
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatorleri	662	837	935	745	865
8504	Elektrik transformatorleri, statik konvertisörler, endüktörler	419	622	859	696	855
7326	Demir/çelikten diğer eşya	877	1.072	1.278	829	844
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	591	767	883	696	832
3824	Kimya ve bağlı sanayide kullanılan kimyasal ürünler	353	395	909	611	806
8523	Boş ses kayıt bantları	133	570	630	467	793
2304	Soya fasülyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	461	593	820	745	792
7601	İslenmemiş alüminyum	680	891	809	446	788
4810	Bir/iki yüzü kaolin, inorganik madde sıvanmış kağıtlar	621	752	835	648	787

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Almanya, Polonya'nın en önemli ticari ortağıdır. 2010 yılında Almanya, Polonya ihracatının %26'sını, ithalatının ise %28'ini elinde tutmaktadır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (Milyon Dolar)

Ülkeler	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam İhracat İçindeki Payı (%)
Almanya	29.701	35.901	43.104	35.062	40.539	26
Fransa	6.823	8.443	10.668	9.121	10.657	7
İngiltere	6.254	8.238	9.900	8.565	9.656	6
İtalya	7.174	9.177	10.298	9.226	9.568	6
Çek Cumhuriyeti	6.066	7.683	9.803	7.848	9.304	6
Rusya Federasyonu	4.711	6.432	8.917	5.015	6.700	4
Hollanda	4.209	5.302	6.910	5.579	6.492	4
İsveç	3.512	4.464	5.465	3.618	4.455	3
Macaristan	3.330	4.033	4.791	3.619	4.348	3
Slovakya	2.292	3.026	4.201	3.030	4.192	3
İspanya	2.721	4.006	4.335	3.502	4.163	3
Ukrayna	3.967	5.511	6.436	3.435	3.972	3
Belçika	3.025	3.721	4.382	3.258	3.642	2
Avusturya	2.008	2.609	3.366	2.560	2.943	2
ABD	2.103	2.057	2.470	2.477	2.914	2
Danimarka	2.155	2.659	3.333	2.489	2.811	2
Türkiye	1.304	1.508	1.772	1.749	2.501	2
Norveç	2.122	2.493	2.863	2.556	2.375	2
Romanya	1.292	2.153	2.680	1.802	2.116	1
Litvanya	1.627	2.266	2.790	1.651	1.795	1
Çin	762	986	1.278	1.465	1.640	1
Beyaz Rusya	977	1.121	1.602	1.214	1.627	1
İsviçre	827	991	1.251	1.156	1.349	1
Finlandiya	741	994	1.478	1.062	1.043	1
Kanada	431	514	660	629	929	1
Litvanya	785	1.077	1.210	770	889	1
Yunanistan	385	571	874	809	702	1
Estonya	561	793	910	587	690	0.4
Portekiz	524	461	570	520	601	0.4
Slovenya	354	465	663	502	562	0.4
İrlanda	360	517	779	518	561	0.4
Bulgaristan	399	541	754	473	525	0.3
Japonya	189	294	395	304	461	0.3
Güney Afrika	219	250	324	342	452	0.3
Singapur	188	90	138	157	428	0.3
Kazakistan	347	472	438	446	417	0.3
Sırbistan	227	230	338	230	402	0.3
Brezilya	175	274	465	199	370	0.2
İsrail	175	213	332	371	354	0.2
Hırvatistan	338	474	534	395	353	0.2

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (Milyon Dolar)

Ülkeler	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam İthalat İçindeki Payı (%)
Almanya	30.144	39.434	48.514	41.174	48.510	28
Rusya Federasyonu	12.145	14.352	20.544	12.668	18.083	10
Hollanda	3.953	5.602	7.233	8.192	9.947	6
İtalya	8.535	11.245	13.698	9.554	9.656	6
Çin	7.711	11.753	16.797	7.731	9.350	5
Fransa	6.883	8.380	9.946	6.740	7.521	4
Çek Cumhuriyeti	4.380	5.673	7.532	5.935	7.058	4
Belçika	3.156	4.152	5.022	4.981	5.827	3
İngiltere	3.600	5.106	5.968	4.535	5.136	3
Slovakya	2.219	2.986	3.996	3.484	4.292	2
İsveç	2.770	3.622	4.367	3.230	3.852	2
Avusturya	2.146	2.733	3.611	3.258	3.713	2
Güney Kore	2.895	3.856	5.157	3.660	3.576	2
İspanya	2.473	3.503	4.557	3.080	3.438	2
Macaristan	2.699	3.449	3.747	2.725	3.060	2
ABD	2.771	3.463	4.596	2.127	2.954	2
Danimarka	1.634	2.113	2.560	2.165	2.317	1
Norveç	1.663	1.773	2.861	1.326	1.912	1
Ukrayna	1.319	1.693	2.351	1.125	1.801	1
Finlandiya	1.618	2.150	3.126	1.840	1.557	0.9
Türkiye	1.576	2.137	2.519	1.401	1.417	0.8
Japonya	2.076	3.171	4.381	1.361	1.347	0.8
Tayvan	1.297	1.205	1.338	636	1.322	0.8
Romanya	635	816	981	683	1.121	0.6
Litvanya	733	916	1.134	844	1.058	0.6
İrlanda	710	907	1.402	943	1.004	0.6
İsviçre	1.282	1.628	2.091	998	930	0.5
Slovenya	559	744	909	652	849	0.5
Beyaz Rusya	1.078	1.139	1.312	817	837	0.5
Hindistan	473	701	983	533	667	0.4
Singapur	356	342	441	260	573	0.3
Tayland	418	564	934	422	541	0.3
Brezilya	599	680	707	366	454	0.3
Kanada	291	378	399	157	453	0.3
Kazakistan	304	411	511	298	415	0.2
Arjantin	504	648	787	518	396	0.2
Lüksemburg	218	254	330	332	389	0.2
Portekiz	372	398	523	337	356	0.2
Bahamalar	334	411	518	285	327	0.2

Kaynak: Trademap

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Polonya, 1 Mayıs 2004 tarihinde gerçekleşen AB üyeliği ile birlikte, AB Gümrük Birliğinin bir parçası haline gelmiştir. Polonya, bu tarihten itibaren AB'nin Ortak Ticaret Politikası kapsamında üçüncü ülkelere yönelik ticaret rejimini uygulamaya başlamıştır. Bu çerçevede, Polonya'nın mevcut gümrük mevzuatının yerini, Topluluk Gümrük Kodu, Uygulama Yönetmeliği ve Ortak Gümrük Tarifesi almıştır.

Ülkede halen gümrük vergisi ve kota seviyeleri, gümrük vergilerinin askıya alınması, üçüncü ülkelere tanınan tercihli rejimler ve anti-damping vergi uygulamaları, yani tüm ticaret politikası tedbirleri AB seviyesinde kararlaştırılmaktadır. Ürün bazındaki AB uygulamalarına, Topluluk Entegre Tarifesi (TARIC)'e ait http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/tarhome_en.htm sayfasından ulaşılabilir.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Polonya'nın vergi sistemi, 1990'lı yılların başından itibaren, bir yandan AB mevzuatına uyum sağlanması, diğer yandan da yabancı yatırımların cazip hale getirilmesi amacıyla yönelik olarak reforma tabi tutulmuştur.

Polonya'da halen 2 ana vergi grubu uygulanmaktadır: Doğrudan ve Dolaylı vergiler. Doğrudan Vergiler, kurumlar vergisi, gelir vergisi, medeni kanun işlemlerinden alınan vergi, emlak vergisi, motorlu taşıt vergisi, veraset ve intikal vergisi, tarım vergisi, orman vergisi ve köpeklerden alınan vergi kalemlerinden oluşmaktadır. Dolaylı vergiler ise Katma Değer Vergisi (KDV), özel tüketim vergisi ve şans oyunlarından alınan vergidir.

Kurumlar Vergisi oranı %19'dur. Gelir Vergisi ise gelirin büyüklüğüne göre %18 ile %32 arasında değişen oranlarda uygulanmaktadır.

KDV'de genel oran %22 olup, Ocak 2011 itibarıyla %23 olacağı açıklanmıştır. İlaç ve sağlık hizmetleri, temel gıda ürünleri, çocuk temel ihtiyaçları, inşaat, konaklama hizmetleri, su ve gübreye, azaltılmış %7 oranı uygulanmaktadır. Kitap, dergi, gemi ve uçak ekipmanı, AB dışı ülkelere ihracat ve AB ülkelerine yapılan satışlarda ise KDV uygulanmamaktadır.

Özel Tüketim Vergisi, ürünün birimine ya da fiyatına göre belirlenmektedir. AB mevzuatı çerçevesinde mineral yağlar, tütün, alkol ve alkollü içecekler, Polonya mevzuatı çerçevesinde de binek otomobilleri, parfüm ve kozmetik ürünlerine Özel Tüketim Vergisi uygulanmaktadır.

Tarife Dışı Engeller

Polonya'nın 1 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Birliği'ne üye olmasıyla birlikte, dış ticarete ilişkin olarak AB mevzuatı uygulanmaya başlanmıştır. Bu çerçevede, Polonya'nın ithalatında münferit bir kısıtlamaya gitmesi söz konusu değildir. Ancak, zaman zaman karşılaşılan sorunlar mevzuatın farklı veya yanlış yorumlanmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, ilgili AB mevzuatının gerektirdiği belgelere sahip olan ülkemiz ürünlerine yönelik, genel veya sektörel bir tarife dışı engel uygulanmamaktadır.

► Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye-Polonya Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	175	165	339	10
2001	241	168	409	73
2002	343	245	588	98
2003	486	415	901	71
2004	698	996	1.694	-298
2005	830	1.244	2.075	-414
2006	1.060	1.437	2.497	-377

2007	1.436	1.646	3.082	-210
2008	1.587	1.978	3.565	-391
2009	1.321	1.817	3.138	-496
2010	1.505	2.621	4.126	-1.116

Dış Ticaret Müsteşarlığı

Türkiye'nin Polonya'ya ihracatında 2011 yılı verileri için tıklayınız.

Polonya'nın 2004 yılındaki AB üyeliğine kadar 23 Nisan 1974 tarihli Ticaret Anlaşması ve 4 Ekim 1999 tarihli Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde şekillenen Türkiye-Polonya ticari ilişkileri, bu tarihten itibaren Gümrük Birliği esasına dayanarak yürütülmektedir.

Türkiye ile Polonya arasındaki ticaretin hacmi 2000 yılından itibaren düzenli bir artış göstermiş olup, 2000-2010 yılları arasında Polonya'ya ihracatımız 9 kat, Polonya'dan ithalatımız ise 16 kat büyümüştür. Ancak iki ülke arasındaki ticaret dengesi 2004 yılında ülkenin AB'ye üye olmasından itibaren ülkemiz aleyhine gelişmektedir. Bu durum, büyük ölçüde AB ve diğer gelişmiş ülkeler kaynaklı yabancı sermaye yatırımları sonucu ülkemizin ihtiyacı bulunan mamul ve yarı mamul ürünlerin Polonya'dan tedarik edilmesiyle açıklanabilmektedir.

2010 yılında Polonya'ya ihracatımız 1.5 milyar dolar, Polonya'dan ithalatımız ise yaklaşık 2.6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiş olup, iki ülke arası ticaret hacmi 4.1 milyar dolar düzeyindedir. Ülkemiz 2010 yılında yaklaşık 1.1 milyar dolar ticaret açığı vermiştir.

Türkiye'nin Polonya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2008	2009	2010	2009/2010 % Değişim
8703	Otomobili, steysin vagonlar, yarış arabaları	84.800	106.458	172.134	62
8531	Elektrikli ses/görüntülü işaret cihazları	783	131.246	78.581	-40
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	57.746	39.981	51.944	30
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	59.722	34.900	38.762	11
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	81.436	50.372	37.977	-25
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	23.382	23.068	37.180	61
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	21.920	29.247	34.788	19
8450	Çamaşır yıkama makineleri	28.702	29.288	33.805	15
5209	Pamuk men (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2 den fazla)	42.788	32.435	30.588	-6
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	37.888	32.704	28.827	-12
5801	Kadife, pelüş ve halkalı (tırtıl mensucat)	40.367	30.784	28.255	-8
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	21.813	21.444	25.905	21
0805	Turungiller (taze/kurutulmuş)	16.943	22.425	25.087	12
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	27.633	19.714	25.013	27
5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	36.590	27.744	24.698	-11
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	29.330	22.579	23.117	2.4
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	24.723	19.189	22.697	18
2009	Meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış)	641	1.734	21.190	1122
5205	Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	22.499	19.337	20.509	6.1
7322	Isıtması elektrikle olmayan demir-çelik radyatör, jeneratörler	18.512	17.553	18.990	8.2
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamlar	16.237	12.677	18.964	50
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	56.937	25.582	16.278	-36
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	13.102	6.629	14.723	122
7606	Aluminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	9.948	6.579	14.039	113
3401	Sabunlar, yüzey aktif organik maddeler	15.091	15.532	13.675	-12
6006	Diğer örme mensucat	3.237	8.455	13.522	60

7616	Aluminyumdan diğer eşya	2.893	8.093	13.459	66
0702	Domates (taze/sogutulmus)	3.235	4.396	13.130	199
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	13.495	12.304	12.366	0.5
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	21.470	8.720	11.893	36
5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş)	19.920	7.979	11.842	48
6106	Kadın/kız çocuk için bluz, gömlek, gömlek; bluz (örme)	7.050	7.830	11.597	48
8462	Metalleri dövme, işleme, kesme, şataflama presleri, makineleri	17.791	8.097	11.369	40
2008	Başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçaları konserveleri	9.576	6.926	10.954	58
5210	Pamuk men (dokumalar, ağırlıkça % < 85 ten az pamuk içeren, ≤ 200 g/m ²)	15.142	12.462	10.631	-15
5201	Pamuk (kardesiz, taranmamış)	4.893	7.228	10.509	45
5509	Sentetik devamsız lifden iplik (dikiş hariç) (toptan)	7.951	7.050	9.492	35
6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, panolon vs. (örme)	5.547	5.635	8.762	55
7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	17.495	2.908	8.593	195
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	9.788	7.546	8.508	13
	Diğer Ürünler	619.738	426.269	480.208	
	GENEL TOPLAM	1.586.771	1.321.117	1.504.579	14

Dış Ticaret Müsteşarlığı

Türkiye'nin Polonya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2008	2009	2010	2009/2010 % Değişim
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	274.622	281.574	372.601	32
8703	Otomobili, steysin vagonlar, yarış arabaları	321.103	170.021	354.061	108
8531	Elektrikli ses/görüntülü işaret cihazları	211.660	204.122	271.967	33
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	20.778	63.762	152.717	140
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	86.690	92.670	116.112	25
0201	Sığır eti (taze/sogutulmus)	0	0	86.858	100
8603	Kendinden hareketli demiryolu tramvay vagonları	0	0	77.643	100
8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	17.911	23.960	46.656	95
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	9.952	20.047	40.428	102
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	31.998	25.842	38.054	47
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	4.281	19.872	35.675	80
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	24.991	25.490	34.225	34
8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. İşler için makine, cihaz	20.886	23.163	31.151	34
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	8	64.834	31.084	-52
4002	Sentetik kauçuk, taklit kauçuk, stiren-butadien kauçuğu vb	9.601	13.146	30.918	135
3303	Parfümler ve tuvalet suları	24.673	26.457	29.775	13
3304	Güzellik/makyaj ve cilt bakımı için müstahzarları	18.590	23.370	24.834	6.3
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	25.650	17.350	23.979	38
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	9.715	7.986	23.671	196
2905	Asiklik alkoller vb. Halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış türevi	31.147	12.377	23.100	87
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	21.542	22.481	22.592	0.5

8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	25.724	21.421	21.646	1
8212	Usturalar, traş makineleri, traş bıçakları (şerit-taslak dahil)	14.031	18.450	20.370	10
1904	Hububat esaslı kabartılmış gıda mamulleri	13.228	12.659	20.110	59
7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış (600mm. Den geniş)	8.018	4.864	19.540	302
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	20.649	20.045	19.150	-4
1901	Malt hülasesi; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	16.906	16.074	18.413	15
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	17.396	17.611	17.173	-2
4411	Lif levha, orta yoğunlukta	4.446	6.479	14.862	129
8482	Her nevi rulmanlar	12.018	10.219	13.800	35
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	15.213	13.251	13.785	4
0202	Sığır eti (dondurulmuş)	0	0	13.695	100
8451	Dokuma maddelerini yıkama, kurutma, ütüleme makine ve cihazları	6.357	8.547	13.571	59
8539	Kızma esaslı-deşarj esaslı elektrik ampulleri; ark lambaları	11.273	12.823	12.965	1.1
7225	Alaşımli çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	1.914	4.814	12.893	168
3307	Tıraş müstahzarları, vücut deodorantları, tuvalet müstahzarları	9.152	10.816	12.831	19
4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	6.984	8.338	12.052	45
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	26.337	5.750	11.829	106
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	1.897	5.844	11.650	99
4818	Tuvalet kağıtları, kağıt havlu, mendil, kumaş, masa örtüsü vb	5.615	11.573	11.431	-1
	Diğer Ürünler	594.878	468.973	461.036	
	GENEL TOPLAM	1.977.851	1.817.093	2.620.924	44

Dış Ticaret Müsteşarlığı

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Ekonomik ve Teknik İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Anlaşma	31.01.1980
Sınai Projelerin Yürütülmesine Dair Anlaşma	31.1.1980
YKTK Anlaşması	21.08.1991
Polonya Özel Hesaplarının İşleyişine İlişkin Mutabakat Zaptı	28.11.1992
Karma Ekonomik Komisyon X. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	27.1.1993
ÇVÖ Anlaşması	03.11.1993
Gümrük İşbirliği Anlaşması	04.10.1999
Türkiye-Polonya Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı Protokolü	06.11.2001
Türkiye-Polonya Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı Protokolü	13.01.2004
Türkiye-Polonya Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı Protokolü	20.06. 2007
Türkiye-Polonya İkili İşbirliği Deklarasyonu	14.05.2009

Yukarıda sayılan Anlaşma ve Protokollerin yanı sıra Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Polonya Dış Ticaret Odasıyla birlikte 22 Ağustos 1991 tarihinde Türkiye-Polonya İş Konseyi'ni kurmuştur.

Türkiye-Polonya Yatırım İlişkileri

İki ülke arasındaki yatırım faaliyetleri yönünden özel önem taşıyan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 21 Ağustos 1991 tarihinde imzalanmış olup, 19 Ağustos 1994 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yine karşılıklı yatırımların teşviki bakımından önem taşıyan Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması 4 Kasım 1993 tarihinde Varşova'da imzalanarak 1 Ocak 1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Polonya Enformasyon ve Yabancı Yatırım Ajansı (PAIZ) verilerine göre, 2008 yılı itibarıyla Türkiye'nin Polonya'daki yatırımları 55 milyon dolar düzeyindedir. Ancak, Ajansın bu verileri, Polonya'da 1 milyon ABD dolarının üzerinde yatırım yapan firmalara gönderdiği anket formlarına (cevap verildiği takdirde) dayanarak oluşturduğu göz önüne alındığında bu rakamın ülkedeki tüm Türk yatırımlarını içermediği görülmektedir. Polonya'daki toplam Türk yatırımının 250 milyon dolar çivarında olduğu tahmin edilmektedir.

Ülkede büyük bir bölümü hazır giyim sektöründe olmak üzere yaklaşık olarak 150 Türk firması faaliyet göstermektedir. Bavul ticareti ile başlayan, sonraları ise toptan satışa geçen bu firmaların yine büyük bir bölümü İstanbul Laleli-Merter piyasasından mal getirmekte ve Polonya'daki ithalatçılar olarak da yine kendi firmaları gözükmektedir.

Son dönemde, Atateks-Morera, Beko, DSD Dış Ticaret-Derri, Evita Tekstil-BGN, Gülom Tekstil-Red Star, Hakan Plastik, Hidromek, Leke Jeans, Profilo-Telestar, SKT Giyim-Uptown, Şık Makas-Cross Jeans, Adopen ve Evyap gibi şirketler, Polonya'da kurdukları firmalar, açtıkları mağazalar veya bayiler aracılığıyla kendi markalarını Polonya piyasasına sunmaktadır.

Ayrıca yaş meyve-sebze, helva, kuru meyve ve şekerleme, iplik boyaması ve bilgi teknolojileri alanında halihazırda Varşova, Gdansk ve Lodz şehirlerinde faaliyet göstermekte olan Türk firmaları bulunmaktadır. Restoran ve küçük dönercilik işletmeleri ise Türk firmalarının bir diğer faaliyet alanıdır.

Yukarıda sayılanlar dışında, ev tekstili, kumaş ve döşemelik kumaş, mermer ve doğal taş, gıda, sabun, kablo, ambalaj malzemeleri, kauçuk conta vb. gibi ürünlerin ülkemizden ithalat ve dağıtımını yapmakta olan Türk firmaları mevcuttur.

Polonya'nın ülkemiz müteahhitlik sektörü için önemli bir potansiyel arz etmesine rağmen, sektördeki zorlu rekabet koşulları, düşük kar marjları ve bürokratik güçlükler gibi nedenlerle 2009 yılına kadar kamu ihalelerinden önemli pay alınması mümkün olamamıştır. Ülkemiz kökenli müteahhitlik firmaları, geçmiş dönemde daha çok kendi imkanlarıyla iş merkezleri, toptancı halleri, alış merkezleri, ofis ve konut inşaatlarıyla iştigal etmişlerdir. Polonya'nın 2004 yılındaki AB üyeliği sonrasında finans sektöründeki yabancı hakimiyeti de ülkemiz firmaları için Polonya içinden kredi temini ve dolayısıyla yeni iş imkanlarını zorlaştırmıştır. Geçmiş dönemde bu şekilde tamamlanan başlıca müteahhitlik projeleri 8 Star Ltd. tarafından Varşova'da inşaa edilen Eurocentrum iş merkezi, Euro Power Centrum Ltd. tarafından Varşova'ya 15 km uzaklıkta inşa edilen Maximus Toptancı Merkezi, Reform Company tarafından Varşova'nın merkezinde inşa edilen Milenium Plaza iş merkezi ve Blue City alışveriş merkezi ve Semih Ltd. şirketi tarafından Varşova'nın Wolka-Kosowska semtinde inşa edilen Avrupa-Asya Ticaret Merkezidir. Bunların dışında, ülkemiz kökenli firmalar tarafından çok sayıda konut kompleksi inşa edilmiş veya inşa edilmektedir.

Gülermak Ağır Sanayi İnşaat ve Taahhüt A.Ş., İtalyan ve Polonyalı ortaklarıyla birlikte girdiği Varşova Metrosu II. Etap ihalesini kazanmış olup, bu çerçevede Varşova Belediyesi ile 28 Ekim 2009 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Varşova Metrosu II. etap inşaatı, şehrin Kuzeyi ile Güneyini bağlayan mevcut hattın Doğu-Batı istikametinde 6.3 km uzunluğundaki 7 istasyon ile genişletilmesine yönelik olup, inşaat, metro güzergahının kısmen Vistula nehri altından geçmesinden dolayı ileri teknoloji kullanımını gerektirmektedir. Proje bedeli 4 Milyar 117 Milyon Zloti (yaklaşık 1 milyar euro) tutarındaki metro inşaatı halen Polonya'daki iki otoyol inşaatından sonra (A1 ve A4 otoyolları) ülkede yürütülmekte olan en büyük inşaat projesidir. İnşaatın 2013 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

Ayrıca ülkemiz firmaları, Polonyalı veya AB firmaları tarafından ihalesi kazanılan altyapı projelerine giderek artan bir şekilde taşeron olarak katılmaktadırlar. Halen birçok ülkemiz firması Polonya'nın çeşitli bölgelerinde atık su, kanalizasyon ve çevre düzenlemesi projelerinde faaliyette bulunmaktadır.

Diğer taraftan Hazine Müsteşarlığı kayıtlarına göre, ülkemizde, elektrik-gaz-su, imalat sanayii, inşaat, madencilik ve taşımacılığı, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma, haberleşme ve depolama hizmetleri ile gayrimenkul sektörlerinde faaliyet göstermekte olan toplam 51 adet Polonya menşeli firma faaliyet göstermektedir.

İki Ülke Arasındaki Ticarete Yaşanan Sorunlar

Polonya'daki hemen tüm sektörlerde, bilhassa perakende piyasasında yabancı firmaların hakimiyeti gözlenmektedir. Pazarda büyük alıcılar, giderek artan toptancı-perakendeci işbirliği dikkati

çekmektedir. Bu durumu yeni satıcıları piyasaya girmesini güçleştirmektedir.

Narenciye, zeytin ve zeytinyağı, kuru üzüm gibi geleneksel tarım ürünleri ihracatımızda AB'nin Akdenizli üyelerinin (bilhassa İtalya, İspanya ve Yunanistan) rekabeti sözkonusudur.

Uzun yıllardır Polonya pazarında en önemli ihraç kalemi olan tekstil ve konfeksiyon mamullerinde Çin ve Hindistan gibi Asya ülkelerinin artan rekabeti ile karşılaşmaktadır. Bu itibarla, firmalarımızın bir yandan büyük AB firmalarının rekabetine hazır olmaları, diğer yandan da markalı ve kaliteli ürünlerle Polonya pazarına girmeleri mevcut pazar payının korunması açısından giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu noktada, Polonya'da artan gelir seviyesine bağlı olarak batı mal ve standartlarına yöneldiği de göz ardı edilmemelidir.

Polonya'da yabancı dil bilen kalifiye işgücünün Polonya'daki düşük ücret seviyesi nedeniyle başta İngiltere ve İrlanda olmak üzere AB ülkelerine göçü, yatırımcılara istihdam açısından güçlük yaratmaya başlamıştır. Buna mukabil, Polonya, yabancı işgücüne çalışma izni sağlanması konusunda halen esnek davranmamaktadır. Polonya'da şirket kuran Türk vatandaşları şirket sahibi olsalar dahi çalışma izni almak zorundadırlar.

İki ülke arasında sigorta primlerinin birleştirilmesine yönelik bir sosyal güvenlik anlaşması yapılması konusundaki Türk tarafı önerisine Polonya tarafının isteksiz yaklaşımı, işadamlarımızı emeklilik ve sağlık harcamaları bakımından güçlükle karşı karşıya bırakmaktadır. Polonya Sosyal Güvenlik Kuruluşuna (ZUS) prim ödeyen çalışanlarımızın bu primleri SSK tarafından doğrudan kabul edilmemektedir.

Polonya'da firmaların ticaret odalarına kayıt yükümlülüğü bulunmaması, alacakların takibinde güçlük yaratmaktadır. Bu nedenle, firmalarımızın ticari ilişkiye girecekleri Polonya firmalarının güvenilirliği hakkında önceden malumat edinmeleri, mal mukabili ödemedi kaçınmaları ve uyuşmazlıkların çözümüne yönelik hükümler ihtiva eden yazılı sözleşme ile hareket etmeleri faydalarına olacaktır. Polonya Ticaret Odası firma güvenilirliği konusunda ücretli bir hizmet vermektedir.

Diğer taraftan süt ve sütlü ürünler, her türlü sığır eti, işlenmemiş kanatlı eti ve sofralık yumurtaların Türkiye'den AB'ye ihracatının halen yapılamamakta olması dolayısıyla Polonya pazarında da bu ürünlere ilişkin ülkemizin ihracat imkanı bulunmamaktadır.

İki Ülke Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri

Firmalarımız Polonya'da bugüne kadar, bina işleri kapsamında çeşitli iş merkezi ve konut projeleri; ulaşım işleri kapsamında çeşitli liman, yol, köprü ve tünel projeleri üstlenmişlerdir.

Pazarda Türk müteahhitlik firmaları tarafından toplam 203 745 000 ABD Doları tutarında iş üstlenilmiştir.

Ülkede Türk firmaları tarafından gerçekleştirilmiş olan önemli projeler arasında Cesaş A.Ş.'nin Gdynia şehrindeki askeri limanın ve Oksywskie ve Polnocne rıhtımlarının modernizasyonu projesi, Gülermak Ağır Sanayi İnşaat ve Taahhüt A.Ş.'nin Polonya ve İtalya ortaklı Konsorsiyum ile kazandığı Varşova Metro'sunun Doğu-Batı yönündeki ve şehir merkezi ile Varşova Stadyumu arasındaki metro bağlantısı inşası projesi, Yenigün A.Ş.'nin sahibi olduğu Yenigün Polska şirketi ile Usluel Enerji Grubu ve Boğaziçi Yatırım Grubu'nun sermayedarı olduğu "8 Star Ltd." firmasınınca Varşova'da gerçekleştirdiği "Eurocentrum" iş merkezi kompleksinin inşası, Mesa Mesken Sanayi A.Ş., Nuro International ve Deporium Inc. Konsorsiyumunun Euro Power Centrum Ltd. Şirketi olarak, Varşova yakınlarında inşa ettiği Maximus Tıptancı Merkezi projesi, İKİ-AR İnşaat Taah. Haf. Nak. ve San.Tic. Ltd. Şti. tarafından, Zabrze, Zlewna Miechowice ve Tychy kentlerinde kanalizasyon ve yağmur suyu sistemi ile bina inşaatlarına yönelik projelerini saymak mümkündür.

Polonya'da İş Üstlenmiş olan Firmalarımız:

- CESAS İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- GÜLERMAK Ağır Sanayi İnşaat ve Taahhüt A.Ş.
- GÜRİŞ Holding A.Ş.
- MESA Şirketler Topluluğu
- USLUEL Enerji Tesisleri Taahhüt ve Ticaret A.Ş.
- YENİGÜN İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Polonya'da Üstlenilmiş Bazı Büyük Bedelli Projeler:

- Eurocentrum İş Merkezi İnşaatı
- Varşova Forum Merkezi İnşaatı
- Krakow Hızlı Tramvay Projesi
- Varşova Metro'su 2. Etap İnşaatı
- Maximus Alışveriş Merkezi
- Gdynia Askeri Limanı Rıhtım Modernizasyon Projesi

► Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Patent konusunda müracaatların ibraz edileceği merci Polonya Patent Ofisidir. Yabancı müracaatçılar Polonya Patent Vekilleri tarafından temsil edilmelidir. Kaydedilen patentler, patente müracaat tarihinden itibaren 20 yıl süreyle geçerlidir. Bir kullanım modelinin koruma hakkı süresi beş yıl olup, bir

bu süreçte tescimlenmelidir. Patent veya koruma hakkının mahallinde tescim için yinir bir tescim tescimlenmesi gerekmektedir.

Ticari markalar, Polonya'da uluslararası sözleşmelere dayanan geniş bir korumayı haizdir. Markanın korunması bakımından arzu edilen bölgenin büyüklüğüne göre markalar yalnızca Polonya'da ya da AB içinde tescil edilebilmektedir.

Polonya'da ticari markaların tescili zorunlu değildir. Ancak, bu durumda üçüncü şahısların aynı markayı kullanmaları, hatta tescil ettirmeleri mümkün olduğundan, Polonya piyasasına yeni giren firmaların markalarını hemen tescil ettirmelerinde fayda görülmektedir. Eğer bir marka önceden üçüncü kişilerce tescil ettirilmişse markanın satın alınması yahut bir lisans anlaşması vasıtasıyla kullanılması imkan dahilindedir. Polonya mevzuatına göre lisans anlaşmasının yazılı olarak yapılması gerekmektedir.

Firmalar tarafından dikkat edilmesi gereken unsur, diğer ülkelerde tescil edilen markaların Polonya'da korunması için Polonya Patent Ofisi'ne kayıt için başvurulması gerektiği hususudur. Yabancı şirketler, işlemlerini, temsil yetkisi verdikleri Polonyalı lisanslı bir patent avukatı aracılığıyla yürütmelidir.

Polonya'daki telif hakları kapsamında ses ve video kayıtları, televizyon ve radyo istasyonları, sanat uygulamaları korunmaktadır. Endüstriyel tasarım ve bilgisayar programı da dahil olmak üzere imalat, teknoloji ve bilim alanlarındaki fikri mülkiyet haklarını koruma altına alınmaktadır.

Dağıtım Kanalları

Yaklaşık 320 milyar dolar civarındaki perakende piyasası ile Polonya, Avrupa Birliği'ne 2004 yılında katılan 10 ülke arasında en büyük pazara sahiptir. Perakende piyasası, ilk modern alışveriş merkezinin açıldığı 1993 yılından bu yana düzenli olarak büyümekte, iç talep de paralel bir şekilde artmaktadır. 2008 yılında ülkede 640 000 metrekare yeni perakende satış alanı hizmete girmiştir. Polonya'da halen 7 Milyon metrekare alışveriş merkezi ve yaklaşık 400 bin mağaza bulunmaktadır, 2010 yılı sonuna kadar tamamlanması beklenen 1 milyon metrekare ilave perakende alışveriş alanı inşa edilmektedir. Böylece her bin kişiye 200 metrekarelik alışveriş merkezi alanı düşecektir.

Alışveriş merkezlerinin % 65'i Polonya'nın en büyük sekiz şehrinde bulunmaktadır. Alışveriş merkezlerinin büyük bölümü uluslararası yabancı sermayeli şirketler tarafından inşa edilmektedir.

Polonya perakende sektörü küresel mali krizden çok fazla etkilenmemiş olmakla birlikte, önemli alışveriş merkezlerinde kiraların genellikle Euro karşılığı olarak belirlenmesi ve Zloti'nin son dönemde önemli ölçüde değer kaybetmesi düşük cirolu perakendecileri güç durumda bırakmıştır.

Polonya'da zincir marketler büyük ölçüde yabancı sermayeye aittir. Perakende piyasasında hakim konumda bulunan bir Polonya zinciri bulunmamakla beraber büyümekte olan bazı Polonyalı şirketler mevcuttur. Polonyalı zincirlerden Ruch, alışveriş merkezlerindeki gazete-dergi köşeleri ve yol kenarlarında büfe formatında olmak üzere 9500 adet birim ile tüm ülke sathına yayılmayı planlamaktadır.

Polonya Ticaret Kanununun genel hükümlerine tabi olan franchising, henüz GSYİH'nin % 5'ini teşkil etmekle birlikte, büyüme potansiyeli göstermektedir. 2008 yılı sonu itibarıyla Polonya'da 500'ün üzerinde franchise sistemi bulunmaktadır. Bunlardan 125'i yabancı olup, Almanya, Fransa ve ABD başta gelen ülkeler arasındadır.

Polonya'da karar alma sürecinin gerek firma gerek devlet düzeyinde çok yavaş işlemesi, sermayenin sınırlılığı nedeniyle siparişlerin miktarının küçük olması, bir acente, distribütör veya şube aracılığıyla çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Polonyalı ithalatçılar acente veya temsilcilikten çok distribütör olarak faaliyette bulunmayı tercih etmektedirler. Distribütörlük anlaşması, tarafların karşılıklı çıkarları doğrultusunda herhangi bir formda yapılabilmektedir. Bu çerçevede seçilecek distribütörlerin, komünist dönemde malların ithalatı ile iştigal eden dış ticaret kuruluşlarının devamı niteliğindeki şirketlerden seçilmesi mümkün olduğu gibi, sanayi ile güçlü bağlantıları bulunan şahıslardan (mesela büyük dış ticaret firmalarının eski çalışanlarından) seçilmesi de imkan dahilindedir. Bununla birlikte, distribütörlerin halen büyük ölçüde yerel düzeyde ve küçük ölçekli olarak faaliyette bulduklarının, ithalatı büyük ölçüde kendilerinin finanse ettiklerinin göz önünde tutulmasında fayda bulunmaktadır.

Polonyalı acente ve distribütörler, yabancı partnerlerinden, giderek artan şekilde, pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde destek sağlamasını, staj verilmesini ve finansman temin edilmesini beklemektedir. Ayrıca, yeni bir ürünün pazarlama maliyetini yüklediği dikkate alınarak, münhasır distribütörlük verilmesi tavsiye edilmektedir. Satış sonrası hizmet ve ürüne ait garantiler Polonyalı ithalatçıların dikkat ettiği hususlar arasında yer almaktadır. Ticaret fuarları, distribütör bulunması için uygun bir ortam teşkil etmektedir.

Mal ve hizmetlerin uygun bir şekilde fiyatlandırılması Polonya piyasasında kalıcı olunması bakımından kritik öneme sahiptir. Küresel mali kriz sırasında Polonya parası Zlotinin Dolar ve Euro karşısında önemli ölçüde değer kaybetmesi ihracat ürünleri için fiyat tespitini de güçleştirmektedir. Kriz boyunca banka kredilerine erişim gücü Polonyalı ithalatçılar için ödeme güçlüklerine yol açmıştır.

Tüketici Tercihleri

Polonya perakende piyasasında yüksek kalite ve zevke hitap eden mağazalar için halen bir potansiyel bulunmaktadır. Polonya halkının alışveriş merkezlerine gitme ve alışveriş yapma hususunu bir boş zaman geçirme faaliyeti olarak görmeleri nedeniyle, e-ticaret yahut bilgi teknolojilerinden yararlanılması (sanal alışveriş vb.) konularında fazla istekli olmadıkları dile getirilmektedir.

benzer ve aynı esnada reklam verimlesi gerekliğini, gereğini uygulamaları önem taşımaktadır. İhtisas yayınları, dergi ve gazetelere verilebilecek reklamlar ürün tanıtımı açısından etkili sonuçlar verebilmektedir.

Polonya'da pazarlama ve reklam stratejisi açısından yerel özelliklerin dikkate alınması önem arz etmektedir. Öncelikle, halkın büyük bölümünün gelir seviyesi Avrupa'nın bir çok ülkesinden daha düşüktür. İkinci olarak, önemli bir tüketici kitlesi oldukça muhafazakardır. Üstelik, büyük şehirler ile kırsal yöreler arasında halen büyük fark mevcuttur. Eski rejim döneminde yetişen orta yaş grubu reklamlara eleştirel ve şüphe ile yaklaşmakta, reklamın bilgi içeriğine daha fazla önem vermektedir.

Din, ordu, hükümet ve polisle ilgili konular Polonya halkının büyük çoğunluğu için halen hassasiyetini korumaktadır. İki markayı karşılaştıran reklamlarda, Polonya halkının, kötülünen markaya yöneldikleri belirtilmekte ve bu tarz reklamdan kaçınılması tavsiye edilmektedir. Özellikle yüksek teknoloji ürünlerinde batılı markalar tercih edilmektedir. Son dönemde, basit ve güvenli bir yaşam biçimini çağrıştıran komünist dönem temalı nostaljik reklamlarla orta yaş kitlelerine ulaşılması yeni bir trend olarak ortaya çıkmıştır.

Polonyalı tüketici kitlesi için fiyat başta gelen unsur olmakla birlikte, ürünün son kullanma tarihi ve kalite güvencesi gibi hususlara dikkat ettikleri, bilhassa televizyon reklamlarından etkilendikleri belirtilmektedir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Polonya mevzuatı, çevrenin korunması amacıyla yönelik olarak ambalajlama ile ilgili bazı gereklilikleri hükme bağlamaktadır.

Genel bir kural olarak, ambalaj sektöründeki imalatçı ve ithalatçılar, çevre kirlenmesini önlemek üzere, ambalaj üretiminde kullanılan girdilerin ve artıkların miktarını sınırlandırmakla mükelleftir. Buna göre, paket için kullanılacak malzeme paketin işlevini yerine getirmesini sağlayacak asgari miktarda olacak, paket çok kullanımlı veya geri dönüştürülebilir şekilde tasarlanacak, en az miktarda tehlikeli madde ihtiva eden malzeme tercih edilecektir.

Paketleme ile ilgili etikette, paketin üretildiği malzemenin tipi, yeniden kullanım yahut geri dönüşüm durumuna ait bilgiler yer alacaktır. Etiketlenmesi gereken ambalajlama ve etiket formatı çeşitli kararlarla hukuki düzenlemeye tabi tutulmuştur. Ambalaj üreticileri, ithalat ve ihracatçıları, ilgili makamlara sunacakları yıllık raporlarında üretilen, ithal veya ihraç edilen paketleme malzemesinin miktarını, yapıldıkları materyalleri belirtmek durumundadır.

Benzer şekilde, ambalajlı ürün satan şirketler, kullanıcılara paketin kendisi ve atığı (geri alınması, toplanması, yeniden kazanılması, dönüştürülmesi, atılması vb.) konusunda bilgi sağlamak zorundadır. 2 000 metrekareden büyük satış alanına sahip perakendeciler, maliyeti kendilerine ait olmak üzere sattıkları malların ambalaj atıklarını toplamakla yükümlüdür.

Tekrar kullanımı öngörülen atıklar arasında, havalandırma, soğutma ve dondurma cihazları, ısı pompaları ve piller bulunmaktadır.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Polonya, Avrupa kıtasındaki merkezi konumu ve AB'nin Doğu sınırında yer alması nedeniyle önemli ticaret güzergahlarına sahiptir. Baltık kıyısındaki Szczecin-?winouj?cie, Gdynia and Gda?sk limanları Orta Avrupa'nın kuzey denizlerine açılımını sağlamaktadır.

Polonya'nın AB üyeliğinden sonra ülkenin ulaştırma altyapısının AB ulaştırma sistemine entegrasyonu ve kentsel alt yapının (oto yol, hava limanları, tren yolu, liman ve kentsel dönüşüm) geliştirilmesine yönelik çok sayıda proje hazırlanmakta ve bu projeler için ihale süreci başlatılmaktadır. Söz konusu proje bedellerinin % 45'i AB fonlarından, kalan bölümü ise kamu-özel sektör ortaklığı ile finanse edilmektedir. Bu projelerin 2012 yılında gerçekleştirilecek Avrupa Futbol Şampiyonası projeleri ile de bağlantısı kurulmaktadır. AB, 2007-2013 bütçesinden bu husus için hibe olarak 19,5 Milyar Euro kaynak tahsis edilmiştir. Bu kaynağın yaklaşık 7 Milyar Eurosu kara yollarına, 5 Milyar Eurosu da demir yollarına tahsis edilmiştir.

Polonya'nın en büyük uluslararası hava limanı Varşova Frederic Chopin Hava Limanı olup, 60'ın üzerinde ülke ile doğrudan uçuş bağlantısı bulunmaktadır. Kraków, Gda?sk, Katowice, Pozna?, Wroc?aw, Szczecin ve ?ód? şehirleri de uluslararası hava limanlarına sahip olup, önemli modernizasyon çalışmaları yürütülmekte veya planlanmaktadır. Varşova yakınlarındaki Modlin askeri havalanının modernize edilip kısa süre içerisinde uluslararası charter seferlerine açılması planlanmaktadır.

Polonya'nın, 423.997 kilometrelik bir karayolu altyapısı bulunmaktadır. Karayollarının 763 kilometresi otoyol, 662 kilometresi ekspres yollardan oluşmaktadır. Bununla birlikte, Polonya'nın karayolu sistemi Doğu Avrupa ülkeleri içerisinde en kötü durumdakiler arasındadır. Polonya'nın AB'nin otoyolu sistemi ile bağlantısının kurulması için 6 büyük proje bulunmakta bu çerçevede 2007-2013 yılları arasında 2.085 kilometre otoyol ve 5.466 kilometre ekspres yol inşa edilmesi planlanmaktadır. Polonya Hükümeti, 2005 yılında ülke içi ulaştırma altyapı yatırımlarına dair bir kanunu kabul etmiş ve Milli Karayolu Fonu teşkil edilmiştir. Bahşekonu Fon, ulaştırma altyapısı için, AB mali kaynaklarına ek olarak, benzinden alınan vergiler ve diğer harçlar vb. ek mali kaynakları temin etmekle görevlendirilmiştir.

Polonya'da toplam demiryolu uzunluğu 23.420 kilometredir. AB'nin Rusya Federasyonu ve BDT ülkeleriyle demiryolu bağlantısı Polonya üzerinden gerçekleştirilmektedir. Polonya Devlet

Demiryollarının (PKP) ekspres yolu eğitimi, yüksek kaliteli hizmet sunmakla olup, Viyana, Prag, Berlin gibi komşu ülke şehirlerine ve Katowice ve Krakov gibi iç merkezlere de ulaşım sağlamaktadır. Ancak genel olarak ülkenin demiryolu ağı da modernizasyona ihtiyaç göstermektedir. Ülkede ulaşım hizmetlerini devlet tekelinden kurtarma yönünde AB baskısı olmakla beraber, hükümet, demiryollarını stratejik önemi haiz sektörler arasında değerlendirerek bu alanda özelleştirmeye dikkatli yaklaşmıştır. Bu alanda uzun vadede ciddi yabancı yatırım gerçekleşmesi beklenmektedir.

Ülkedeki en büyük limanları Gdansk, Swinowjskie ve Gdynia limanlarıdır. Gdansk limanından yıllık 21 milyon ton yük elleçlenmektedir. Polonya 118 gemilik ve 1.929 bin gross tonluk bir ticari filoya sahiptir.

Karayolu ve havayolu taşımacılığı görece olarak artarken, demiryolu ve deniz taşımacılığının toplam taşımacılık içerisindeki payı azalmıştır. Taşımacılık sektörlerinin yük itibarıyla toplam içerisindeki payları şu şekildedir:

- Kara yolu taşımacılığı : % 79,0
- Demiryolu taşımacılığı : % 14,7
- Hava taşımacılığı : % 3,4
- Deniz taşımacılığı : % 2,9

Taşımacılık Maliyetleri

Türkiye-Polonya arasındaki karayolu taşımacılık maliyetleri TIR başına ortalama 2000 ile 3200 Avro arasında değişmektedir.

Kamu İhaleleri

Polonyada açılan müteahhitlik hizmetleri ile ilgili, bedeli 5.278.000 Euro'nun üzerinde olan ihaleler diğer AB ülkeleri gibi TED (Tenders Electronic Daily-<http://ted.europa.eu>)'de yayınlanmaktadır.

Bedeli 60.000 ila 5.278.000 Euro arasındaki ihaleler Kamu İhale Bülteninde Polonya dilinde yayınlanmaktadır.

Bedeli 6.000 ila 60.000 Euro olan ihalelerin duyuruları ise, Kamu İhale Portalında (www.portal.uzp.gov.pl) yine Polonya dilinde yayınlanmaktadır. Süresi genelde 7-14 gün arasında değişen bu ihalelerin takibi için portalın günlük olarak izlenmesigerekmektedir.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Polonyalı şirketlerle yapılacak iş görüşmelerinde randevu saatine dikkat edilmesi, görüşmelere resmi giysi ile gidilmesi, kartvizit bulundurulması yararlı olmaktadır. Ancak, Polonyalı muhatapların genelde ilk görüşmede herhangi bir reaksiyon vermedikleri, uzun iç istişarelerden sonra hareket ettikleri görülmektedir.

Ülkemiz firmalarıyla ilk defa çalışan Polonya firmaları genellikle küçük sevkiyatlarla başlamakta, ancak ürün ve ihracatçılarımıza güvenin oluşmasıyla birlikte daha büyük hacimlerle çalışabilmektedirler.

İş Görüşmesi Yaparken

- Her toplantıdan önce kartvizitlerinizi yanınızda hazır bir şekilde bulundurunuz. Bir işadami ile ilk defa karşılaşıyorsanız kartvizit değişimi için en uygun zamandır. Kartvizitlerinizdeki yazı dilini tercüme ettirmenize gerek yoktur. İngilizce yazılmış kartvizitleriniz bu ülkede kabul görecektir.

- Toplantı odasına girdiğinizde, oturacağınız yerin gösterilmesini bekleyiniz. Eğer toplantı odasında tanımadığınız kişiler var ise, tanışmak için üçüncü bir kişinin yardımını bekleyiniz.

- Polonyalı görüşmeciler çekingen ve sessiz bir yapıdadırlar. Görüşmeler esnasında sessiz duraklamalar olursa şaşırılmamak gerekir. Sessizliği doldurmak için gereksiz konuşmalar yapılmasına gerek yoktur.

- Görüşmeci grup bireylerden oluşmaktadır. Eğer onların güvenini kazanırsanız, işinizi daha iyi yürütme imkanını yaratabilirsiniz. Ayrıca şirket atmosferini çok iyi değerlendirip, kendi tarafınızdan ne tür tavizleri verebileceğinizi belirtmeniz de fayda vardır.

- Tanıtım malzemeleriniz veya broşürünüzün dili karşı tarafın isteği doğrultusunda İngilizce veya Almanca olarak hazırlanabilir. Bugünlerde en güzel tanıtım araçları arasında görsel malzemeler yer almaktadır. Herhangi bir şekilde problemle karşılaşmamak için tanıtım malzemenizi kendinizin hazırlamasında fayda vardır.

- Eğer mümkün olabilirse, şirketinizin bir grup tarafından temsil edilmesini sağlayınız. Tercihen ekip içerisinde hem erkek, hem de kadın bulunmasına çalışınız. Ayrıca en azından bir kişinin orta yaşlı olmasında fayda vardır.

- Her tür toplantı kısa bir konuşma ile başlar. Bu tür bir konuşma stili herkesin rahatlamasını ve görüşen kişiler arasında ilk yargıların oluşmasını sağlar.

- Polonya'da sabretmesini öğrenmelisiniz. Karar verme süreci diğer ülkelere göre biraz daha yavaş gerçekleşebilir. Bir işi bitirmeden önce defalarca toplantı yapmanız gerekebilir.

Zamanında olma konusunda çok dikkat ediniz. Geç zamanınız güvenmez olduğunuz anlamında olup, sizin hakkınızda olumsuz düşüncelerin oluşmasına neden olabilir. Eğer zamanında olamayacaksınız, geleceğinizin sebeplerini karşı tarafa mutlaka bir mesaj çekip veya telefonla bildirmeniz gerekmektedir.

- Bir Polonyalının evine resmi olmayan bir şekilde davet aldıysanız, belirlenen saatten 15 dakika kadar daha geç gitmeniz tavsiye edilmektedir. Bu ev sahibinize daha iyi hazırlanma fırsatı yaratacaktır. Ancak hiçbir koşulda 30 dakikadan daha fazla geç kalmayınız. Görüşmeler 4-5 gün öncesinden ayarlanmalıdır. Toplantı yapılmadan birkaç gün önce de görüşmelerin tekrar onaylanmasında fayda vardır.

- Pazar günleri toplantı ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamasında fayda vardır, Polonyalılar bu günü çalışmaktan uzak bir şekilde aileleri ile birlikte geçirmeyi arzu etmektedirler.

- Çalışma saatleri dışında Polonyalı muhatabınızı aramaktan kaçınınız. Eğer bir şeye ihtiyacınız varsa mesaj çekip, isteklerinizi bildirebilirsiniz. Uygun olduğunda size geri dönüş yapılacaktır.

- Birçok Polonyalı tatillerini Şubat, Haziran veya Temmuz aylarında yapmaktadır. Randevularınızı ayarlarken bu durumu dikkate almanızda yarar vardır.

- Resmi çalışma zamanları Pazartesi-Cuma günleri 8:00-16:00 saatleri arasındadır. Öğle yemeği için resmi bir tatil öngörülmemiştir. Toplantı için en uygun zaman sabah 10:00 ve öğleden sonra ise saat 14:30-16:00 arasındadır.

- Mağazalar sabah saat 9:00'dan akşam 18:00'e kadar Pazartesi-Cumartesi günlerinde açık kalmaktadır. Büyük mağazalar ise 8:00-21:00 arasında haftanın her günü açıktır.

İş Kıyafeti

- Küçük ve orta ölçekli şirketler (bankalar ve danışmanlık şirketleri hariç), yöneticiler günlük kıyafetleri giymektedir. Sade kıyafetler, pamuk pantolon veya kot pantolon, kaliteli gömlekler, kazak veya ceket giyilmektedir.

- Bu ülkede iyi ancak muhafazakar kıyafetleri giymenizde fayda vardır.

- Polonya'daki iş kültürü zenginliğin belirtisi olabilecek gösterişli kıyafetler için uygun değildir. Polonyalı ortaklarınız için elbiselerinizin temiz, iyi ütülenmiş ve iyi durumda olması yeterli olacaktır.

- Büyük şirketlerde sade kıyafetler, fazla renkli olmayan kravatlar kabul görmektedir. Parlak renkli kıyafetler pek makbul değildir.

- Kadınlar da oldukça uyumlu ve fazla gösterişli olmayan takım kıyafetler ve elbiseler giymelidir. Parlak renklerden kaçınılmalıdır. En fazla tercih edilen renkler siyah, gri, kahverengi, bej ve lacivettir.

- Eşarp veya bir kravat kişisel stilinizi ifade etmesi açısından kabul görmektedir. T-shirt, eşofman, şort ve koşu ayakkabıları 30 derece sıcaklıkta bile kabul görmemektedir.

- Parfüm ve tıraş sonrası kullanılan losyonlar tutumlu bir şekilde kullanılmalıdır. Erkekler resmi olaylarda takım elbise giymeli ve kravat takmalıdır.

- Mücevher takılacağı zaman, çok şık ancak sade olmasına özen gösterilmelidir.

Karşılıklı Konuşma

Genel Hatlar

- Konuşmalarınız esnasında karşı tarafla göz kontağını sürdürmeniz olumlu bir davranış olacaktır. Kendiniz gibi olmaya gayret ediniz, farklı biri gibi görünmek için çaba sarf etmenize gerek yoktur.

- Polonyalılar vücut diline çok fazla duyarlıdırlar. Bu yüzden gülümsemek için çaba sarf etmeniz gerekecektir.

- Polonyalı iş adamı halkın yaşamı, aile ve kariyeri konularında tartışmalara girmekten hoşlanmaktadır. İlginç bir tartışmayı yürütürken, "what", "why" ile başlayan sonu açık olan sorular sormaya çalışınız. Eğer karşı taraf size bir şey söylese, ne söylediği ile ilgilendiğinizi karşı tarafa göstermenizde fayda vardır. En iyi konuşma konusu ise tarafsız olabilecek konuşma konularıdır. Örneğin hava durumu, Polonya seyahatiniz ve kendi ülkeniz ile ilgili olan ilginç konular ve kısa vadeli planlarınızdan bahsedebilirsiniz.

- İlk ilişkinizin başlamasından sonra, Polonyalı ortağınız size kişisel bir yaklaşım sergilemek isteyecektir. İş görüşmeleri bittikten sonra anlamlı bir konuşma stili memnuniyetle karşılanacaktır.

- Kompliman yapılması hoş karşılanmaktadır. Ancak tabii ki bunun derecesini fazla abartmamakta fayda vardır.

- İş ortağınızla ne kadar fazla sohbet ederseniz, size daha fazla yaklaşacaktır.

- Ellerinizi cebinizde iken konuşmayınız. Ayak bileğiniz bacağınızın üstüne gelecek şekilde oturmayınız.

- Diğer konuklar ve iş arkadaşlarınız hakkında dedikodu yapmaktan kaçınınız.

- Eğer bir sorunla karşılaşırsanız karşı taraftan destek isteyebilirsiniz.

- Açık ve doğrudan ilişki sürdüreceğiniz bir yapı sergilemenizde fayda vardır.

- Eğer bir grup içerisindeyseniz, özel konulara girmemeye özen göstermelisiniz.

- Ayrıca diğer kişilerin yaptığı tartışmaların içerisine girmek için çaba sarf edebilirsiniz.

Hoş karşılanan konuşmalar

- Kendi ülkeniz veya şehriniz ile ilgili konular,
- İş deneyiminiz,
- Hobileriniz,
- Sanat,

Kaçınılması gereken konular

- Politika,
- Para,

İlk İsim ve Unvan

- Polonya'daki isim formu diğer Avrupa ülkeleri ile aynıdır. İlk görüşmelerinizde temel saygınlık belirten ifadelerin kullanılması önerilmektedir. Mr. Mrs. ve Miss gibi kelimelerden sonra ilk ismi veya soyadı söylenir. İkinci veya üçüncü toplantıdan sonra, genellikle ilk ismi ile çağırılma olayı hoş karşılanmaktadır. Eğer böyle gerçekleşmezse de fazlaca endişelenmeyin.

- Bazı insanlar unvanlarını rutin bir şekilde kullanmaya çok alıştırlar.
- Polonyalı yöneticilere hitap edildiğinde profesyonel unvanlarını kullanmanıza gerek yoktur.

Hediye Verme

- Polonya iş kültürüne göre hediye verme olayı ilişkinin başlangıç aşamasında gerçekleştirilir.
- Eğer ilk defa görüşülüyorsa anlaşmanın neticesinde hediye değişimi daha uygun olabilir.
- İlk defa hediye verdiğinizde yanlış anlaşılmanızı önlemek amacı ile çok dikkatli davranmanız gerekebilir.
- Eğer bazıları sizi akşam yemeğine eve davet ederse, bir şişe şarap, bir buket çiçek gibi küçük hediyeler götürebilirsiniz. Ayrıca ev sahibine veya sahibesine davetleri için teşekkür notu göndermeyi ihmal etmeyiniz.
- En iyi hediye seçenekleri arasında kültürünüzü yansıtan ve özelliği olan hediyeler verilebilir.
- Ayrıca kaliteli çikolata veya ülkenizi tanıtıcı yayınlardan da götürebilirsiniz.
- Aşırı derecede pahalı olabilecek hediyeler götürmemeye çalışınız. Örneğin hediye tutarı 250 \$'ı geçmemelidir.

Sosyal Aktivite

- Eğer iş yapacağınız kişileri çok iyi tanımak istiyorsanız, onları bir fincan kahve içmek ve yanında kek yemek üzere bir yere veya akşam yemeği için bir lokantaya davet edebilirsiniz.

- Sabah kahvaltıları iş görüşmeleri için pek uygun düşmemektedir. Davetlerinizi bir veya iki kişi ile sınırlandırmanızda fayda vardır. Daha fazla kişiyi yemeğe davet ederseniz aynı anda herkesi idare etmeniz güç olabilir. Ayrıca iş ortağınız iş konusunu gündeme getirmedeği sürece siz iş konusunu gündeme getirmemeye özen gösteriniz.

- Gitmeyi planladığınız lokantada birkaç gün öncesinden rezervasyon yapmayı ihmal etmeyiniz. Size hangi tür yemekleri veya mutfağı tercih ettiğiniz sorulabilir. Ayrıca davet ettiğiniz kişilerin hangi lokantayı tercih ettikleri konusunda yardım alabilirsiniz.

- Öğle yemeği genellikle 12:00-13:00 arasında alınmaktadır. İki ana yemeğin servis edildiği akşam yemeği ise saat 17:00'den sonra alınmaktadır.

- Polonya yemeğinin çeşitleri arasında en önemli yeri "pierogi" denilen bir yemek almaktadır. Hamur parçaları, sebze, meyve veya peynir ile doldurularak hazırlanmaktadır.

- Diğer önemli bir yemek ise "bigos" adı verilen yemektir. Lahana, et, mantar, otlar ve çeşitli baharatlardan yapılmaktadır.

- "Golabki" denilen yemek ise lahana sarmasıdır.

- Genç yöneticiler arasında "barlarda" buluşmak çok yaygındır. Buralarda en fazla içilen içki ise bira olup, garsonlar kendileri servis yaptığından sizin bardan içki ısmarlamana gerek yoktur.

- Lokantalarda diğer kafe ve barlarda bahşiş tavsiye edilmekle birlikte, mutlaka gerekli değildir. Eğer fatura servisi içermiyorsa, % 10 civarında bir bahşiş yeterli olacaktır.

- Polonya evinde resmi bir davet aldıysanız, verilen zamandan 15 dakika kadar daha geç gitmeniz tavsiye edilmektedir. Bu süre ev sahibinizin daha iyi hazırlanmasına yardımcı olacaktır. Ancak 30 dakikadan daha fazla geç kalmamanız önerilmektedir.

- Ayrıca evde verilen bir akşam yemeğine davete gidiyorsanız, küçük bir hediye götürmeniz de fayda vardır. Bu bir şişe şarap veya ev sahibesi için bir buket çiçek olabilir. Ayrıca sizi davet ettiği için ev sahibine veya sahibesine el yazısı ile yazılmış teşekkür notu göndermeyi de ihmal etmeyiniz.

- Oturacağınız yerin belirtilmesini bekleyiniz ve ev sahibi yemeğe başlamadan siz başlamayınız.

- Yemekten önce veya sonra kadeh kaldırılması alışkanlığı vardır. Siz kadeh kaldırılıyorsa göz kontağı kurmanızda fayda vardır. Ev sahibiniz masadaki herkese kadeh kaldırma işini bitirmeden içkinizden içmeyiniz. Eğer kadeh kaldırma işlemi sırasında ev sahibiniz ayağa kalkarsa siz de ayağa kalkmalısınız. Polonya'da yaygın kadeh kaldırma sözü 'na zdrowie!' dir.

- Yemek sırasında ellerinizi masanın üzerinde tutunuz. Yemeği bitirdikten sonra bıçak ve çatalı tabağın

şey durumunda parçacı duruşun serbest bırakınız. Çatal ve bıçağı tabağınızın içine yapmaz bir durumda bırakmanız yemeği bitirdiğiniz anlamına gelmektedir.

Halk Davranışı

- Polonya kültürü 1000 yıllık karışık bir tarihe sahiptir. Ulusal kültürleri Latin ve Bizans kültürlerinden oluşmaktadır. Polonyalılar diğer ülkelerde gerçekleşen sanat olaylarını takip edebilmek amacı ile dışarıdan gelen sanatçılara karşı daima dost olmuşlardır. 19. ve 20. yüzyılda Polonyalılar kültürel gelişmelerinde ekonomik ve politik aktiviteleri ön plana almışlardır. Yüzyıllar boyunca kültürlerle ilgili diyaloglar ve yorumlamalar Polonya geleneğinin bir özelliği olmuştur. Geleneklerinde, davranışlarında ve giyim tarzlarında Batı ve Doğunun etkilerini görmek mümkündür. Polonya mutfağı ve sosyal gelenekler de çok çeşitliliğin yaşandığı diğer eğilimlerdir.

- Polonya şehirleri Avrupa stilini yansıtmaktadır. Polonya'nın doğusundaki bölgelerde batı mimarisinin etkilerini bulabilirsiniz.

- Polonyaca'daki birçok temel cümleyi bilmenizde fayda vardır. Bunlar içerisinde merhaba [dzien dobry], Allahısmarladık [do widzenia], affedersiniz [przepraszam] ve teşekkür ederim [dziękuję]. Bu tür hareketleriniz çok hoş karşılanacaktır.

- Kendiniz olmaya, his ve duygularınızı saklamamaya özen gösteriniz. Her şeyi kolayca halletme tavrınız ve açık yürekliliğiniz hoş karşılanacak davranış biçimleridir.

- Konuşmalar sırasında göz kontağını sağlayınız. Bu tür hareketler karşı taraf ile güven duygusunun gelişmesine yardımcı olabilecek hareketler olacaktır.

- Eğer bir grup içerisindeyseniz ve özel konuşmaları yürütüyorsanız, diğer kişileri de tartışma ortamı içerisine çekmeniz iyi bir davranış olacaktır.

- Standart selamlama şekli el sıkışması ile başlar. Ayrıca ayrılırken de el sıkışılmasında fayda vardır. Öpme ve kucaklama çok yakın arkadaşlığınız yoksa hoş karşılanmamaktadır.

- Eğer bir grup ile tanıştırılıyorsanız, sizi üçüncü bir kişinin tanıştırmasını bekleyiniz. Yaşlı olan kişilere karşı özel bir ilgi gösteriniz. Örneğin toplu taşıma aracı kalabalık ise genç olan kişilerin yaşlı olan kişilere yer vermesi beklenmektedir.

- Eğer bir kiliseye giderseniz, sessiz olmanız ve varsa şapkanızın çıkarılması gerekmektedir.

- Yerlere çöp atmayınız

- Pazarları fiziksel bir aktivitede bulunmayınız. Polonya'nın % 90'nına yakın bir kısmı Katolik olduğu için dinlenme günü olarak Pazar gününün özel bir önemi vardır.

Para Kullanımı

Polonya mevzuatına göre, toplamı 15 000 Euro'yu aşmayan yabancı veya yerli paranın ülkeden çıkarılması serbesttir. 15 000 Euro'nun üzerindeki meblağın ihracatı ise, Merkez Bankası tarafından verilen izne tabidir. Bankalar aracılığıyla döviz transferi 48 saatten önce yapılabilmektedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Polonya diplomatik pasaport (kırmızı), üst düzey memurlar için düzenlenen hususi pasaport (yeşil) ve hizmet pasaportu (gri) hamili vatandaşlarımıza vize uygulamamaktadır. Umuma mahsus pasaport (lacivert) sahipleri için ise Türkiye'den Polonya'ya seyahatlerde vize alma zorunluluğu bulunmaktadır.

Dört tür vize verilmektedir. A Türü Havalimanı Şengen Vizesi, Polonya Havaalanlarından birinde uçak aktarması yapacaklar için geçerli olup, Türk vatandaşları bu tür vizeden muaftır.

B Türü Transit Şengen Vizesi'nde ülkede kalış süresi en fazla 5 gün olup, bu vize için başvuru yapılırken gidilecek ülkenin vizesinin gösterilmesi gerekmektedir. Bu tür vizenin ücreti 130 TL'dir.

C Türü Kısa Süreli İkamet Şengen Vizesi, vize geçerlilik süresi dahilinde bir veya sayısız giriş yapmak suretiyle ve ilk giriş tarihi itibarıyla 6 ay içinde kullanılmak üzere toplamda en fazla 90 gün kalış hakkı vermektedir. Bu tür vizenin ücreti 130 TL'dir.

D Türü Uzun Süreli İkamet Polonya Vizesi ise vize geçerlilik süresi dahilinde Polonya'ya bir veya sayısız giriş yapmak suretiyle ve vize geçerlilik süresi itibarıyla 12 ay içinde kullanılmak üzere toplamda en fazla 365 gün kalış hakkı vermektedir. Bu tür vizenin ücreti de 130 TL'dir.

Vize konusunda detaylı bilgilere Polonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği'nin <http://www.ankara.polemb.net/index.php?> adresli web sitesinden temin etmek mümkündür.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Resmi tatiller

Resmi Tatil Günleri	Tatilin Nedeni
1 Ocak	Yeni yıl günü

25 Nisan 2011 (Tatil günü her yıl değişmektedir)	Dini bayram
1 Mayıs	Devlet tatili
3 Mayıs	Anayasa günü
2 Haziran 2011 (Tatil günü her yıl değişmektedir)	Dini Bayram
23 Haziran 2011 (Tatil günü her yıl değişmektedir)	Dini Bayram
15 Ağustos	Dini Bayram
1 Kasım	Dini bayram
11 Kasım	Bağımsızlık günü
25-26 Aralık	Dini Bayram

T.C. Varşova Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Polonya'da resmi kuruluşlarda mesai saatleri, hafta içi her gün (bazı yerlerde cumartesi de dahil) sabah 08.00 'den akşam 16.00'ya kadardır. Sanayi işletmelerin büyük bölümünde ilki 06.00-14.00 saatleri arası ve ikincisi ise 14.00-22.00 saatleri arası olmak üzere çift vardiyalı sistem uygulanmaktadır. Ülkede öğle yemeği arası bulunmamaktadır. Ancak, iş görüşmesi amaçlı öğle yemekleri gittikçe yaygınlaşmaktadır.

Kullanılan Lisan

Ülkenin resmi dili Lehçe'dir. Büyük kentlerde İngilizce ile iletişim kurmak giderek yaygın hale gelmektedir. Ancak, halk ile Rusça ve Almanca olarak iletişim kurmak daha kolaydır.

Ulaşım

Türk Hava Yolları (THY) ve Polonya Havayolları (LOT) tarafından haftanın her günü İstanbul-Varşova arasında seferler düzenlenmektedir.

Ülke içi ulaşımında en yaygın olarak kullanılan araç trendir. Otobüslere göre daha ucuz ve hızlı olan trenler, çok yaygın bir istasyon ağına da sahiptir.

İklim

Ülkede değişik hava akımlarının mevcut olması, havanın çok sık değişmesine sebep olmakta ve mevsimlerin süresi üzerinde de etkili olmaktadır. Soğuk kutup ve okyanus, ayrıca ılık astropik hava kütlelerinin etkisine açık olan Polonya'da okyanus iklimi ve karasal iklim arasında geçiş niteliği taşıyan bir iklim hüküm sürmektedir.

Polonya iklimi, göreceli olarak soğuk kış ve ılık yaz mevsimleri şeklinde tanımlanabilir. Mevsimler arasında yumuşak geçiş görülmektedir. Yıllık ortalama sıcaklık güneybatı düzlüklerinde 8° C, daha soğuk olan kuzeydoğu bölgesinde ise 6° C'dir. Ülke genelinde yıllık ortalama yağış miktarı 600 mm'yi bulmaktadır.

🔍 Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2010	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Endüstriyel Bitkiler	2401	Tütün	401	15	401	2.8	122	21	-	-	Belçika (34) Brezilya (19) Fransa (7) Hindistan (5) İngiltere (4)	Türkiye %0 AB ülkeleri %0 Diğer Ülkeler %11,20(minimum 22 EUR/100kg, max 56 EUR/100 kg)
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1806	Çikolatalı mamuller	385	1	365	1.8	80	23	-	-	Almanya (51) İtalya (14) Belçika (6) Çek Cumh. (5) Fransa (3)	AB ülkeleri (%0) Türkiye (Tavizli; çikolatalı 5.000 ton için %0, aşan kısım içeriğe göre değişiyor)
Yaş Meyve Sebze	0805	Narenciye	368	25	863	3.2	12	8	-	-	İspanya (51) Hollanda (18) Almanya (9) Türkiye (7) İtalya (6)	AB Ülkeleri 0, G. Afrika 12, Arjantin 14,9, ABD 16,4, Türkiye portakal için giriş fiyatı 54 Avro/ 100 kg için 0, mandalina giriş fiyatı 64,9 Avro/ 100 kg için 0, greyfruit giriş fiyatı 59,03 Avro/ 100 kg için 0, limon giriş fiyatı 46,2 Avro/ 100 kg için 0
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1704	Şekerli mamuller	139	3	279	1.7	-8	8	-	-	Almanya (42) Hollanda (9) Çek Cumh. (8) İspanya (8) İtalya (3)	AB ülkeleri (%0) Türkiye (Tavizli; ciklet 5.000 ton, şekerli 10.000 ton, için %0, aşan kısım içeriğe göre değişiyor)
											İngiltere (31) Sri Lanka (14)	

Çay	0902	Çay	135	-	9	2.2	-100	21	-	-	Polonya (11) Hindistan (10) Endonezya (5)	Tüm ülkeler %0
Kesme Çiçek	0603	Kesme çiçek	105	-	26	1.4	-100	13	-	-	Hollanda (92) Almanya (5) İtalya (1) İngiltere (1) Tayland (1)	AB Ülkeleri, ülkemiz, Kolombiya için 0, Hindistan için %5
Bisküvi	190531	Tatlı Bisküvi	85	3	171	1.2	2	28	-	-	Almanya (60) Slovakya (14) Çek Cum. (5) İtalya (5) Hırvatistan (4) Türkiye (4)	AB ülkeleri için %0, Türkiye için Türkiye'den AB ülkelerine işlenmiş tarım ürünleri ithalatında uygulanan gümrük vergisinden muaf tarife kotasına göre %0, bunun dışındakiler için gümrük vergisi oranı süt, şeker ve un içeriğine göre değişmektedir.
Bisküvi	190532	Gofret	38	0.266	107	1.8	112	-6	-	-	Almanya (54) Bulgaristan (27) Avusturya (9) Türkiye (2) İtalya (2)	AB ülkeleri için %0, Türkiye için Türkiye'den AB ülkelerine işlenmiş tarım ürünleri ithalatında uygulanan gümrük vergisinden muaf tarife kotasına göre %0, bunun dışındakiler için gümrük vergisi oranı süt, şeker ve un içeriğine göre değişmektedir.
												2kg'ın altındaki hazır

Kuru Meyveler	080620	K. Üzüm	29	2	418	1.8	-54	28	-	-	İran (23) Çin (21) Almanya (14) Şili (14) Türkiye (8)	ambalajlardaki çekirdeksiz kuru üzümde Türkiye, AB ülkeleri, İran, Çin, Güney Afrika ve Özbekistan %0, ABD %2,40; diğer ambalajlardaki çekirdeksiz kuru üzümde Türkiye AB ve Güney Afrika %0, ABD, İran, Çin ve Özbekistan %2,40.
Sert Kabuklu Meyveler	080222	Fındık	15	2	892	3	19	21	-	-	İspanya (17) İngiltere (16) Gürcistan (15) Azerbayca (13) Çek Cumh. (11) Türkiye (10)	Ülkemiz için %3, AB ülkeleri, Azerbayca ve Gürcistan için 0 gümrük vergisi uygulanmaktadır
Kuru Meyveler	081310	K. Kayısı	9	8	351	1.4	47	50	-	-	Türkiye (90) Almanya (4) Çin (3) Avusturya (1) Hollanda (1)	Türkiye %0 AB ülkeleri %0 Diğer ülkeler %5,60

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 12 aylıktır.

Bisküvi

Polonya'nın tatlı bisküvi ithalatı 66 milyon dolar olarak civarındadır. Dünya tatlı bisküvi ihracatında önemli bir yeri olan ülkemizin 2010 yılı ihracatı yaklaşık 171 milyon dolar değerinde tatlı bisküvi ihraç etmiştir. Türkiye'den AB ülkelerine işlenmiş tarım ürünleri ithalatında uygulanan gümrük vergisinden muaf tarife kotasına göre, 190531 GTİP pozisyonunda yer alan tatlı bisküviler için her yıl ilk 10.000 tonluk kısmı Türkiye'nin gümrüksüz olarak AB ülkelerine ihraç etme imkânı bulunmaktadır. Kota doldurulduktan sonraki ihracatlarda ise gümrük vergisi oranları ürünün süt, şeker ve un içeriğine göre değişmektedir.

Yıllık 1.6 milyar zlotiyi (yaklaşık 671 milyon doları) aşkın satış değeri ile her geçen gün büyümekte olan Polonya bisküvi pazarında sağlıklı ürünler eğilimi en çok öne çıkan eğilimdir. Kilo ve sağlıklarına her zaman dikkat eden Polonyalıların özellikle tam tahıllı ürünler ile süt, meyve parçaları ve kabuklu meyvelerle zenginleştirilmiş ürünleri tercih ettiği gibi, kalori tuz, şeker ve yağ oranı düşürülmüş ancak lezzetten ödün vermeyen ürünlere de oldukça rağbet ettiği görülmektedir. Bu nedenle ileriki dönemde de, özellikle sağlıklı ürünler kategorisinde bulunan, kalorisiz, zenginleştirilmiş/fonksiyonel ürünlerin ve yine kilo kontrolüne yardımcı olan, tek kullanımlık, küçük paketlerde üretilen ürünlerin pazar payının daha da artması beklenmektedir.

Son dönemde yeni eğilimler doğrultusunda piyasaya sürülen sağlıklı ürünlere örnek olarak LU Polska firmasına ait tam tahıllı LU Digestive, yulafli Zlotoklose, tam tahıllı ve vitaminlerle zenginleştirilmiş 50'şer gramlık 6'lı paketler ya da tek kullanımlık 50 gr'lık pakette sunulan LU Go! 4 Zboza i Mleko (dört tahıllı ve sütlü); LU Go! Musli (müslili); LU Go! Kakao (kakaolu) ürünleri verilebilir.

Pazarın en dinamik ürünü olan dolgu maddesi içeren bisküvilerin diğer bisküvi çeşitlerine göre ucuz, lezzetli, yeniliğe açık ve sağlıklı ürün seçeneklerinin fazla olması ve pratik ambalajlamaya da olanak vermesi neticesinde gelecek dönemde popüleritesini koruması beklenmektedir. Son dönemde yenilikçi içeriğiyle farklı tatlarda (çikolata, fındıklı, kuru üzümü, bademli, hindistan cevizi v.b.) sunulan kurabiyelerin de önümüzdeki dönemde emin adımlarla satışlarını arttırması beklenmektedir.

Diğer Avrupa ülkelerine göre gelir durumu düşük olan Polonya'daki tüketicilerde özellikle yaşanan ekonomik kriz sonucu daha da fazla fiyat hassasiyeti oluşmuştur. Bu nedenle özel markalı ürünler ile diğer düşük fiyatlı ürünlere eğilim artmıştır.

Ülkemiz tatlı bisküviler ihracatı açısından iyi bir pazar olan Polonya'da bisküvi sektörünün gelecekte de gelişmeye devam etmesi beklenmektedir.

Gofretler

Polonya'nın gofret ithalatı 41 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2009 yılında Polonya'ya 125 bin dolar gibi oldukça düşük düzeyde gofret ihraç etmiş olmakla birlikte, ciddi olarak değerlendirildiğinde Polonya gofret pazarı da ülkemiz açısından potansiyel arz etmektedir. Almanya'nın %55'lik pay ile lider olduğu pazarda bu ülkeyi sırasıyla Bulgaristan, Avusturya, İtalya ve Litvanya takip etmektedir. Tatlı bisküviler de olduğu gibi 190532 GTİP pozisyonunda yer alan gofretler için de, Türkiye'den AB ülkelerine işlenmiş tarım ürünleri ithalatında uygulanan gümrük vergisinden muaf tarife kotasına göre Türkiye'nin her yıl ilk 3000 tonluk kısmı gümrüksüz olarak AB ülkelerine ihraç etme imkânı bulunmaktadır. Kota doldurulduktan sonra ise gümrük vergisi oranları o ürünün süt, şeker ve un içeriğine göre değişmektedir. Ülkemiz AB ülkelerine her yıl kota miktarı olan 3000 tonu aşan miktarlarda gofret ihracatı gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle ülkemiz Almanya ve İtalya gibi Polonya'nın sıfır gümrük uyguladığı diğer üretici AB ülkeleri ile rekabet edebileceği ölçüde Polonya pazarı ülkemizin yönelebileceği bir pazar konumundadır.

Çay

Polonya'nın çay üretimi bulunmamakta bu yüzden tüketiminin tamamını ithalatla karşılamaktadır. Polonya'nın 2009 yılı çay ithalatı 111 milyon doların üzerine çıkmış olup, dünya çay ithalatının yaklaşık % 2'si Polonya tarafından gerçekleştirilmektedir. Polonya çay ithalatını büyük ölçüde İngiltere, Sri Lanka, Kenya, Hindistan ve Endonezya'dan karşılamakta, ülkemizden çay ithalatı yoktur.

Ülkemizde üretim maliyetlerinin yüksek oluşması nedeniyle kuru çay fiyatları da diğer üretici ülkelere göre daha yüksek düzeyde oluşmaktadır. Çay ihraç fiyatlarımız uluslararası fiyatlar düzeyine çekilebildiği takdirde ve ayrıca uluslararası piyasalarda Türk çayına karşı kalite yönüyle oluşmuş olan negatif ön yargılar giderilebildiği ölçüde Polonya'nın ülkemiz çaylarının ihraç edilebileceği bir pazar olabileceği düşünülmektedir.

Endüstriyel Bitkiler

Tütün

Gittikçe gelişme gösteren Polonya'nın toplam tütün ithalatı 331 milyon doların üzerine çıkmış olup, şark tipi tütün ithalatı ise 28 milyon dolara ulaşmıştır. Polonya şark tipi tütün ithalatını büyük ölçüde Türkiye'den (15 milyon dolar) karşılamaktadır. Ancak ülkemiz tütünleri için yurt dışında en büyük eksiklik tütünlerimizin yeterince tanıtımının yapılmamış olmasıdır. Polonya'da sınırlı sayıda bulunan sigara fabrikalarıyla ve ithalat izni verilmiş firmalarla bire bir yapılacak görüşmelerden olumlu sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.

Kesme Çiçek

Polonya'da insanlar arasında birbirlerine çiçek verme alışkanlığı popüler bir gelenek olmasına karşın, Polonyalı tüketicilerin gelir düzeyinin diğer AB üyesi ülkelerden düşük olması nedeniyle, çiçek lüks bir tüketim ürünü olarak algılanmaktadır. Ancak yıllar itibariyle artan gelir seviyesi Polonya kesme çiçek pazarını da etkilemiş olup, Polonya kesme çiçek pazarının büyüklüğü 305 milyon Avro'ya ulaşmış bulunmaktadır. 2011 yılı itibariyle bu rakamın 475 milyon Avro'yu aşacağı tahmin edilmektedir.

1980 yılları öncesi Polonya, "Doğu Avrupa'nın Hollanda'sı" olarak nitelendirilmiş olup, karanfil ve gerbera Polonya'da en çok üretilen kesme çiçek çeşitleri olmuştur. Son yıllarda ise üretilen çeşitler büyük ölçüde gül, gerbera, karanfil, krizantem, frezya ve anturyum olup, lisianthus ve calla gibi çeşitler de pazarda gelişme göstermektedir. Polonya'nın kesme çiçek ihracatı da bu bağlamda gelişmeye başlamış olup, başlıca ihraç pazarları Almanya ve Hollanda'dır.

Polonya çiçek pazarında, tüketicilerin genellikle tekli çiçekleri tercih ettikleri ve bu kategoride de gül, krizantem ve gerbera en çok tercih edilen çeşitler olarak göze çarpmaktadır. Son yıllarda tüketicilerin lale çeşitlerine yönelik ilgileri de artmaya başlamış olup, komünizm ile bağdaştırılması nedeniyle karanfile yönelik ilgi azalma göstermiştir. Bu nedenle ülkemizin Polonya pazarında karanfil dışındaki ürünlere yönelik bir pazarlama stratejisi belirlemesi ve ihraç ürünlerimiz arasında da yer alan özellikle gül, gerbera, lale, gipsifolia ve solidago gibi çeşitler üzerinde durulması önem arz etmektedir.

Kuru Meyveler

Kuru Kayısı

Polonya'nın yıllık 6 milyon dolar civarında kuru kayısı ithalatı bulunmakta ve bu ithalatın da % 90'ı Türkiye'den gerçekleştirilmektedir. Pazarda ülkemizi zorlayabilecek önemli bir ülke bulunmamakta ülkemizden sonra ikinci sırada yer alan Almanya'nın payı %3'ü geçmemektedir. Almanya çoğunlukla ülkemiz menşeli kuru kayısıları Polonya'ya reeksport yapmaktadır. Polonya kuru kayısı pazarı son yılda %31 oranında küçülmüştür. Ülkemizin Polonya pazarına işlenmiş kayısı ürünleri (pestil, konserve, kıyılmış, dilimlenmiş, jöle, reçel, marmelat vb.) ile de girme gayreti içerisinde olması ve Almanya gibi ülkemiz kayısılarını reeksport gerçekleştiren ülkelerin ihracat gerçekleştirdikleri Polonya'da yerleşik ithalatçılarla ülkemiz ihracatçıların doğrudan irtibata geçerek birinci elden ihracat gerçekleştirmeye çalışmalarında yarar görülmektedir.

Kuru Üzüm

Polonya'nın yıllık kuru üzüm ithalatı 23 milyon dolar civarındadır. Son beş yılda önemli oranda gelişme gösteren pazar, 2009 yılında % 16 oranında küçülmüştür. Polonya, kuru üzüm ithalatının %26'sını Türkiye'den gerçekleştirmektedir. Diğer başlıca tedfariyeciler ise Çin, Almanya, Şili ve İran'dır. Almanya özellikle ülkemiz menşeli üzümlerle Çin ve İran menşeli kuru üzümleri Polonya'ya reexport etmektedir. Polonya pazarının ihracatçılarımızca daha fazla önemsenmesi durumunda Polonya'ya kuru üzüm ihracatımızın daha da artış göstermesi imkan dahilindedir. Bazı yıllarda diğer ülke menşeli üzümlerin fiyatlarının ülkemiz üzümlerine göre daha düşük olması ülkemiz için dezavantaj oluşturabilmektedir.

Son yıllarda kuru üzümü değerlendiren unlu mamul üretimindeki artışlar da Polonya'nın gelecekte kuru üzüm ithalatının artacağı sinyallerini vermektedir. Bu yüzden kuru üzüm kuru meyveler içerisinde Polonya'ya ihracat artışı sağlayabileceğimiz önemli bir ürün olarak dikkate alınmalıdır. Ayrıca, Alman ihracatçıların reeksport gerçekleştirdikleri Polonyalı ithalatçılarla ülkemiz ihracatçıların doğrudan olarak irtibata geçerek Polonya'ya birinci elden ihracat gerçekleştirmeye çalışmalarında yarar görülmektedir.

Sert Kabuklu Meyveler

Fındık

Polonya'nın sert kabuklu meyve ithalatında fındık ve fındık ürünleri önemli yer tutmaktadır. Ülke, 37 milyon dolarlık fındık ithalatının % 79'unu Türkiye'den gerçekleştirmektedir. Türkiye'yi Azerbaycan, İspanya, İngiltere ve İtalya izlemektedir.

Polonya'nın fındık ithalatının azalmasına karşın ülkede gelişmiş durumda bulunan şekerli ve çikolatalı mamuller sanayine girdi olması bakımından ithalatın devam ettiği anlaşılmaktadır.

Polonya'da son yıllarda çerezlik ürünlerin de tüketildiği yemekler arası atıştırılabilir küçük öğünler Polonyalı tüketiciler arasında popüler olmaya başlamış olup, özellikle büyük şehirlerde bulunan süpermarketlerin ve unlu, şekerli ve çikolatalı mamül sanayilerinin ülkemiz fındık ve fındık mamulleri için önemli bir potansiyel oluşturabileceği düşünülmektedir.

Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

Polonya'nın şekerli ve çikolatalı mamuller ithalatı son yıllarda düzenli olarak artmaktadır. Son beş yılda toplam ithalat yaklaşık % 200 artmıştır. Ancak, Polonya bu ürün grubunda ithalatının % 95'ini AB ülkelerinden gerçekleştirmektedir. Bu ürün grubunda Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı ise son yıllarda istikrarsızlık göstermektedir. 2010 yılında ihracatımız çikolatalı mamullerde % 80 oranında artmış, şekerli mamullerde ise % 8 oranında azalmıştır.

Polonya'nın şekerli ve çikolatalı mamüller ithalatının % 75'ini çikolatalı mamuller oluştururken Türkiye'nin bu ülkeye ihracatının % 90'ını şekerli mamuller oluşturmaktadır. Helva ve ciklet en fazla ihracatı yapılan ürünlerdir. Polonyalı tüketicilerin geçmişten gelen helva tüketme alışkanlıklarının halen devam etmesi ihracatımızı olumlu etkilemekte ve bu ürünün ihracatımızda ilk sırada yer almasını sağlamaktadır.

Polonya'nın bu ürün grubunda üretim maliyetlerinin pek çok AB ülkesine göre düşük olması, ülkeyi AB içerisinde önemli bir ihracatçı konumuna da getirmiştir. Sektörde çok uluslu firmalarla yerli üreticiler yoğun bir rekabet içinde faaliyet göstermektedirler. Bu rekabet özellikle çikolata sektöründe daha fazla yaşanmaktadır. Polonya'nın ihracatının büyük bir kısmını da çikolatalı mamuller oluşturmaktadır. Mevcut durum göz önüne alındığında, Polonya'nın çikolatalı mamuller açısından ülkemiz ürünleri için düşük potansiyele sahip olduğuna inanılmaktadır.

İşlenmiş tarım ürünleri içinde yer alan bu ürün grubunda, tüm AB için toplam olarak hesaplanan gümrük vergisinden muaf tarife kotalarını aşan kısımların, ürün içeriğine göre vergiye tabi tutulması ülkemiz için bir dezavantaj yaratmaktadır. Bununla birlikte, pazardaki gelişmelerin dikkatle takip edilmesi durumunda, özellikle sağlıklı ve fonksiyonel ürünlerle, çocuklara yönelik ürünlerde pazarın potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir.

Yaş Meyve Sebze

Polonya'nın yıllık yaş meyve üretimi 1.7-2 milyon ton civarındadır ve AB 5. büyük üreticisidir. AB ülkeleri arasında %67 pay ile 3. elma üreticisi, % 12'lik pay ile 1. vişne, % 8'lik pay ile 1. kuşüzümü ve % 10'luk pay ile 2. çilek üreticisidir.

Polonya'nın yıllık yaş sebze üretimi ise 5 milyon ton civarındadır. AB'nin 3. büyük yaş sebze üreticisidir. AB ülkeleri arasında 1. lahana (%25), 1. havuç ve şalgam (%17), 3. soğan (%12), domates (%12), 3. salatalık (%9), karnabahar ve brokoli (%5) ve mantar üreticisidir.

Ülkede yıllık yaş meyve tüketimi 2.5 milyon ton ve yaş sebze tüketimi ise 5.5 milyon tondur. Kişi başı yaş meyve tüketimi 59 kg ve yaş sebze tüketimi ise 136 kg'dır. Polonya aynı zamanda AB'nin önemli bir meyve ve sebze suyu, dondurulmuş ve kurutulmuş meyve ve sebze işleyicisi ülkelerinden biridir.

Polonya önemli bir üretici olmasına rağmen üretim talebi karşılamamaktadır. İthalat meyvede yıllık ortalama %10, sebze de % 21 oranında artmaktadır. Ülkenin 1.6 milyar dolar yaş meyve ve sebze ithalatı bulunmaktadır. İthalatın 1.1 milyar dolarını meyve, 501 milyon dolarını sebze oluşturmaktadır.

Polonya'da iki önemli yaş meyve ve sebze pazar bölümü mevcuttur. Bunlardan birisi uluslararası market zincirleri, diğeri ise yerli toptancı ve perakendecilerdir.

1. Uluslararası market zincirleri:

Metro Group (Germany) – <http://www.metrogroup.pl>

Tesco (UK) – <http://www.tesco.com>

Biedronka (Jerónimo Martins, Portugal) – <http://www.biedronka.pl>

Carrefour (France) – <http://www.carrefour.pl>

Lidl and Kaufland (Schwarz Group, Germany) – <http://www.lidl.pl> and

<http://www.kaufland.pl>

2. Toptancı/Perakendeciler:

GRSO - <http://www.wgro.com.pl>

Warsaw Wholesale Grocery Market - <http://www.portgdansk.pl>

Ayrıca Polonya'nın narenciye ve diğer yaş meyve ve sebze ürünlerinin dağıtımında Varşova yakınlarında bulunan Bronisze pazarı önemli olup, ithal edilen ürünler buradan tüm ülkeye dağıtılmaktadır. 650 civarında ticaret firmasının faaliyet gösterdiği bu pazarın hacmi yılda 6 milyon tonu bulmakta, büyük perakende zincirleri de satın alacakları ürünleri buradan tedarik etmektedirler.

Polonya'da narenciye ürünleri ağırlıklı olarak İspanya'dan ithal edilmekte olup son yıllarda yeni tedarikçiler pazara girmeye başlamıştır. Türkiye'de pazarın önemli 4. tedarikçisidir ve pazardaki payı % 7'dir.

Ticari fuarlar

Sektörle ilgili bir fuarı ziyaret etmek veya fuara katılmak potansiyel alıcılarla karşılaşmak için uygun yöntemlerdir. Ayrıca pazardaki gelişmeler, yeni üretim teknikleri ve ürün çeşitleri izlenebilir.

Pazardaki en önemli yaş meyve ve sebze fuarı Polagra'dır. (www.polagra-food.pl)

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2010	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Kumaş	5801	Döşemelik kumaş	113	28	263	5.4	-8	15	-	-	Türkiye (35) Almanya (19) Çek Cumh. (6) Hollanda (7) Belçika (7)	TR(%0), AB(%0), 3. Ülkeler(%8)
Takım Tezgahları	8462	Metal şekillendirme-kesme makine ve presleri	107	11	229	1.7	40	-20	-	-	Almanya (33) İtalya (21) Türkiye (9) Avusturya (4) Çek Cumh. (3)	TR (%0), AB(%0), 3. Ülkeler(%1.7-%2.7)
Elyaf ve İplik	5205	Pamuk ipliği (Dikiş hariç, ağırlık =>%85 pamuk	100	21	279	1.2	6	39	-	-	Hindistan (38) Almanya (19) Türkiye (18) İtalya (3) Özbekistan (12)	AB(%0), TR(% 0)
Elektronik	8509	Ev işleri için elektro-mekanik elektrik motorlu cihazlar	84	1	38	0.5	-46	27	-	-	Almanya (36) Çin (25) Çek Cumh. (13) Macaristan (6) İtalya (5)	TR(%0), AB(%0), 3. Ülkeler (%2.2)
Oto Ana ve Yan Sanayi	8702	Otobüs, minibüs, midibüs	75	26	852	0.6	21	-14	-	-	Almanya (41) Çek Cumh. (15) İsveç (8) Türkiye (8) Fransa (7)	AB (0%), TR(%0)
		Dokunmuş halılar ve									Türkiye (36) Hollanda (24) Belçika (15)	AB(%0),

											İtalya (4) Avusturya (4)	3. Ülkeler (%5.8-8)
Ev Tekstili	5804	Tüller	12	3	53	1.3	14	-7	-	-	Türkiye (47) İtalya (21) Almanya (10) Çin (8) Fransa (4)	TR(%0), AB(%0), 3. Ülkeler(%6.5-8)
Oto Ana ve Yan Sanayi	8703	Binek otomobiller	5.359	172	6.211	1.2	62	6	-	-	Almanya (38) Çek Cumh. (10) İngiltere (7) Fransa(7) İtalya (6)	AB (%0) , Japonya (%5-%10), TR(%0)
Oto Ana ve Yan Sanayi	8708	Motorlu araçların yedek parçaları	5.252	52	2.673	2.1	30	18	-	-	Almanya (47) İtalya (12) Çek Cumh. (6) İspanya (4) Fransa (4)	AB(%0), TR(%0)
Petrol Ürünleri	2710	İşlenmiş petrol ürünleri	2.707	6	3.999	0.6	420	-4	-	-	Almanya (33) Slovakya (13) Rusya Fed. (11) Litvanya (11) Beyaz Rusya (7)	AB(%0), Rusya(%0), TR (%0)
Oto Ana ve Yan Sanayi	8409	Motor aksam ve parçaları	1.626	38	1.033	2.9	-24	23	-	-	Almanya (51) İtalya (9) Türkiye (7) Macaristan (7) Çek Cumh. (6)	AB(%0), TR(%0) Japonya (%2.7)
Oto Ana ve Yan Sanayi	8704	Kamyon kamyonet	1.224	39	3.334	1.3	11	-31	-	-	Almanya (25) İtalya (17) Fransa (17) İspanya (11) Hollanda (7)	AB(%0), TR(%0)
		İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole									Almanya (32) İtalya (9) Çin (8)	AB(%0),

Kablo ve Teller	8344	Edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik	1.100	12	1.000	1.4	30	22	-	-	Ukrayna (7) İsveç (6)	TR(%0), Çin(%2.2)
Elektronik	8528	Televizyon alıcıları, monitörler, projektörler	969	6	1.760	1.3	396	-17	-	-	Slovakya (49) Çek Cumh. (13) Almanya (10) Hollanda (9) Macaristan (7)	TR(%0), AB(%0), 3. Ülkeler(%0-14)
Oto Ana ve Yan Sanayi	4011	Dış lastikler	906	23	990	1.4	18	19	-	-	Almanya (22) Çek Cumh. (14) Fransa (7) Romanya (7) Slovakya (7)	AB(%0), TR(%0)
Isıtma-Soğutma ve Havalandırma	8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	875	8	308	1.5	12	15	-	-	Almanya (21) İtalya (19) Macaristan (10) Romanya (8) Japonya (7)	Japonya (% 0-3.2) AB (%0), TR (% 0)
Oto Ana ve Yan Sanayi	4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	520	23	471	2.8	2	16	-	-	Almanya (39) İtalya (12) Fransa (11) Türkiye (5) Çek Cumh. (4)	AB(% 0), TR(%0)
Beyaz Eşya	8418	Buzdolabı-dondurucu	515	37	1.521	1.5	61	10	-	-	İtalya (16) Almanya (11) Macaristan (10) Çin (10) Türkiye (8)	TR(%0), AB(%0), 3. Ülkeler (%0-%2,5)
Demir-Çelik İnşaat Malzemeleri	7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamülü	491	5	57	2	553	35	-	-	Almanya (19) Fransa (18) İtalya (14) Finlandiya (9) İspanya (7)	AB(% 0), TR(%0),

Hazır Giyim	6109	Tiřörtler	462	25	2.760	1.4	27	15	-	-	Almanya (45) İtalya (9) Çin (7) Bangladeř (6) Slovakya (6)	AB(%0), TR (%0), 3. Ülkeler (%12)
Beyaz Eşya	8422	Bulaşık makineleri	411	6	396	2.2	-52	-7	-	-	Almanya (41) İtalya (24) Çin (5) Fransa (4) Hollanda (4) Türkiye (3)	TR(%0), AB(%0)
Isıtma-Soğutma ve Havalandırma	8415	Klima cihazları-vantilatörlü, ısı, nem değiştirme tertibatlı	361	3	281	1.2	-10	8	-	-	Almanya (25) İtalya (14) Çin (11) Çek Cumh. (9) Fransa (8)	Çin(% 0-2.7), AB(% 0), TR (% 0)
Kumaş	5407	Sentetik iplik, monofil, sertlerden dokumalar	329	29	731	2.4	-12	-1.4	-	-	Almanya (51) Türkiye (8) Fransa (7) İtalya (5) Çin (4)	AB(%0), TR (% 0), 3. ülkeler(%8)
Teknik Tekstiller	5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş)	300	12	146	3.1	48	8	-	-	Almanya (32) İtalya (15) Fransa (8) Çek Cumh. (6) İsveç (6)	AB(% 0), TR (% 0), 3. ülkeler (%4.3)
Oto Ana ve Yan Sanayi	8408	Dizel yarı dizel motorlar	298	0.004	270	1	-64	-8	-	-	Almanya (62) İsveç (9) İtalya (7) Hollanda (6) İngiltere (6)	AB (%0), Japonya (%0-%4,20), TR(%0)
											Almanya (38)	

Teknik Tekstiller	5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış mensucat	283	3	100	3.8	-32	12	-	-	İngiltere (13) İtalya (10) Fransa (6) Çin (5)	AB(%0), TR(%0), 3. ülkeler (%8)
Isıtma-Soğutma ve Havalandırma	8419	Maddeleri ısı değişikliği yöntemi ile işleyen cihazlar	279	4	150	1.7	-10	-50	-	-	İtalya (13) Almanya (37) İsveç (6) İspanya (4) Fransa (4)	TR(%0), AB(%0), Çin, Güney Kore (%1.3)
Beyaz Eşya	8450	Çamaşır makineleri	256	34	714	2.5	15	-16	-	-	İtalya (26) Almanya (21) Türkiye (15) Slovakya (14) Çin (11)	TR(%0), AB(%0)
Oto Ana ve Yan Sanayi	8511	Motorlar için elektrikli ateşleme cihazları	222	5	49	1.6	29	10	-	-	Almanya (30) Fransa (11) Çin (11) İspanya (8) İtalya (8)	AB(%0), Çin (%0), TR(%0)
Plastik ve Kauçuk İşleme	3916	Plastikten çubuk ve profiller	208	1	245	5.3	57	2	-	-	Almanya (84) Belçika (5) Avusturya (2) Danimarka (2) Çin (1)	AB(%0), Çin (% 6.5), TR (%0)
Altın Mücevherat	7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	129	16	1.529	0.3	-36	4	-	-	İtalya (31) Çin (17) Danimarka (14) Türkiye(12) Tayland (12)	3. Ülkeler (% 2.5), AB(%0), TR (% 0)
Ev Tekstili	6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	126	6	1.058	1	-34	-2	-	-	Almanya (24) Çin (17) Hindistan (14) Pakistan (10) Türkiye (5)	AB(%0), TR (%0), 3. ülkeler(%12)
Kumaş	5209	Pamuklu kumaş (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2	121	31	484	1.7	-6	-3	-	-	Türkiye (27) Almanya (24) Belçika (13) Hollanda (10)	AB(%0), TR (% 0), 3. ülkeler (%8)

Ürün (TARIC)

Ortalama (%)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 12 aylıktır.

Altın Mücevherat

Polonya mücevher pazarı 399 milyon euro büyüklüğe sahiptir. Pazarda kıymetli mücevheratın payı % 81'dir. Polonya AB ülkeleri arasında mücevher pazarının büyüklüğü açısından 11. sırada yer almaktadır. Mücevher alımlarının % 75'ini 20-40 euro değerindeki ürünler oluşturmaktadır. Alımların % 20'si 100 euro düzeyinde iken, % 5'ini ise 100 eurodan yüksek fiyata sahip ürünler oluşturmaktadır. Satışların % 15'i Noel zamanında gerçekleşmektedir.

Pazarda ağırlıklı olarak 14 karat sarı altın ve beyaz altın satılmaktadır. Kehribar kullanılan altın ve gümüş mücevherler Polonya'da hemen her yaş grubunda oldukça popülerdir. Polonya AB ülkeleri arasında mücevher üretimi açısından 9. sıradadır. Ülkede ağırlıklı olarak kehribarlı gümüş mücevher ve imitasyon takılar üretilmektedir. Firmaların büyük çoğunluğu Gdansk ve Gdynia bölgelerindedir. Diğer taraftan Polonya'nın kehribarlı mücevher üretimi gelişmiştir. Bu tarz ürünler Almanya ve diğer Doğu Avrupa ülkelerine ihraç edilmektedir. Sektörde kehribar alanında rekabet yoğundur. Polonya dünya kehribar ticaretinin yaklaşık % 50'sini kontrol etmektedir. Polonya aynı zamanda dünyanın büyük gümüş üreticisi ilk 10 ülke arasında bulunmaktadır. Apart, W.Kruk ve Yes firmaları sektördeki en önemli firmalardır.

Polonya'nın mücevherat ithalatı bir önceki yıla göre %48 oranında azalarak 2009 yılı itibarıyla 124 milyon dolardır. Polonya'nın mücevherat ithalatında ilk sırada altın mücevherat'ın da içinde bulunduğu 711319- Diğer kıymetli metal ile kaplı mücevherler bulunmaktadır. Bu ürün grubunda Polonya'nın ithalatı 2009 yılı için, 83 milyon dolardır. Türkiye'nin bu ülkeye yönelik toplam mücevher ithalatı ise 2009 yılında 26 milyon dolar düzeyinde yükselen ihracatımız, 2010 yılında % 36 oranında azalmıştır. Polonya'ya yönelik mücevher ihracatımızın % 94'ünü altın mücevherat oluşturmaktadır. Polonya'nın mücevherat ithalatında ise % 19'luk pay ile 2. sırada yer almaktayız. Pazardaki en önemli rakiplerimiz ise; İtalya, Hong Kong, Tayland ve Almanya'dır. İtalya pazarın %40'na hakim durumdadır.

Polonyalıların alım güçlerinin son yıllarda artmış olması pazarı olumlu yönde etkilemektedir. Tüketiciler daha kaliteli ve özgün tasarıma sahip ürünlere yönelmeye başlamışlardır. Polonya'da çalışan kadın sayısının artmakta olması mücevher pazarını da olumlu yönde etkilemektedir. Diğer taraftan pazarda halen en önemli alım kriterlerinden biri fiyattır. Polonya'da önümüzdeki dönemde çalışan gençlerin sayısının artması beklenmektedir. Bunun da ileride renkli taşlarla işlenmiş, özgün tasarıma sahip gümüş ve imitasyon mücevhere yönelik talebin artmasına yol açacağı tahmin edilmektedir. Düşük fiyatlı ürünlerde Çin önemli bir rakiptir bu nedenle firmalarımızın orta ve üst düzey gelir grubuna yönelmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Önümüzdeki dönemde Polonya'nın kendi tasarım ve markalarını gittikçe daha da geliştiren mücevher firmalarımız açısından önemli bir potansiyel taşıdığı düşünülmektedir. Düşük fiyat rekabetinden etkilenmemek için pazara yeni ve yaratıcı ürünler sunmak, ürünün kaliteli olması gibi unsurlar önem kazanmaktadır. Firmalarımızın Polonya pazarına yönelirken özellikle çalışan kadın ve genç sayısındaki artışın yaratacağı fırsatları değerlendirebilmek ve pazardaki payımızı artırabilmek için pazarlama ile marka tanıtımına yönelik faaliyetlere ağırlık vermeleri ve farklı tasarımlar sunmalarının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Beyaz Eşya

Polonya AB içinde ikinci büyük ev aletleri üreticisidir. Üretim % 80'i ihraç edilmektedir. Polonya beyaz eşya sektörünün toplam değeri 2009 yılında 1.15 milyon euro olup, 2010 yılında 1.2 milyon euro olması beklenmektedir. Sektörde, Bosch, Siemens % 17,5, Electrolux % 15, Amica % 14, Whirlpool % 11, Indesit % 10, Fagor % 8'lik paya sahiptir. Diğer markalar ise, % 24,5'lik pay içinde yer almaktadır.

Pazar büyük ölçüde yabancı yatırım çekmektedir. Dolnośląskie (Whirlpool ve Electrolux, FagorMastercook, LG), Łódzkie (Indesit, Bosch ve Siemens), Wielkopolskie (Samsung'un çamaşır makinesi ve buzdolabı fabrikası) ve Podkarpackie (Zelmer fabrikası) bölgelerinde önemli üreticiler bulunmaktadır.

Buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve küçük ev aletleri ürünlerini kapsayan Polonya'nın toplam beyaz eşya ithalatı 2009 verileri ile 1 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. İthalatta ilk beş ülke İtalya, Almanya, Çin, Türkiye ve Slovakya olarak sıralanmaktadır.

Buzdolabında; Polonya'nın toplam 470 milyon dolarlık ithalatında Türkiye 27 milyon dolarlık değer ile yaklaşık %6 pay almaktadır. İthalatta ilk beş ülke: İtalya, Almanya, Macaristan, Çin ve Türkiye olarak sıralanmaktadır.

Çamaşır makinelerinde; Polonya'nın toplam 303 milyon dolarlık ithalatında Türkiye, 34 milyon dolar ve % 11 pay ile dördüncü sırada yer almaktadır. İthalatta ilk beş sırada yer alan diğer ülkeler sırasıyla İtalya, Almanya, Slovakya ve Çin'dir

Bulaşık makinelerinde; Polonya'nın 441 milyon dolarlık toplam ithalatında Türkiye, 12 milyon dolar ve %3 payla 5. sıradadır. Almanya ve İtalya pazarın yaklaşık dörtte üçüne hakimdir. İthalatta ilk beşte yer alan diğer ülkeler şunlardır: Almanya, İtalya, Avusturya ve Çin'dir.

GTİP 8509 kapsamındaki elektromekanik mutfak alet ve makineleri, ev işlerinde kullanılan elektrik motorlu diğer cihazlar ve ev işlerinde kullanılan elektrik motorlu cihazların aksam, parçalarında Polonya'nın toplam 66 milyon dolarlık ithalatında, Türkiye 1 milyon dolarla yaklaşık %1.5 pay almaktadır. İthalatta ilk beş ülke: Almanya, Çin, Macaristan, İtalya ve Fransa olarak sıralanmaktadır.

3. ülkelerden Polonya'ya beyaz eşya ithalatında, AB ortak gümrük tarifesine göre %0 ila %3 arasında değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanmaktadır. Polonya, Türkiye'den ithalatta Gümrük Birliği'nden

Cam ve Seramik İnşaat Malzemeleri

Düz Cam

Polonya'nın toplam düz cam ithalatı 2009 yılında 14 milyon dolar olmuştur. 2009 yılında ithalat bir önceki yıla göre % 34 oranında düşmüştür. Düz cam ithalatında Türkiye, yaklaşık %5'lik pay ve 8 milyon dolarlık ihracat değeri ile 2009 yılında Polonya pazarındaki en önemli 4. tedarikçi ülke konumundadır. Türkiye üründe son iki yılda pazardaki gücünü koruyamamıştır. İhracatımız % 17 oranında azalmıştır.

Pazardaki diğer önemli tedarikçi ülkeler ise % 45 payla Çek Cumhuriyeti ve % 30 pay ile Almanya olmuştur. Türkiye ve diğer AB ülkelerinde gümrük birliğinden dolayı vergi uygulanmamaktadır. Pazardaki diğer önemli rakip olan Çin için düz camda uygulanan vergi oranı % 3'tür.

Demir Çelik

Polonya oldukça gelişmiş demir çelik sanayine sahiptir. Polonya'nın 2009 yılı ham çelik üretimi yaklaşık 7.1 milyon tondur. Bir önceki yıla göre %28 oranında üretim azalmıştır. Sıcak haddelenmiş nihai ürün üretimi 6.2 milyon tondur ve bir önceki yıla göre % 18 oranında azalmıştır. Sıcak haddelenmiş uzun ürün üretimi 4.10 milyon ton, sıcak hadde yassı mamul üretimi 2.13 milyon tondur. Yıllık inşaat demiri üretimi 1.2 milyon tondur. Polonya'nın yıllık demir çelik mamul ve yarı mamul ithalatı yaklaşık 5.2 milyon ton, ihracatı ise 4 milyon ton civarındadır. Polonya'nın görünür çelik tüketimi 9.8 milyon ton, mamul çelik tüketimi 8 milyon tondur. 2008 yılına göre %30 oranında azalmıştır. Ülkede kişi başına düşen ham çelik tüketimi 366 kg, mamul çelik tüketimi 339 kg'dır.

Yassı Mamuller

Polonya 2009 yılında 363 milyon dolar değerindeki paslanmaz çelikten yassı mamul ithalatının yarısından çoğunu Almanya, Fransa ve İtalya'dan yapmıştır. Bu ülkeleri İspanya ve Finlandiya izlemektedir. 26. sırada yer alan Türkiye'nin payı yaklaşık % 0.1'dir. 2004 yılında Polonya'ya paslanmaz çelikten yassı mamul ihracatı bulunmayan Türkiye'nin, 2009 yılında ihracatı 6 milyon dolar, 2010 yılında ise 5 milyon dolar olmuştur. Polonya paslanmaz çelikten yassı mamul açısından gelişen bir pazardır. Türk inşaat aksamı ihracatçılarımızın Polonya pazarına gerekli ilgi ve gayreti göstermeleri halinde çok düşük olan payımızı rahatlıkla artırarak pazarda çok daha iyi bir yer edinebilecekleri düşünülmektedir.

Türkiye'de demir çelik yassı mamul üretimi de henüz iç talebi karşılayamamaktadır. Türkiye ithal ettiği paslanmaz yassı mamullerin bir kısmını ihraç etmektedir. Türkiye'nin görünür yassı çelik tüketimi yaklaşık 10 milyon tondur. Yassı mamul ihtiyacının 4 milyon tonu yerli üretimden kalan 7 milyon tonu ithalat ile karşılanmıştır. Türkiye 2009 yılında 57 milyon dolar değerinde yassı mamul ihraç etmiştir. Ancak son yıllarda Türk demir çelik sanayinde yassı mamul üretimine dönük yeni yatırımlar yapılmaya başlanmıştır. Yaklaşık 4 milyon ton/yıl yassı mamul üretim kapasitesine sahip İsdemir'in Ağustos 2009'da üretime geçmesiyle Türkiye'nin toplam yassı mamul üretim kapasitesi 11 milyon tonun üzerine çıkması beklenmektedir. Önümüzdeki yıllarda yassı mamul üretiminin iç talebin büyük bir kısmını karşılaması ve Türkiye'nin yassı mamul ihracat potansiyelinin artması beklenmektedir.

Demir – Çelikten Sağlık Gereçleri

2009 yılında Polonya 40 milyon dolar değerinde demir çelikten sağlık gereçleri(demir çelik evye, lavabo ve demir çelik gereçlerinin aksam ve parçaları) ithalatının yarısına yakını Almanya, Türkiye ve Çin'den gerçekleştirmektedir. Bu ülkeleri İtalya ve Slovenya takip etmektedir. 2. sırada yer alan Türkiye'nin payı %11'dir. Polonya'nın demir çelikten profil ithalatı 2009 yılında % 28 oranında azalırken aynı dönem Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı %19 oranında yükselmiştir. Türkiye, Polonya'nın demir çelik sağlık gereçleri talebinin artış hızının çok üzerinde ihracat artışı yakalamıştır.

Elektrikli Makineler ve Kablolar

Son yıllarda dünya genelinde izoleli kablo ve tel ihracatını ortalamanın üzerinde artıran Türkiye'nin, aynı dönemde Polonya'ya yaptığı kablo ihracatı artmıştır. Dünya genelinde önemli kablo ihracatçılarından biri olan Türkiye'nin Polonya'ya gerçekleştirdiği toplam kablo ihracatı 2010 yılında bir önceki yıla göre %36 artışla 12 milyon doları aşmıştır.

Son beş yılda kablo ithalatını dörtte bir oranında artıran Polonya, 2009 yılında ithalatı %31 oranında azalarak toplam 967 milyon dolar olmuştur. Türkiye, Polonya kablo ithalatından aldığı %1.3 payla 15. sırada yer almaktadır. Polonya kablo ithalatının üçte birini gerçekleştiren Almanya, 2009 yılında Polonya'ya en çok kablo ithalatı gerçekleştiren ülke olmuştur. Almanya'yı sırasıyla Ukrayna, İtalya, Çin ve İsveç takip etmektedir.

Türkiye'den Polonya'ya yapılan toplam kablo ihracatı içerisinde en büyük pay taşıtlarda kullanılan kablo bağlantı takımlarına aittir. Polonya dış ticaretine bakıldığında otomobiller ile kara taşıtları için aksam ve parçaların Polonya toplam ithalatında ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Otomobil, aksam ve parçaların ithalatını önemli oranda artıran Polonya, taşıtlarda kullanılan kablo bağlantı takımları talebi açısından önemli bir pazar olma özelliğini sürdürmektedir. Türkiye'nin Polonya kablo ihracatında diğer önemli ürün grubu gerilimi 80V'u geçmeyen elektrik iletkenleridir.

Polonya'nın özellikle AB fonlarından sağlanan destekle birlikte gerçekleştirilmesi planlanan önemli

altyapı modernizasyon projeleri mevcuttur. Bu bağlamda yetersiz karayolları, demiryolları ve havalimanlarının mevcut kapasitesinin artırılması ve bu alanlarda yeni yatırımların yapılması planlanmaktadır. Gerçekleşmesi beklenen bu yatırım projeleri kablo talebi açısından önem arz etmektedir.

Polonya'nın gerek Türkiye'den gerekse kablo pazarında önemli rakip ülkeler olarak karşımıza çıkan Almanya, İtalya, İsveç ve Ukrayna'dan gerçekleştirdiği kablo ithalatı gümrük vergisinden muafır.

Elektronik

GSYİH'nin % 1.7'si elektronik sektörü tarafından oluşturulmaktadır. Polonya elektronik pazarı değer olarak 7.3 milyar eurodur. Elektronik sektörünün % 34'ünü telekomünikasyon ekipmanı, % 28'ini bilgisayar donanımı, % 21'ini elektronik bileşenleri ve parçaları ve % 17'sini ev aletleri oluşturmaktadır.

Bilgisayar, mobil telefon ve ses-görüntü ekipmanının da dahil olduğu tüketici elektroniği pazarı 2010 yılında 5.8 milyar dolar olmuştur. Pazar yılda ortalama % 5.7 oranında büyümektedir. 2014 yılında pazarın 7. 2 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

Polonya elektronik bileşenlerinde küçük bir üreticidir. Ancak AB'nin en büyük LCD ekran üreticisidir. LG, Sharp, Toshiba, Samsung, Daewoo ve Jabil gibi önemli üreticilerin ülkede yatırımları bulunmaktadır.

Kriz nedeniyle 2010 yılı başından beri televizyon satışları % 4.6, masaüstü bilgisayar ve mp3 çalar satışları % 30 azalmıştır. Dijital TV dekodeerleri, dizüstü bilgisayarlar, akıllı telefonlar ve fotoğraf ekipmanları sektörün en iyi performans gösteren segmentleridir.

Türkiye için potansiyel ürün olan Televizyon Alıcıları

8528 GTİP'li ürün grubu içerisinde her türlü televizyon cihazları/setleri, monitörler, video projektörleri, alıcı cihazı bulunmayan görüntü tüpleri/ekranları, televizyon yayınları için alıcı cihazlar (uydu alıcısı, set-top box, çeviriciler vb.) televizyon yayınlarıyla ilgili diğer teçhizat ve diğer görüntü (video) cihazları yer almaktadır.

Polonya'nın "televizyon alıcıları, video monitör ve projektörler" ithalatı 2009 yılında 1 milyar doların üstünde gerçekleşmiştir. Polonya'nın 8528 GTİP'li "televizyon alıcıları, monitörler, projektörler" ürün grubunda ithalat yaptığı başlıca ülkeler sırasıyla şunlardır: Slovakya, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Macaristan ve Hollanda'dır.. Slovakya ve Çek Cumhuriyeti pazarın yarısından fazlasına hakimdir.

Türkiye'nin Polonya'ya GTİP 8528 kapsamındaki "televizyon alıcıları, video monitör ve projektörler" ihracatı 2010 yılında bir önceki yıla göre %396 oranında artarak 6 milyon dolar olmuştur.

8528 GTİP'li "televizyon alıcıları, video monitör ve projektörler" grubunun 3. ülkelerden Polonya'ya ithalatında AB ortak gümrük tarifesi cetveline göre %0 ila %14 arasında değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanmaktadır. Polonya Türkiye'den ithalatta, Gümrük Birliği'nden dolayı %0'lık gümrük vergisi uygulamaktadır.

Dağıtım kanalları

Pazardaki başlıca elektronik bileşenleri ve parçaları alıcıları aynı zamanda TV alıcıları, bilgisayar donanımları ve ev aletleri üreticileridir. İkinci en büyük alıcılar telekom ve otomotiv sanayileridir.

Distribütörler ve toptancılar:

Polonya toplam elektronik bileşenleri pazarında distribütörlerin payı (%15) düşüktür. Toplam dağıtımdaki yerli firmaların payı %20'dir. Pazarın kontrolü büyük firmaların elindedir.

Bazı yerli distribütörler:

Elhurt (<http://www.elhurt.com.pl>)
Milex (<http://www.milexele.com.pl>)
Semicon (<http://www.semicon.com.pl>)
Farnel (<http://pl.farnell.com>)
JM elektronik (<http://www.jm.pl>).

Bazı yabancı distribütörler:

Avnet (<http://www.avnet.com>)
Microdis Electronics (<http://www.microdis.net>)
Arrow Central Europe (<http://www.arrowce.com>).

Ev Tekstili

Son yıllarda Polonya'nın ev dekorasyonu sektörü, hem genel ekonomik büyümeye hem de inşaat sektöründe görülen hızlı gelişmeye paralel olarak ciddi bir büyüme göstermiş; hatta güçlü iç talepten dolayı sektör küresel krizden bile fazlaca etkilenmemiştir. Polonya ev dekorasyonu sektöründe yaklaşık 6500 üretici faaliyette olup, iç pazarın yaklaşık %75'ine hakim durumdadır. Bu firmaların büyük bir bölümü mobilya sektöründe faaliyet göstermektedir. Bilindiği gibi, Polonya dünyanın en önemli mobilya üreticilerinden ve ihracatçılarından biri konumundadır. Bu nedenle döşemelik kumaşlar Polonya'nın mobilya sektöründe önemli girdi kalemlerinden birini oluşturmaktadır.

Polonya'da 2010 yılında ev dekorasyonu sektöründeki satışlar yaklaşık %6'lık bir büyüme göstermiş ve 16 milyar zlotiye ulaşmıştır. Satışlardaki artışa en büyük katkısı %11'lik artışla mobilyalar yapmıştır. Ev

konserin arama sonuçlarını arag ile bulmaya uygun bir oranda, 702 de bulunmaktadır.

Polonya'nın toplam ev tekstili ürünleri ithalatı (döşemelik kumaşlar hariç) 2009 yılında yaklaşık %9'luk düşüşle 272 milyon dolardan 249 milyon dolara düşmüştür. Ev tekstili ithalatının en büyük kısmını, yaklaşık yarısını yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri oluşturmıştır.

Polonya tül ithalat bir önceki yıla göre yaklaşık %23 azalarak 2009 yılında 13 milyon dolara gerilemiştir. Buna karşın, Polonya'ya tül tedarikinde ilk sırada yer alan Türkiye 2009 ve 2010 yıllarına ihracatını artırmayı başarmıştır. Türkiye yaklaşık 3 milyon dolarlık ihracatıyla pazarda %36'lık paya sahiptir. Diğer önemli tedarikçilerden İtalya, Almanya ve Fransa'nın ihracatları ise düşüş göstermiştir.

Ev tekstili sektöründe talep, ucuz ithal ürünlerden daha kaliteli ve sağlam ürünlere kaymaya başlamıştır. Yatak örtülerinde saten ürünlere olan talep ciddi bir artış göstermiştir.

Hazır Giyim

Polonya hazır giyim sanayinde yaklaşık 44 bin firma faaliyet göstermektedir. Bunların büyük çoğunluğu 10 kişiye kadar işçi istihdam etmektedir. 20 kişinin üzerinde istihdamı olan firmaların sayısı ise 1000 kadardır.

Polonya hazır giyim pazarı hızla büyüyen yapısıyla yeni AB üyesi ülkeler arasında en çok ümit vaat eden pazarlardan biri olarak kabul edilmektedir. Polonya'da hazır giyim satışları 2010 yılında 23.8 milyar zlotiye ulaşmıştır. 5 yıllık dönemde 2008-2013 hazır giyim satışlarının yıllık %5 oranında artması beklenmektedir. Hazır giyim satışlarının artmasında tüketicilerin harcanabilir gelirinin yükselmesi ve buna bağlı olarak tüketici güveninin yükselmesi etkili olmuştur. Ayrıca, modern perakendecilik uygulamalarının gelişmesi de hazır giyim satışlarını ciddi biçimde artırmıştır. Fiyat, daha önceleri olduğu gibi, müşterinin ürün seçiminde hala en önemli kriter olmakla birlikte, artık tek başına rekabet avantajı sağlamaya yetmemektedir. Tüketici, uygun fiyatlardan daha kaliteli ürünleri hizmetine güvendiği mağazalardan talep etmekte; markayı, Uzakdoğu'dan ithal edilmiş ürünlere karşı, kalitenin bir garantisi olarak görmektedir.

Polonya perakende hazır giyim pazarında yerli LPP S.A. firması yaklaşık %5.5'lik payıyla pazarın lideri konumundadır. Firma satış kanallarını ve markalarını çoğaltarak liderliğini güçlendirmektedir. Re-Kids çocuklar için, Esotiq ise iç giyim için geliştirdiği markalardır. Başta LPP S.A. olmak üzere Monari Trade S.A., Ravel, Redan S.A. ve Tatum gibi yerel firmalar ağırlıklı olarak Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde de perakende sektörüne girmişlerdir.

Polonya perakende hazır giyim pazarı uluslararası markaların ilgisini çekmeye devam etmektedir. Pazarda mevcut bulunan bazı uluslararası markalar, pazara yeni giren markalara karşı, marka çeşitlendirmesine giderek durumlarını güçlendirmeye çalışmaktadır. Bunun en iyi örneğini başlangıçta "Zara" markasıyla pazarda yer alan İspanyol Inditex firması vermektedir. Inditex; Bershka, Oysho and Stradivarius ve Masimo Duttı markalarını da pazara sürerek pazar payını genişletmeyi, en azından mevcut durumunu korumayı amaçlamaktadır. Bu strateji pazarda halihazırda mevcut bulunan yerli üreticilerde de uygulanmaktadır. Örneğin Gino Rossi S.A. erkekler için "Cosimo Martinelli" markasını geliştirirken, Artman S.A. da kadınlara yönelik geliştirdiği "Mohito" markasını pazara sürmüştür.

Zara, Mango ve H&M gibi popüler yabancı zincir perakendeciler hızlı koleksiyon değiştirme ve düzenli yeni mağaza açma gibi stratejileri başarıyla uygulamaktadır. Bu firmalar özellikle, çok tanınmış sinema veya müzik dünyasının yıldızları adına koleksiyonlar hazırlayarak ya da çok tanınmış tasarımcılara koleksiyon hazırlatarak müşterilerin büyük ilgisini çekmektedir. Bu firmalar kendilerini "hızlı moda" yaratıcıları olarak konumlandırmakta ve büyük ölçüde gençlere hitap etmektedir.

Süpermarketler ve indirimli mağazalar (Tesco, Real, Carrefour vb.) ise, beklentileri çok yüksek olmayan müşterileri daha çok çekebilmek için düşük kalite ve düşük fiyatlı, çoğunlukla ithal ürünlere yer vermektedir.

Polonya hazır giyim pazarında son yıllarda en güçlü büyüme %30'la hazır giyim aksesuarlarında görülmüştür. Tüketiciler aksesuarları modanın bir ifadesi olarak kabul etmekte ve daha çok talep etmektedir. Özellikle kadınlar, aksesuarları kıyafetlerinin tamamlayıcı unsuru, stil ve kişiliklerinin bir yansıması olarak vazgeçilmez görmektedir. Artan harcanabilir gelir de aksesuar harcamalarının yükselmesinde itici güç olmaktadır.

Polonya pazarında en büyük satış hacmine kadın dış giyim ürünleri sahiptir. 2010 yılı itibarıyla toplam hazır giyim satışlarının %27'sini oluşturmaktadır.

Erkek dış giyim ürünü satışları ikinci sırada olup; moda daha az duyarlı olduğundan önemli bir dalgalanma göstermemektedir.

Çocuk giyim satışları ise 2010 yılında %4'lük bir büyüme göstermiştir. Çocuk doğum oranlarının düşmesi ve buna bağlı olarak bazındaki satışların gerilemesine rağmen, harcanabilir gelirdeki artış satışların değer bazında artmasına yol açmıştır.

2010 yılında iç giyim ürünleri satışı da %7 oranda artış göstermiştir. Bu alanda %10'luk payıyla Triumph International pazar lideri durumundadır.

Tüketici gelirlerinin yükselmesi, sağlık ve formda kalmaya yönelik aktivitelerde artışa yol açmış; bu da spor giyime olan talebi yükseltmiştir. Buna bağlı olarak son yıllarda spor giyim harcamaları önemli oranda artış göstermektedir.

Isıtma, Soğutma, Havalandırma

Polonya 2009 yılında 1.7 milyar doların üzerindeki hava pompası, soğutma kompresörü, vantilatör ithalatının yaklaşık yarısını Almanya ve İtalya'dan yapmaktadır. Bu ülkeleri Çin, Macaristan ve Japonya takip etmektedir. 20. sırada yer alan Türkiye'nin ülkeye olan ihracatı 13 milyon dolar civarındadır. Polonya'nın hava pompası, soğutma kompresörü, vantilatör ithalatı 2009 yılında % 24 oranında azalırken aynı dönem Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı yıllık ortalama % 12 oranında artış göstermiştir. Polonya hava pompası, soğutma kompresörü, vantilatör açısından gelişen bir pazar olup, ihracat potansiyeline sahip olan Türkiye'nin, bu artış hızını koruyarak pazarda çok iyi bir yer edinebileceği düşünülmektedir.

2009 yılında Polonya 335 milyon dolar değerinde klima cihazları ithalatının yaklaşık % 55'ini Almanya, İtalya ve Çin'den yapmıştır. Bu ülkeleri Fransa ve Tayland izlemektedir. Klima cihazları ithalatında Polonya gelişen bir Pazar olup, Türkiye son yıllarda Polonya klima pazarındaki payını çok hızlı bir şekilde artırmaktadır. Artışın korunması için gerekli çabanın gösterilmesiyle Türkiye'nin kısa zamanda Polonya klima pazarında ilk dört ülke arasında yer alacağı düşünülmektedir.

Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki 1996 yılında yürürlüğe giren Gümrük Birliği uyarınca sanayi ürünlerin ticaretinde AB ülkeleri ile Türkiye arasında karşılıklı olarak gümrük vergisi oranları % 0 olarak uygulanmaktadır. Dolayısı ile AB üyesi olan Polonya ile Türkiye arasında uygulanan gümrük vergi oranları % 0'dır. Avrupa Birliği'nin dolayısı ile Polonya'nın hava pompası, soğutma kompresörü, vantilatör (gtip: 8414) ithalatında Çin ve Japonya gibi üçüncü ülkelere uyguladığı gümrük vergisi oranı % 0 ile % 3,2 arasında değişmektedir. Polonya'nın klima cihazları (gtip: 8415) ithalatında Çin'e uyguladığı gümrük vergi oranı ise % 0-2,7 arasında değişmektedir.

Maddeleri Isı İle İşleyen Makineler

Bu ürün grubunda 2009 yılında Polonya toplam 564 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. İthalatta başlıca ülkeler İtalya, Almanya, Güney Kore, Çin ve Çek Cumhuriyeti olarak sıralanmaktadır. İthalatta önem arz eden ürünler şunlardır:

- Diğer elektriksiz anında/depolu su ısıtıcıları (GTİP: 8419.19): 177 milyon \$
- Isı değiştiriciler-eşanjörler (GTİP: 8419.50): 118 milyon \$
- Pastörize, kondense etme vb. işler için cihaz, tertibat (GTİP: 8419.89): 105 milyon \$
- 8419 GTİP'li ürünlerin aksam-parçaları (GTİP: 8419.90): 41 milyon \$
- Diğer kurutucular (GTİP: 8419.39): 31 milyon \$
- Sıcak içecek hazırlama, yiyecekleri pişirme-ısıtma cihazları (GTİP: 8419.81): 20 milyon \$
- Gazla çalışan elektriksiz anında su ısıtıcılar (GTİP: 8419.11): 17 milyon \$

Türkiye bu ürün grubunda 2010 yılında Polonya'ya ihracatımız 4 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirmiştir. 2010 yılında ise ihracatımız yaklaşık % 10 oranında azalmıştır. İhracatta önemli ürünler şunlardır:

- Gazla çalışan elektriksiz anında su ısıtıcılar (GTİP: 8419.11): 1.3 milyon \$
- Diğer elektriksiz anında/depolu su ısıtıcıları (GTİP: 8419.19): 384 bin \$
- Pastörize, kondense etme vb. işler için cihaz, tertibat (GTİP: 8419.89): 274 bin \$
- 8419 GTİP'li ürünlerin aksam-parçaları (GTİP: 8419.90): 110 bin \$

3. ülkelerden Polonya'ya bu ürünlerin ithalatında, AB ortak gümrük tarifesi cetveline göre %0 ila %3 arasında değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanmaktadır. Polonya, Türkiye'den ithalatta Gümrük Birliği'nden dolayı %0'lık gümrük vergisi uygulamaktadır.

Kumaş

İplik ve Kumaş

- 5205 – Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş olanlar)
- 5603 – Dokunmamış mensucat
- 5903 – Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikle lamine edilmiş mensucat
- 5209 – Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gramı geçenler)
- 5210 – Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85'den az pamuk içeren sentetik veya suni liflerle karıştırılmış olup m2 ağırlığı 200 gramı geçmeyenler)
- 5211 – Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85'den az pamuk içeren sentetik veya suni liflerle karıştırılmış olup m2 ağırlığı 200 gramı geçenler)
- 5407 – Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat
- 6005 – Çözgü tipi örgülü olan diğer mensucat

Polonya, Sovyetler Birliği zamanında büyük bir tekstil ve hazır giyim sanayisine sahipti. 1989 yılında 487.000 olan sektör istihdamı, 2004 yılına kadar 140.000'in altına gerilemiştir. Ülkenin liberalleşme ve özelleşme süreci ile birlikte tekstil sektöründe Doğu Blok'undan Batıya doğru yönelme başlamıştır. Daha önceleri tekstil ve hazır giyim üretiminin üçte ikisini tekstil ve üçte birini hazır giyim oluşturmaktayken bugün durum tam tersine dönmüştür. Bu dönüşüm sürecinde birçok büyük hazır giyim üreticisi Polonya'da yatırım yapmışlardır. Fason üretimde Uzak Doğu ülkelerine genel bir kayma söz konusu olsa da ülkede hazır giyim üretimi önemini sürdürmektedir.

Polonya, tekstil ve hazır giyim sıralamasında dünyanın en büyük 18. ülkesi konumundadır.

Polonya'nın özellikle hazır giyim üretimindeki güçlü konumu ülkeyi kumaş, iplik, vb. girdiler için önemli bir pazar yapmaktadır.

Türkiye, Polonya'nın 460 milyon dolarlık pamuk ipliği ithalatından % 20 pay alarak 2. tedarikçi olmuştur. 2009 yılında 19 milyon dolar olan ihracatımız %6 oranında artarak 2010 yılında 21 milyon dolar olmuştur. Diğer önemli tedarikçi ülkeler Almanya, İtalya, Belçika ve Hollanda'dır.

Polonya, 523 milyon dolarlık pamuklu kumaş (5208-5212) ithalatının 83 milyon dolarını Türkiye'den karşılamıştır. Türkiye, Polonya pazarından aldığı % 16 payla üçüncü en büyük pamuk kumaş tedarikçisi durumundadır. Benzer durum sentetik kumaş ithalatında da bulunmaktadır. Polonya 372 milyon dolarlık sentetik kumaş ithalatının %10'unu Türkiye'den gerçekleştirmektedir. Türkiye ikinci büyük tedarikçi konumundadır.

Döşemelik Kumaş

Polonya mobilya üretiminde ve ihracatında dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir. Özellikle döşenmiş mobilya üretimi ve ihracatında uzmanlaşmıştır. Yatak haline getirilebilir mobilyaların ihracatında dünyada ilk sırada gelmektedir. Mobilya sektöründe döşemelik kumaşlar en çok yatak haline getirilebilen mobilyaların üretiminde kullanılmaktadır. Polonya'da önemli bir tekstil sanayinin de bulunmasına karşın mobilya sektörünün talebini karşılayacak kapasiteden uzaktır. Dolayısıyla mobilya sanayinin talep ettiği kumaşların önemli bir kısmı ithalatla karşılanmaktadır.

Polonya GTİP 5801'de yer alan döşemelik kumaşların ithalatında %4'lük payıyla dünyadaki önemli pazarlardan biridir. Dünyadaki en önemli döşemelik kumaş üreticilerinden biri olan Türkiye bu pazarda %40'lık payıyla lider tedarikçi konumundadır. Türkiye'yi %13'er paylarla Almanya ve Çek Cumhuriyeti izlemektedir.

Müteahhitlik Hizmetleri

Müteahhitlik sektörü, 2004 yılında gerçekleşen AB üyeliği sonrasında ülkenin en hızlı gelişen sektörü olup, sektörün yaklaşık 35 milyar euroluk bir hacme sahip olduğu tahmin edilmektedir. Polonya inşaat sektöründe yaklaşık 550 bin kişi istihdam edilmektedir. Polonya'nın önceki dönemlerde yurt dışına gönderdiği geçici işçilerin tam üyelik sonrasında Polonya'ya dönmeye başlamalarıyla sektörde kalifiye işçi bulunmasındaki sorunlar geçici olarak çözümlenmiş olmakla birlikte, önümüzdeki dönemde altyapı inşaatlarındaki artışlar sonucu ilave istihdam ihtiyacı olacağı tahmin edilmektedir. Polonya inşaat şirketlerinin büyük bölümü küçük ölçekli olmakla birlikte, az sayıdaki büyük firma pazara hakim konumdadır. Polonyalı müteahhitlik firmalarının büyük bölümü 20 milyon euronun altında yıllık ciroya sahiptir.

Polonya'nın AB üyeliği sonrasında ülkenin ulaştırma, enerji ve kentsel altyapı ile çevre korunmasına yönelik ve AB fonlarıyla desteklenen fonlar müteahhitlik sektöründeki büyümede başlıca rolü oynamaktadır. AB, Polonya'yı başta Rusya Federasyonu ve Ukrayna olmak üzere eski SSCB ülkelerine açılan kapısı olarak da görmekte ve trans-Avrupa ulaştırma şebekelerinin Polonya üzerinden bu ülkeler sınırına kadar uzatılması için azami gayreti göstermektedir. Diğer taraftan, ülkede 2000 yılından itibaren görülen yüksek orandaki büyüme oranları, yılda 17 milyar euro düzeylerine ulaşan yıllık doğrudan yabancı sermaye girişleri, ekonomik faaliyetlerdeki ve genel refah düzeyindeki artışlar, sanayi tesislerinin modernleştirme ihtiyacı, konut ve işyerlerine olan talebi ve beraberinde altyapı yatırımları ihtiyacını da arttırmıştır. Polonya'nın Ukrayna ile birlikte 2012 Avrupa Futbol Şampiyonasına ev sahipliği yapacak olması, ülkedeki büyük çaplı altyapı inşaatlarını ayrıca teşvik eden bir faktör olmuştur. Avrupa Futbol şampiyonası hazırlıkları PL2012 isimli bir şirket tarafından yapılmakta olup, Polonya'daki stadyum, havalimanları, spor tesisleri, karayolu ve demiryolları, hastaneler ve iletişim birimlerinin bu çerçevede inşa edilmesi veya yenilenmesi söz konusu şirket tarafından projelendirilerek ihale edilmektedir.

Bununla beraber, global mali piyasalarda 2008 yılının son çeyreğinden itibaren hissedilmeye başlanan çalkantılarla birlikte Polonya inşaat sektöründe de yavaşlama görülmüş, fakat yinede sektörün 2009 yılında büyüme oranı pozitif olmuştur. Mali kriz, inşaat sektöründeki branşları değişik ölçülerde etkilemiştir. Bu bağlamda, en olumsuz etkilenen branş, büyük ölçüde özel sektör tarafından yürütülen konut ve ofis binası branşları olmuştur. Kriz sırasında yabancı finans kuruluşlarının kredilerini geri çağırması ve yeni kredi temininde karşılaşılan güçlükler nedeniyle yeni konut inşaatları 2009 yılında bir önceki yılın aynı dönemine göre yarı yarıya azalmış, devam eden inşaatlar ise çoğu zaman durma noktasına gelmiştir. Polonya'da halen 14 milyon kadar hane bulunmakta olup, her 1000 kişiye 350 hane düşmektedir. AB'nde her 1000 kişiye 450 hane düştüğü göz önünde bulundurularak, Polonya'nın konut inşaatı için halen büyük bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. Polonya'daki ortalama hane büyüklüğü 70 metrekaredir. Altyapı inşaatlarındaki yavaşlama ise, daha çok finans temininde karşılaşılan güçlüklerle bağlantılıdır, ihale sürecindeki karmaşık mevzuat uygulamaları, protestoları ve büyük bir titizlikle uygulanan AB'nin çevre koruma standartları da bunda önemli rol oynamaktadır. Ağırlıklı olarak yabancı sermaye tarafından yürütülmekte olan üretim tesisleri, depo-antrepo, otel ve alışveriş merkezleri gibi inşaat faaliyetlerinde işe önemli bir yavaşlama olmamıştır. Ülkede halen 120 kadar lojistik parkı bulunmakta olup, Doğu ve Batı Avrupa arasındaki transit ticaret potansiyeline de hizmet etmek üzere 20'nin üzerinde lojistik parkının inşaatı devam etmektedir. Ülkenin sınıai üretim ve lojistik merkezleri ülkenin orta kesimlerinde, Poznan, Wroclaw ve Krakow kentleri civarında bulunmakla birlikte, ticari faaliyetler ağırlıklı olarak Varşova üzerinden yürütülmektedir. Bu durum, özellikle Varşova'da ofis binalarına olan talebi arttırmıştır. Polonya'da halen 7 Milyon metrekare alışveriş merkezi ve yaklaşık 400 bin mağaza bulunmakta olup, 2010 yılı sonuna kadar 1 milyon metrekare ilave perakende alışveriş alanı inşa edilmektedir. Polonya'da son dönemde yapılan yatırımlarla nüfusu 500 binin üzerindeki şehirlerinde önemli alışveriş merkezi kapasitesi oluşturulmuştur. Ancak, bilhassa 100 bin ila 400 bin arasındaki orta büyüklükteki şehirlerde alışveriş merkezleri için hala kapasite olduğu değerlendirilmektedir. Polonya'nın büyümekte olan turizm potansiyeli, otel yatırımları için de taahhüt işlerinde artış getirmektedir.

Polonya inşaat şirketlerinin ortalama %75 olduğu beyan edilen kapasite kullanım oranı sektörün sağlık göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ancak, inşaat sektöründeki büyüme inşaat malzemelerine ve teknik hizmetlere yönelik talebi ve inşaat malzemeleri fiyatlarını arttırmaktadır. Benzer bir gelişme arazi fiyatları bakımından da yaşanmaktadır. Pazardaki güçlü rekabet koşulları ve özellikle AB ülkelerinden altyapı ihalelerine yabancı firma ilgisi sektördeki firmaları daha düşük kar marjlarıyla çalışmaya sevk etmekte ve bu hususlar özellikle kamu ihaleleri bakımından maliyet ve fiyat tespitini güçleştirmektedir. Diğer taraftan, AB'nin diğer ülkelerinde daha yoğun bir şekilde hissedilen ekonomik durgunluk, Avrupalı inşaat firmalarını iş imkanlarını araştırmak üzere giderek artan bir şekilde Polonya'ya yönlendirmiştir. Polonya finans sektöründe AB bankalarının hakim konumu bu şirketler için önemli rekabet avantajlarını da beraberinde getirmiştir. Polonya'nın AB üyeliği sonrasında inşaat malzemelerinde KDV oranının % 7'den % 22'ye çıkartılması ve işgücü maliyetinin sürekli olarak artması da rekabet koşullarını olumsuz etkilemektedir.

Polonya'da geçtiğimiz dönemde Polonyalı şirketlerin inşaat ve teknik müşavirlik faaliyetlerine yönelik olarak yabancı şirketlerle 3000 kadar ortaklık tesis ettiği ve özellikle altyapı ihalelerine yönelik yabancı ortaklı konsorsiyumların sayısının arttığı bilinmektedir. Polonya'nın en büyük üç inşaat şirketi kısmen veya tamamen AB'nden firmalarca satın alınmıştır. Bu firmalar, Polonya dışında Almanya, Rusya Federasyonu, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerde de aktiftir. Pazardaki yabancı şirketler ağırlıklı olarak Almanya menşeli olmakla birlikte, Fransa, İspanya, İtalya ve Çin Halk Cumhuriyeti'nden firmalar mevcudiyetlerini arttırmaktadırlar. Polonya'da, kamu ihaleleri, projelerin büyük bölümünün AB fonlarından finanse edilmesinin de etkisiyle, büyük bir şeffaflık içerisinde sonuçlandırılmakta ve kamu ihale yasanın uygulanmasında yerli veya yabancı şirket ayırımı yapılmaksızın büyük bir titizlik gösterilmektedir.

Önümüzdeki dönemde, küresel krizin etkilerinin azalmasıyla birlikte Polonya'da inşaat faaliyetlerinin yeniden hız kazanması ve başta oto yolları olmak üzere alt yapının geliştirilmesine yönelik AB destekli projelerin bu konuda öncü rolü oynaması beklenmektedir.

Polonya'nın önümüzdeki dönem altyapı inşaatlarının büyük bölümü 2007-2013 dönemini kapsayan Altyapı ve Çevre Operasyonel Programı ve 2012 Avrupa Futbol Şampiyonası hazırlıkları çerçevesinde yapılacak olup, söz konusu iki program birbiriyle bağlantılandırılmıştır. Avrupa Komisyonu, operasyonel program çerçevesinde muhtelif projeler için toplam 37.56 milyar euro tutarında yardım yapacaktır. Program, AB'ndeki en büyük operasyonel programdır. Altyapı ve çevre programı kapsamında 2007-2013 döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler şu şekildedir:

Kara Yolu Ulaştırma Projeleri: Program ile 636 km. otoyol ve 2219 kilometre ekspres yol inşaatı öngörülmektedir. Polonya Altyapı Bakanlığı'nca 126 Milyar Zloti tutarında bir kaynak tahsis edilecek olup, söz konusu meblağın 35 milyar zlotisi AB fonlarından sağlanacaktır. Polonya'da halen toplam uzunluğu 1.000 kilometrenin altında üç büyük oto yol ve ekspres yol bulunmaktadır. Halen 2012 Projesi ile bağlantılı ve öncelikli olarak inşası öngörülen başlıca oto yollar Almanya sınırındaki Swieko ile Baškent Varşova'yı bağlayan A2 oto yolu, Almanya sınırındaki Zgorzelec ile Ukrayna sınırındaki Korczowa ve Baltık Denizi kıyısındaki Gdansk'ı bağlayan A1 oto yollarıdır. Söz konusu oto yol inşaatları bölümlere ayrılmak suretiyle ihale edilecektir. Buna ilave olarak, mevcut yolların bakım ve onarımı için de 16.3 milyar zloti kaynak tahsis edilmiştir. Konu hakkındaki ayrıntılı bilgilerin ve Polonya Altyapı Bakanlığı'nın <http://www.en.mi.gov.pl> ve 2012 Avrupa Futbol Şampiyonası hazırlıklarından sorumlu organizasyonun <http://www.2012.org.pl> internet adreslerinden temini mümkün bulunmaktadır. 2009 yılında 10.7 milyar zloti tutarındaki yol inşaatı ihalesi sonuçlandırılmış olup, 2010 yılında 2012 Avrupa Futbol Şampiyonası hazırlıkları çerçevesinde ihale süreçlerinin hızlandırılması ve bu kapsamda toplam 30 milyar zloti tutarında 31 proje için ihale sürecinin başlatılması beklenmektedir. Bu amaçla, ihale süreçlerini kolaylaştıran yasal düzenlemeler de paralel bir şekilde ihdas edilmektedir. Projelerin mümkün olduğu ölçüde kamu-özel sektör ortaklığı çerçevesinde inşasına gayret edilmektedir. Avrupa Yatırım Bankası'nın mevcut yolların iyileştirilmesi için 2013 yılına kadar 1 milyar Euro tutarında kredi sağlaması öngörülmektedir. Ayrıca, oto yolların finansmanı için genel bütçe ve AB fonlarına ilave olarak 2010 yılında 6 milyar zloti değerinde altyapı tahvillerinin çıkartılması beklenmektedir.

Polonya Kara Yolları Genel Müdürlüğüne yapılan açıklamada, Polonya'da 2010 yılında 166 km yeni kara yolunun hizmete konulduğu, 767 km yolun bakım ve onarımının yapıldığı, halen 1.403 km kara yolunun (753 km otoyol ve 600 km ekspres yol ve çevre yoludur) inşasının devam ettiği bildirilmiştir. 2011 yılında, halen inşası devam etmekte olan projelere ilave olarak, 40.2 km yeni otoyol, 159.3 km ekspres yol ve 66.1 km çevre yolu inşaatının başlatılmasının da öngörüldüğünü açıklamıştır.

Polonya'da, karayollarında güvenliğin sağlanması amacıyla 27 milyar Zloti (6.75 milyar Euro) tutarında yeni yatırım yapılması beklenmektedir. Polonya'nın 2010-2015 dönemine yönelik kara yolu yatırım planı çerçevesinde, karayollarında sürücü güvenliğinin sağlanması amacıyla bakım ve onarım ağırlıklı yatırımlar kapsamında ülkedeki trafik kazalarının % 75 oranında azaltılması hedeflenmektedir.

Demiryolu Ulaştırma Projeleri: Program kapsamında 1.566 km uzunluğunda demiryolu modernleştirilecek olup, demiryolu projeleri için AB fonlarından 4.9 milyar euro kaynak aktarılacaktır. Projeler, Varşova, Krakow, Katowice, Wrocław, Poznan ve Gdynia istasyonlarının modernizasyonunu da kapsamaktadır. İstasyonların modernizasyonu için toplam 4 Milyar Zloti kadar yatırım yapılacağı tahmin edilmektedir. Polonya, 2020 yılına kadar hızlı trenlerin çalıştırılması için de hazırlıkları başlatmıştır.

Hava Limanı Modernizasyon Projeleri: Operasyonel program ile Gdansk, Krakow, Varşova, Katowice, Poznan, Rzeszow, Wrocław ve Szczecin hava limanlarının modernizasyonuna yönelik projelere yaklaşık 3 milyar zloti tutarında yenileme yatırımı yapılması öngörülmektedir.

Diğer taraftan, Avrupa Komisyonu, Polonya'nın hava ulaştırma ağının geliştirilmesi ve bölgelere erişim koşullarının iyileştirilmesi için 500 milyon euro tutarında bir fon tahsis etmiş olup, söz konusu fon Polonya'da yılda 5 milyonun altında yolcu taşıma kapasitesi bulunan bazı hava limanlarının geliştirilmesinde kullanılacaktır. Bahse konu AB fonları, Polonya'nın Lublin-Swidnik, Varşova-Modlin,

Podlasie bölgesi, Olsztyn-Szymany, Zegrze Pomorskie, Lodz, Bydgoszcz, Rzeszow-Jasionka, Poznan-Lawica, Krakow-Balice, hava limanlarının inşaa, yeniden inşaa, bakım ve geliştirilmesi amacıyla %76 ila %100 arasında finansman imkanı tanımakta olup, söz konusu müteahhitlik işlerinin projelendirilmesini müteahhip ihale süreçlerinin başlatılması gerekmektedir. Bu çerçevede, ilk aşamada Modlin askeri hava limanının Varşova'nın charter seferlerine yönelik ikinci hava limanı olarak kullanılmak üzere proje hazırlıkları tamamlanmış ve Polonya Alt Yapı ve Çevre Bakanlığı'ndan izinleri alınmıştır.

Kentsel Altyapının Geliştirilmesi Projeleri: 2012 Avrupa Futbol Şampiyonası projeleri kapsamında Krakow, Wroclaw, Varşova ve Poznan'da tramvay hatlarının ve araçlarının modernizasyonuna yönelik olarak toplam 5.7 milyar zloti tutarında proje gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Çevre Projeleri: Altyapı ve çevre programı ile Polonya'nın muhtelif bölgelerinde 318 atık su arıtma tesisinin inşaa veya modernizasyonu, 44 çöp arıtma tesisinin inşaa veya modernizasyonu 9.000 km uzunluğunda kanalizasyonun rehabilitasyonu projelendirilecektir.

Enerji Projeleri: Yenilenebilir enerji için 690 MW ilave kapasite yaratılmasına yönelik kamu yatırımı yapılacaktır. 1000 Km gaz nakil borusu, 4.900 Km. gaz dağıtım borusu ve 450 Km. petrol boru hattı inşaa edilecektir. Diğer taraftan, Polonya'nın başlıca enerji şirketlerinin yeni termik santraller inşaa ve modernizasyonu ile enerji nakil hatları için 2025 yılına kadar yaklaşık 200 milyar zloti tutarında yatırım yapması beklenmektedir.

Kamu-özel sektör işbirliği: Polonya, özellikle ulaştırma altyapısına ilişkin projelerin finansmanı için kamu-özel sektör işbirliğini teşvik etmektedir. Bu amaçla, 2005 yılında çıkarılan ancak önemli bir fayda sağlamayan Kamu-Özel Sektör İşbirliği Yasası 2009 yılında günün koşullarına uygun şekilde revize edilmiş ve yasanın altyapı projelerine tatbiki için Altyapı Bakanlığı'nca ayrıca yönetmelikler istihsal edilmiştir. Polonya'nın kamu-özel sektör işbirliği uygulamalarına ilişkin bilgilerin http://www.inves.pl/en/PPP_in_Poland.pdf internet adresinden temini mümkün bulunmaktadır. Polonya'da kamu özel-sektör işbirliği projeleri bugüne kadar küçük hacimli lokal projelerle sınırlı kalmıştır.

Müteahhitlik, Yabancı Yatırım ve Çalışma Mevzuatı:

Polonya'daki inşaat prosedürüne dair başlıca hususlar 27 Mart 2003 tarihli Master Planlama Kanunu ile 7 Temmuz 1994 tarihli İmar Kanunu ile düzenlenmektedir. Bu çerçevede, inşaat süreci ancak gayrimenkulün hukuki statüsü açıklığa kavuştuktan ve planlanan amaca uygun olarak kullanılabilceği anlaşıldıktan sonra başlayabilmektedir. Bu bağlamda, mevcutsa mahalli master planı kapsamında, aksi takdirde "planlama kararı" temelinde inşaat izni alınması gerekmektedir. İnşaat süreci iskan izni ile son bulmaktadır. Yatırım, gerçekleştirildiği mahal veya amaç bakımından spesifik özellikler taşıdığı takdirde, bazı ilave izinlerin alınması da gerekebilmektedir.

İnşaat sözleşmeleri çerçevesinde, müteahhit, proje ve teknik gerekliliklere uygun olarak, sözleşmede belirtilen yatırımı inşaa etmekle mükelleftir. Yatırımcı ise, arazi ve projeyi sağlayan ve bunun için gerekli ücreti ödeyen taraftır. Taraflar yapacakları sözleşmenin içeriği bakımından serbest olmakla birlikte, müteahhit ve taşeronların yapacağı işlerin ayrıntılı olarak belirlenmesi cihetine gidilmektedir. Bu amaçla, FIDIC (Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu) standart sözleşmeleri kullanılabilir.

Master Planlama Kanununa göre, mahalli master planı, arazinin fonksiyonunu, genel kamusal alanlara ait gereksinimleri, kanunun öngördüğü sınırlamalar da dikkate alınarak planlama rasyo ve koşullarını tespit edecektir. İnşaa edilecek gayrimenkul için bu tarz bir plan mevcut olduğu takdirde, proje, planda belirlenen şartlara kesin şekilde uygun olacak ve inşaat izni bu plan temelinde verilecektir. Yatırımın gerçekleştirileceği saha için master planı bulunmadığı takdirde, bina ve tesis inşaatı, yatırımın kısmen ya da tamamen kullanım amacının değiştirilmesi ve diğer bazı inşaat faaliyetlerinin yürütülmesi durumlarında planlama kararlarına ihtiyaç bulunmamaktadır. Planlama kararı, yatırımcının başvuru dosyası temelinde mahalli idarelerin yöneticileri (belediye başkanları-wójt, burmistrz, prezydent miasta) tarafından verilmektedir. Başvuru dosyası, ana planın kopyası, kamu altyapısı ile ilgili ihtiyaç duyulabilecek hususlar, yatırımın teknik parametreleri, yapım metodu, çevresel etkiler gibi hususları içermektedir. Karar, arazi ile ilgili herhangi bir hak sağlamamakta, iyelik ya da üçüncü tarafların haklarına hanel getirmemektedir. Planlama kararı, Çevre Kanunu, Anıtları Koruma Kanunu gibi diğer özel mevzuata uygun olmalıdır.

Planlama kararı, Karar içeriğinde belirtilen geçerlik süresi zarfında inşaat izinlerinin verilmesi açısından bağlayıcıdır. Karar aşağıda sıralanan şartların yerine getirildiği durumlarda verilmektedir:

- Karayoluna bağlantısı olan en az bir bitişik parsel, arazi kullanımı, imar, parametreler, rasyolar, boyut ve mimari formun devamlılığı yönünden, planlanan yatırım için gerekli şartların tespitine imkan verecek durumda olmalıdır,
- Arazi bir devlet yolundan ulaşılabilir olmalıdır,
- Mevcut ya da planlanan altyapı, öngörülen yatırım için yeterli bulunmalıdır,
- Tarım veya orman arazilerinin başka amaçlarla kullanımı halinde, başka herhangi bir onaya gerek olmamalı, yahut süresi sonra eren master plan temelinde böyle bir onayın alınmış olması gerekmektedir,

Planlama kararı, aynı araziye ait başka bir müracaat için inşaat izni verildiğinde veya sözkonusu arazi için farklı koşullar getiren yeni bir mahalli plan kabul edildiğinde geçerliliğini kaybedecektir. Planlama kararı birden fazla müracaat için verilebilmektedir.

Müteahhitlik sektörüyle ilgili Polonya mevzuatı hakkında ayrıntılı bilgilerin Polonya Enformasyon ve Yatırım Ajansı'nın <http://www.paiz.gov.pl/index/?id=f0f6cc51dacebe556699ccb45e2d43a8> internet adresinden temini mümkün bulunmaktadır.

Polonya'da yabancı müteahhibisler tarafından kurulan veya yabancı ortaklı firmalar, 2 Temmuz 2004 tarihli Ekonomik Özgürlük Kanunu'na göre Polonyalı firmalar ile aynı hak ve yükümlülüklerle sahiptir. Polonya'da şirket, şube veya ofis kurulmasına ilişkin rehber bilgiler Polonya Enformasyon ve Yatırım

Ajansı'nın http://www.paiz.gov.pl/polisn_law internet adresinde yer almaktadır.

Polonya'da çalışma hayatına ilişkin hususlar Polonya İş Kanunu ile belirlenmiş olup, işverenin çalışanları ile iş akdi imzalanması zorunludur. İş akdinin Polonya İş Kanunda belirtilenden daha elverişsiz koşullar içermesi halinde iş kanununun lehte hükümleri uygulanır. Polonya'da geçerli iş akitlerine ilişkin yönlendirici bilgiler ile çalışma koşullarının ana unsurlarına Polonya Enformasyon ve Yabancı Yatırımlar Ajansı'nın <http://www.paiz.gov.pl/index/?id=fb8e51c5c713f2aaf71f62e03c5298db> internet adresinden ulaşılması mümkün bulunmaktadır. Ayrıca müteahhitlik hizmetleri ile ilgili önemli web sayfaları aşağıda verilmektedir.

<http://pzbpbnet.internetdsl.pl/> : Polonya Müteahhitler Birliği
www.uzp.gov.pl: Polonya Kamu İhale Ofisi
www.ted.europa.eu: AB Elektronik İhale Gazetesi
www.gddkia.gov.pl: Polonya Milli Karayolu ve Otoyol Genel Müdürlüğü
www.mi.gov.pl: Polonya Altyapı Bakanlığı
www.msport.gov.pl: Polonya Spor ve Turizm Bakanlığı
www.2012.org.pl : 2012 Avrupa Futbol Şampiyonası organizasyonu
www.constructionpoland.com : Polonya İnşaat sektörüne ilişkin yayın
www.eurobuildcee.com : Polonya İnşaat sektörüne ilişkin yayın
www.budownictwo.org : Polonya İnşaat ve İnşaat sektörü web sitesi

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

Polonya, otomotiv sektöründe Orta ve Doğu Avrupa'daki başlıca üretici ülkeler arasında yer almakta olup, Avrupa'da 7'nci, Dünya'da 18'inci büyük üretici konumundadır.

AB'ne girişten bu yana yeni araba satışları yavaşlamış olsa da, Polonya araç parkı, ikinci el araçların zapt edilemez istilasası ile hızla artmış, 484 araç/1000 kişiye ulaşmıştır. 2009 yılı araç parkı 16.5 milyondur. Araçların % 90'ı 6 yaşın üzerindedir. Polonyalılar küçük araç satın almakta ve uzun süre kullanmaktadırlar. Üretimin %95'i ihraç edilmektedir.

Polonya'da trafiğe kayıtlı araçların ortalama yaşı 14 yıl olup, yaş ortalaması giderek artmaktadır. Araçların % 70'i benzinli, % 16'sı dizel ve %14'ü gazlı olmakla birlikte dizel otomobillerin sayısı görece olarak artmaktadır. Otomobillerde otomatik vites tercih edilmemektedir.

Polonya'nın 2004 yılındaki AB üyeliğinden bu yana ithal edilen ikinci el otomobil sayısı 5 milyona yaklaşmaktadır. Polonya'da halen toplam 15 milyon civarında binek otomobilin trafiğe kayıtlı olduğu bilinmektedir.

Polonya Araç Üretimi

Polonya Doğu Avrupa'nın önemli otomotiv üretim merkezi olduğundan tüm yabancı yatırımları bünyesine çekmektedir. Polonya otomotiv sanayi ülkenin güney-batısında, Çek Cum., Slovakya ve Macaristan'daki otomotiv kümelerine yakındır.

Polonya Araç Üretimi

2007 2008 2009 2010 (Tahmin) Üreticiler
Otomobil 682 202 818 791 811 287 786 069 Fiat, Ford, Opel, VW, Chevrolet
Ağır Ticari A. 107 508 112 572 64 696 80 565 VW, Fiat
Hafif Tic. A. 2 324 13 381 5 447 7 060 Man, Star
Toplam 792 034 944 744 881 430 873 694

Polonya binek araç satışlarında %11'lik pazar payı ile Toyota lider durumdadır. Bunu sırasıyla %10 ile Skoda, %9 ile Fiat takip etmektedir. Ticari araç satışlarında ise %20'lik pazar payı ile Fiat pazarda lider durumdadır. Polonya kamyon satışlarında lider %21'lik pazar payı ile MAN firması birinci sıradadır.

Araç satışları: otomobil satışları:

2007: 293 305 adet
2008: 320 040 adet
2009: 320 206 adet
2010: 289 762 adet

Polonya ulaştırma ve inşaat sektörlerinde görülen büyüme ile birlikte gerek hafif ticari araçlar gerekse ağır vasıtalara olan talep artmaktadır. Volkswagen ve Fiat Auto Poland yılda yaklaşık 100. 000 hafif ticari araç üretmektedir. MAN firması Krakow yakınlarındaki fabrikasında yılda 30.000 araç hedefiyle üretime başlamıştır.

Polonya'nın dünyadan oto ana sanayi toplam ithalatı bir öncekiyile göre % 48 oranında azalarak 2009 yılında 7 milyar dolar olmuştur. İthalatında başlıca ülkeler Almanya, Çek Cumhuriyeti, İtalya, Fransa ve İngiltere'dir. Ana sanayi ithalatında birinci sırada binek otomobil yer almaktadır. Binek otomobil ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla göre %37 azalarak 5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatında başlıca ülkeler Almanya, Çek Cumhuriyeti, İngiltere, Fransa ve İtalya'dır.

Ana sanayi ithalatında ikinci grupta yer alan kamyon ithalatı 2009 yılında %61 azalarak 932 milyon dolar üzerinde gerçekleşmiştir. İthalatında başlıca ülkeler Almanya, İtalya, Fransa, İspanya ve Hollanda'dır. Polonya'nın otobüs-minibüs ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla göre %49 azalarak 87 milyon dolar olmuştur. İthalatında başlıca ülkeler Almanya, İsveç, Türkiye, Fransa ve Çek Cumhuriyeti'dir.

Türkiye'nin Polonya'ya olan oto ana sanayi ihracatı 2009 yılında 170 milyon dolar, 2010 yılında ise 246 milyon dolar olmuştur. Türkiye'den Polonya'ya en fazla ihracı gerçekleştiren oto ana sanayi ürünleri binek

otomobiller, kamyonlar ve otobüs ve minibüslür.

Polonya ve Türkiye'nin birbirlerinden giderek artan şekilde binek otomobil satın almaları otomotiv sektöründe iki yönlü bir işbirliğinin geliştirilmesine temel teşkil etmektedir. Küresel krize bağlı olarak başta AB üyesi ülkeler olmak üzere her iki ülkenin de dış pazarlarının daralması, bu şekildeki ticareti olumsuz etkilemiştir. Bununla beraber, Polonya otomotiv sektörü büyük ölçüde yabancı sermaye ve ikinci el taşıt girişine bağlı olarak büyümeye devam etmekte, iç tüketimde diğer AB üyesi ülkelerdeki kadar düşüş görülmektedir. Bu itibarla, otomotiv sektöründeki işbirliği imkanları artmaya devam edeceği tahmin edilmektedir.

Polonya Oto Yan Sanayi

Polonya'nın oto yan sanayi üretimi ağırlıklı olarak yabancı firmalar tarafından yapılmakta ve ürünlerin büyük bölümü ana sanayi firmalarının Polonya içinde ve dışındaki montaj faaliyetlerinde kullanılmaktadır.

Oto yan sanayi talebini OEM araç üretimi yönlendirmektedir. Tüketim toplam AB tüketiminin %3'ünü oluşturmaktadır.

Polonya'da 700 civarı yan sanayi firması mevcuttur. Yaklaşık yarısı yabancı sermayeli firmalardır. Ağırlıklı olarak motor üretimi yapılmaktadır. Isuzu, Fiat-GM Powertrain Polska ve Toyota başlıca önemli motor üreticileridir. Diğer önemli yan sanayi üretimi otomobil lastiği, koltuk, elektronik sistemler, elektrik kabloları ve fren sistemlerinde gerçekleştirilmekte olup, hemen hemen tüm önemli uluslararası markalar için üretim yapılmaktadır. Halen Delphi, TRW, Bosch, Magna, Valeo, Gates, Faurecia, Eaton, Lear, Suzuki, Goodyear ve Michelin gibi üretici firmalar yatırım faaliyetlerini sürdürmektedir. Otomotiv ve yan sanayi üretimi Katowice, Wrocław, Poznan ve Varşova civarındaki özel ekonomik bölgelerde yoğunlaşmaktadır.

Polonya'nın toplam yan sanayi tüketimi 10 milyar euro civarındadır. Bunun 9.5 milyarlık bölümünü araç yan sanayisi oluşturmaktadır. Polonya'nın yan sanayi tüketimi son 5 yılda %47 oranında büyümüştür.

Polonya'da orijinal ekipman pazarı, yenileme ve bakım pazarına oranla daha büyüktür ve tüketim OEM pazarında daha fazla gerçekleşmektedir. Polonya'da OEM pazarında 10 milyar euro olan tüketim miktarının gelecek 5 yıl içinde daha da artacağı tahmin edilmektedir.

Polonya yenileme ve bakım parça pazarında tüketim 3 milyar euro olarak gerçekleşmiştir. Polonya'daki araç parkının ikinci el ağırlıklı olması nedeniyle söz konusu ürünlere olan talebin de gelecek 5 yıl içinde artacağı düşünülmektedir.

Polonya'da uluslararası taşımacılık sanayi hızla büyümüş, ağır ticari araç yedek parça talebi de artmıştır.

Polonya'nın dünyadan yan sanayi ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla göre % 28 oranında azalarak 10 milyar dolar olmuştur. İthalatında başlıca ülkeler Almanya, İtalya, Çek Cumhuriyeti, Fransa ve İspanya'dır. Polonya'nın dünyadan yan sanayi ithalatında Türkiye 10. sıradadır. Polonya'nın dünyadan yan sanayi ithalatında en fazla ithal ettiği 8708 grubu 2009 yılında 4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu grubun içinde yer alan ürünler karoseri ve montaj aksamı, transmisyon aksamı, diğer aksam ve parçalar, frenler, akslar ve direksiyon aksamı olarak sıralanmaktadır. Polonya'nın 2009 yılında motor aksam ve parçaları ithalatı 1 milyar doların üzerinde, dış lastikler ithalatı 761 milyon dolar ve dizel yarı dizel motor ithalatı da 324 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'den Polonya'ya oto yan sanayi ihracatı 2009 yılında 128 milyon dolar, 2010 yılında ise 139 milyon dolar olmuştur. Polonya'ya yan sanayi ihracatımızda ilk sırada yer alan 8708 grubu 2009 yılında 52 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu grupta yer alan ve ihracı en çok gerçekleşen ürünler tekerlek ve aksamı, debriyajlar, diğer aksam ve parçalar, radyatörler ve karoseri ve montaj aksamıdır.

Dağıtım kanalları

Distribütörler ve toptancılar:

Dağıtım ve servis hizmetleri uluslararası şirketlere kaymasına, şirket birleşmelerine rağmen, Polonya distribütör pazarında hala birçok firma mevcuttur. En büyük 10 distribütör ancak pazarın %60'ını kontrol etmektedir. Ama yakın gelecekte pazarın kontrolünün büyük firmalara geçmesi beklenmektedir.

Önemli distribütör ve toptancılar:

- Moto-Profil - Temot International - <http://www.moto-profil.pl> - 450 toptancı, 7 000 servis
- Fota - <http://www.fota.pl> - ithalatçı-distribütör, kendi markası var, Çek. Cum. ve Macaristan'a açılıyor.
- JC Auto - <http://www.jcauto.pl/en/> - 20 satış noktası - € 50 milyon ciro.
- Grupoto Polska - Group Auto Union - 16 firma - 16 satış noktası - € 38 milyon ciro
- AD Polska - AD International - <http://www.adpolska.pl/>
- Inter Cars - Auto Teile Ring International - 55 satış noktası - <http://www.intercars.com.pl>

Servis ağı ve perakende:

Yaklaşık 40.000 tamir-bakım servisi mevcuttur. Bunların %10'u resmi bayilerdir. Birçok tamir-bakım firması distribütörler tarafından oluşturulan pazarlama ve dağıtım ağlarına dahil olmaktadır. Pazarda zincir mağazaların sayısı artmakta, küçük tamircilerin sayısı azmaktadır.

Önemli perakende ağları:

- Perfect Service - JC Auto tarafından kurulmuş - 500 tamirci- <http://www.jcauto.pl/en>
- Moto-Flota - Moto-Profil - <http://www.moto-flota.pl>
- EuroWarsztat - Euro Garages üyesi- 45 tamirci - <http://www.eurowarsztat.pl>
- Q-Service - 200 tamirci - <http://www.q-service.com.pl>
- AD Garage - - 81 tamirci - Auto Distribution ağına bağlı

Sözleşmeli ve fason üretim:

Polonya'da, tier-1 den tier-3 firmalara uzanan OEM zincirinde sözleşmeli üretim imkanları da

mevcuttur. Büyük dağıtıcılar kendi markalarını taşıyan ve markasız ürünleri için sözleşmeli üretim ile ilgilenebilirler. Bu alıcılara ulaşmak için Supplyon gibi satın alma platformları denenebilir.

Fota / Kager - <http://www.kager.pl> – 42 000'e ulaşan ürün yelpazesi ve kgel markalı ürünleri ile üzerinde çalışılması ilginç olabilecek bir firmadır.

Sözleşmeli ve fason üretim için firma kaynakları:

- Polish Automotive Industry Association -<http://www.pzpm.org.pl/>
- PIM - Polish Chamber of Automotive Industry - <http://pim.org.pl> –
- Auto Forum Club - <http://www.autoforum.org.pl>
- Automotive index - http://www.automotive-index.com/suppliers_by_Country/Europe/Poland/index.html

After-market için firma kaynakları:

- SDCM - Association of Automotive Parts Distributors - <http://www.sdcm.pl>
- Fota - http://www.fota.pl/fota_pl/web/en/home/company/spare_parts -

Ticari fuarlar

Sektörle ilgili bir fuarı ziyaret etmek veya fuara katılmak potansiyel alıcılara karşılaşmak için uygun yöntemlerdir. Ayrıca pazardaki gelişmeler, yeni üretim teknikleri ve ürün çeşitleri izlenebilir.

- Otomotiv Teknoloji Fuarı, Poznan, www.motorshow.pl
- Otomotiv Teknoloji Fuarı, Poznan, [http://ttm.mtp.pl/en/13-15 Mayıs 2011](http://ttm.mtp.pl/en/13-15_Mayis_2011)
- Rotra Kielce, www.targikielce.pl, karayolu ve ticari araç fuarı,
- Agrotech Kielce, www.targikielce.pl, tarım teknolojileri fuarı,
- Maszbud Kielce, www.targikielce.pl, inşaat makineleri ve özel araçlar fuarı,

Ticari yayınlar

- Nowoczesny Warsztat - <http://www.warsztat.pl> distribütörler ve servisler için profesyoneller için
- Auto Expert - <http://www.autoexpert.pl> – profesyoneller için
- Automoto - <http://www.automoto.bauer.pl> – halk için otomobil dergisi

Petrol Ürünleri

Petrol rafinerilerinin ana ürünleri petrokimyasal ürünler, asfalt, mazot, fuel oil, benzin, gaz yağı, sıvılaştırılmış petrol gazı, kayağarlaştırıcı maddeler, parafin ve katrandır. Tüpraş Türkiye'de petrol ürünleri üretimi konusunda tek üretici olup; Türkiye genelinde 36 çeşit petrol ürününün tedarikini yapmaktadır. Tüpraş yıllık 28.1 milyon ton'luk rafinaj ve 50 bin ton'luk petrokimya kapasitesine sahiptir.

Polonya'nın toplam petrol ve bitümenli mineral yağ üretimi yaklaşık 22 milyon ton, tüketimi 42 milyon ton, ithalatı ise 25 milyon tondur. Polonya'da petrol üretimi lisansa bağlıdır. Polonya'nın rafine petrol ihtiyacının %50'si Rusya Federasyonu ve Kazakistan'dan ithal edilmektedir.

Polonya, 2009 yılında 2.8 milyar dolarlık işlenmiş petrol ürünleri ithalatı gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin Polonya'ya petrol ürünleri ve yağları ihracatı 2010 yılında bir önceki yıla göre %420 gibi büyük bir artış göstererek 6 milyon dolara ulaşmıştır. İhracatta öne çıkan ürün grubu %93'lük paya sahip olan 271019210000 GTIP numarasına sahip kerosen (jet yakıtı) olmuştur. Polonya'nın en fazla ithalat yaptığı ülkeler; Almanya, Finlandiya, Slovakya, Beyaz Rusya ve Çek Cumhuriyeti'dir. Türkiye ve diğer AB ülkelerinde gümrük birliğinden dolayı vergi uygulanmamaktadır.

Polonya'nın petrol ürünleri ve yağları ithalatındaki düzenli artış, petrol sanayinin ülkede önemli bir yere sahip olması ve Türkiye'nin petrol ürünleri işleme konusundaki potansiyeli düşünüldüğünde Polonya'nın Türk firmaları için potansiyel arz ettiği düşünülmektedir.

Plastik ve Kauçuk İşleme Sanayi

Plastikten Çubuk ve Profiller

Plastikten çubuk ve profilde 2009 yılında Polonya'nın toplam ithalatı 203 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin ihracat rakamlarına göre aynı dönemde Polonya'ya ihracatımız 886 bin dolar olmuştur. 2010 yılında ise 1 milyon doların üzerine çıkmıştır. Bu pay Türkiye'nin üründeki işleme kapasitesi ve toplam ihracatı (245 milyon dolar) göz önüne alındığında düşük kalmaktadır. Ancak, 2009 yılındaki küresel ekonomik daralmaya rağmen Türkiye bu üründe Polonya'ya olan ihracatını %57 oranında artırmıştır.

Almanya %83'lük pay ile en büyük tedarikçi ülke konumundadır. Belçika % 5, Çin % 4, Avusturya ve Fransa % 1'lik paylarla diğer tedarikçilerdir. Türkiye ve diğer AB ülkelerinde gümrük birliğinden dolayı vergi uygulanmamaktadır. Çin'e % 6.5 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Takım Tezgahları

Polonya makine sektörü büyüklüğü 2009 yılında değer olarak 22.3 milyar Zloti olmuştur. Bir önceki yıla göre %23 oranında küçülmüştür. Önümüzdeki 5 yıllık dönemde %9 oranında büyümesi beklenmektedir. Sektörde, Mazowieckie, ?l?skie ve Wielkopolskie, Lubelskie, Warmi?sko-azurskie

Podlaskie bölgelerinde 7500 işletme faaliyet göstermektedir. Faaliyet gösteren işletmelerin % 80'i küçük ölçekli işletmelerdir

Takım tezgahları sektörü Demir Perde Dönemi'nde Polonya'nın önde gelen sanayi sektörlerinden biri idi. Geçmişte Polonya Doğu Avrupa'nın takım tezgahlarında başlıca tedarikçisi iken sektör 1990'lardan itibaren duraklamaya girmiş ve teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmaya başlamıştır. Polonya'daki takım tezgahları fabrikalarının bir kısmı yabancı yatırımcıların eline geçmiştir. Günümüz itibariyle takım tezgahları imalatı pazardaki talebi karşılayamamaktadır. Polonya'nın takım tezgahları talebi halihazırda özellikle yüksek teknolojili tezgahların ithal edilmesi yoluyla karşılanmaktadır.

Polonya'nın toplam takım tezgahları ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla göre %45 azalarak 810 milyon dolar olmuştur. Polonya'nın en önemli takım tezgahları tedarikçileri sırasıyla: Almanya, İtalya, İspanya, Avusturya ve Çek Cumhuriyeti'dir. 2009 yılında en çok ithalat yapılan alt-ürünler şunlardır:

- Takım tezgahlarının aksam-parçaları (GTİP: 8466): 177 milyon \$
- Metal şekillendirme-kesme makine ve presleri (GTİP: 8462): 134 milyon \$
- Ağaç, mantar, sert kauçuk, plastik vb. işleme makineleri (GTİP: 8465): 132 milyon \$
- Metal işleme mahsus işleme merkezleri, istasyonlu tezgahlar (GTİP: 8457): 75 milyon \$
- Maddenin aşındırılarak işlenmesine mahsus makineler (GTİP: 8459): 61 milyon \$
- Metallerin işlenmesine mahsus torna tezgahları (GTİP: 8458): 60 milyon \$

Türkiye'nin Polonya'ya takım tezgahları ihracatımız bir önceki yıla göre %52 oranında azalarak 2009 yılında 10 milyon dolar olmuştur. Türkiye'nin Polonya'ya takım tezgahları ihracatında 2009 yılında en önemli ürün, 8462 GTİP'li "Metal şekillendirme-kesme makine ve presleri"dir. Polonya'ya ihracatta önem arz eden diğer iki ürün 2009'de 1'er milyon dolar düzeyinde ihraç edilen "Takım tezgahlarının aksam-parçaları (GTİP: 8466)" ve "Ağaç, mantar, sert kauçuk, plastik vb. işleme makineleri (GTİP: 8465)"dir.

Polonya'nın 8462 GTİP'i kapsamına giren makineler ithalatı 2009'de bir önceki yıla göre %47 oranında azalarak 134 milyon dolar olmuştur. İthalatta başlıca ülkeler sırasıyla: Almanya, İtalya, Güney Kore, Türkiye ve İspanya'dır. Türkiye'nin 2009 yılında 8, 2010 yılında 11 milyon dolarlık ihracat ile pazarda dördüncü sıradadır. Türkiye'nin Polonya'ya GTİP 8462 ihracat değeri 2010 yılında bir önceki yıla göre %40 artmıştır.

3. Ülkelerden Polonya'ya takım tezgahları ithalatında, AB ortak gümrük tarifesi cetveline göre %2 ila %3 arasında değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanmaktadır. Polonya, Türkiye'den ithalatta Gümrük Birliği'nden dolayı %0'lık gümrük vergisi uygulamaktadır.

Polonya - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

AUTOMOTIVE TECHNOLOGY FAIR (Poznan - Mayıs/Her Yıl)

Otomotiv ana ve yan sanayi

Web Sitesi : <http://http://ttm.mtp.pl>

BUDMA (Poznan - Ocak/Her Yıl)

İnşaat

Web Sitesi : <http://budma.pl>

Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

AMBERIF (Gdansk - Mart/Her Yıl)

Mücevher

Web Sitesi : <http://www.mtgsa.com.pl>

AUTOSTRADA POLSKA - International Fair for the Road Construction Industry (Kielce - Mayıs/Her Yıl)

Yapı Teknolojileri ve Mak., İç Dizayn

Web Sitesi : <http://www.targikielce.pl>

EUROGASTRO (Varşova - Haziran/Her Yıl)

Otel ve restoran ekipmanı, Gıda işleme ve paketleme makinaları, Gıda

Web Sitesi : <http://www.mtpolska.com.pl>

EUROTOOL/ INTERTOOL (Krakov - Mart/Her Yıl)

Metal işleme, kaynak teknolojisi

Web Sitesi : <http://www.targi.krakow.pl>

FAIR OF SHOES, LEATHER AND LEATHER GOODS (Poznan - Kasım/Her Yıl)

Ayakkabı ve deri endüstrisi materyali ve teknolojisi

Web Sitesi : <http://http://shoes.mtp.pl/>

FARMA - International Agricultural Trade Fair (Poznan - Şubat/Her Yıl)

Tarım, Ormancılık, Bahçecilik, Bağcılık, Balıkçılık ve Hayvan Yetiştiriciliği
Web Sitesi : <http://www.mtp.pl>

Home Decor (DOMEXPO) - Household Goods Trade Fair (Poznan - Haziran/Her Yıl)

İç dekorasyon, ev gereçleri, havalandırma sistemleri, ısıtıcılar
Web Sitesi : <http://www.mtp.pl>

IFE Poland - International Food, Drink and Hospitality Trade Fair (Varşova - Mayıs/Her Yıl)

Yiyecek ve İçecek; Otel ve Yemekçilik Ekipmanları, Mağaza Mefruşatı
Web Sitesi : <http://www.montex.co.uk>

LIGHT - International Fair for Lighting Equipment (Varşova - Mart/Her Yıl)

Aydınlatma
Web Sitesi : <http://www.lightfair.pl>

Mach-Tool (Poznan - Mart/Her Yıl)

Makine ev Ekipmanı
Web Sitesi : <http://www.mtp.pl>

PLASTPOL - International Fair of Plastics Processing (Kielce - Şubat/Her Yıl)

Plastik ve Kauçuk İşleme Makinaları
Web Sitesi : <http://www.targikielce.pl>

POLAGRA-FARM - International Agricultural Trade Fair (Poznan - Ekim/Her Yıl)

Tarım, Ormancılık, Bahçecilik, Bağcılık, Balıkçılık ve Hayvan Yetiştiriciliği
Web Sitesi : <http://http://www.mtp.pl>

POLAGRA-FOOD International Trade Fair for the Food Industry (Poznan - Şubat/Her Yıl)

Yiyecek ve İçecek, Gıda İşleme ve Paketleme Makinaları
Web Sitesi : <http://www.mtp.pl>

SURFEX - Exhibition of Surface Treatment Technologies (Poznan - Şubat/Her Yıl)

Yer Kaplama Uygulamalarına İlişkin Malzemeler
Web Sitesi : <http://www.mtp.pl>

Tex-Style (eski POZNAN FASHION DAYS) - Fair of Clothing and Fabrics (Poznan - Mart/Her Yıl)

Hazır giyim, Moda, Tekstil, Kumaş, Aksesuar
Web Sitesi : <http://http://fashion.mtp.pl/en>